THE UNIVERSAL

ANGLO-PERSIAN GRAMMAR;

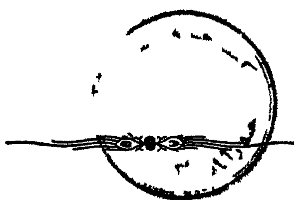
WITH

VOCABULARIES IN ENGLISH, PERSIAN, AND GUZERATI.

BY

SYED ABDUL LATIF,

SON-IN-LAW OF H H THE LATE NAWÁB OF CAMBAY.

Bombay:
PRINTED AT THE
EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

1887.

Price Rs. 1-8 Paper Covers; Cloth Rs. 2.

Can be obtained at the Bombay Education Society's Press, Byculla

PREFACE.

In giving this Book, which is a Grammar on quite a new system, to the students of the Persian and English languages, I beg to make a few remarks, in order to elucidate on what principles this novel Book has been written. It is divided into three parts: Part I. consists of a Vocabulary of the Grammatical Terms; the first column contains the number of such terms used in the body of the Book; the second column contains English Grammatical Terms, and opposite every such term its quivalents in Persian and Gujarati are given in the third and fourth columns, with references to the Sections in the Book where the word has been described and defined; and also two other Vocabularies are given whereby one can find a word from Persian or Gujarati into English, &c. The Second Part contains the English Grammar, and the third comprises the Persian Grammar.

It is evident that since Persian has been accepted as a second language in the Indian Universities, and is being taught as such in the various Institutions which send annually so many students up for the University Examinations, it is destined to play a great part in the future of this country, and I trust it will not be taken as a presumption on my part if I say that this work of mine, which kept me engaged in its compilation for close upon two years, will be found of some use to the students of the Persian language, and also to those who wish to compare the two languages, English and Persian.

This being my first attempt, I crave the forbearance of the critics, as I do not claim entire perfection in the compilation of this work; but should my labours be crowned with success, by meeting with the approval of those engaged in the study of Persian, I hope in my next edition to remedy any defects which may have crept in. In conclusion, I have only to express a hope that this Book may prove useful to the students.

SYED (or MIRZA) ABDUL-LATIF.

Cambay, April 1887.

THE

ENGLISH VOCABULA

OF

UNIVERSAL ANGLO-PERSIAN GRA

No.	English.	Persian.		Gujrati.
	A			
1	Ablative Case, s. P. 37, Sec. 87.	S. P. 76, Sec. 38.	حالت مفعول معه	પાંચમી વિભક્તિ.
2	Accidence, s. P. 71, Sec. 335....	....	قوانين الصرف	વ્યાકરણનાં મૂળતત્વનું ગ્રન્થ.
3	Accidental	....	عارضي	અસ્વાભાવિક; અકલ્પિત.
4	Accusative Case, s.P. 37, Sec. 38.	S. P. 76, Sec. 39.	حالت مفعول به	બીજી વિભક્તિ.
5	Acted, see No. 232	See No. 232.	مفعول	કર્મ.
6	Active Voice, s. P. 42, Sec. 68...	S. P. 82, Sec. 81.	معروف	મૂળ ભેદ; કર્તૃ વાચ્ય.
7	Actor, see No. 62	See No. 62.	فاعل	કર્તા.
8	Adjective, (when alone), s. P. 56, [Sec. 209...	S. P. 96, Sec. 182.	اسم	નામ.
9	—— (with a Substantive), s. P. [37, Sec. 40.	S. P. 76, Sec. 41.	صفت	વિશેષણ.
10	—— Cardinal Numeral, s. P. [37, Sec. 43.	S. P. 77, Sec. 44.	اسم عدد	સંખ્યા વિશેષણ.
11	—— Distinguishing, s. P. 37, [Sec. 47.	S. P. 77, Sec. 48.	اسم اشاره	દર્શક સર્વનામ.
12	—— Distributive Numeral, s. P. [37, Sec. 46.	S. P. 77, Sec. 47.	اسم مشترک	સાધારણ સંખ્યા વિશેષણ.
13	—— Indefinite Numeral, s. P. [37, Sec. 45.	S.P. 77, Sec. 46.	اسم عدد مبهم	સામાન્ય સંખ્યા વિશેષણ.
14	—— Ordinal Numeral, s. P. 37, [Sec. 44.	S. P. 77, Sec. 45.	فاعل عددي	ક્રમસંખ્યાવાચક વિશેષણ.
15	—— of Quality, s. P. 37, Sec. 44.	S. P. 77, Sec. 42.	اسم كيفيت	ગુણવાચક વિશેષણ.
16	—— of Quantity, s. P. 37, Sec. 42.	S. P. 77, Sec. 43.	اسم مقدار	જથ્થાવાચક વિશેષણ.
17	—— of Similitude	....	اسم تشبيه	તુલનાવાચક વિશેષણ.

List of Abbreviations.

S. Sect.	stands	for	see section.
S. P.	,,	,,	see page.
S. No.	,,	,,	see number.
Nom.	,,	,,	nominative.
Obj.	,,	,,	objective.
Dat.	,,	,,	dative.
Poss.	,,	,,	possessive.
Voc.	,,	,,	vocative.
Masc.	,,	,,	masculine.
Fem.	,,	,,	feminine.
Neut.	,,	,,	neuter.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
18	Adjective in the Comparative [Degree, s. P. 37, Sec. 49.	S. P. 77, Sec. 51. اسم تفضیل	અન્યસાપેક્ષ રૂપ.
19	—— in the Superlative Degree, [s. P. 38, Sec. 50.	S. P. 77, Sec. 52. اسم مبالغہ	સર્વસાપેક્ષ રૂપ.
20	Adverb, s. P. 50, Sec. 138	S. P. 91, Sec. 136. اسم ظرف	ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.
21	—— Compound, s. P. 51, Sec. [149.	S. P. 91, Sec. 139. اسم ظرف مرکب	અવ્યયીભાવ સમાસ.
22	—— Interrogative, s. P. 51, Sec. [147.	S. P. 92, Sec. 144. اسم استفهام	પ્રશ્નાર્થક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.
23	—— Relative, s. P. 51, Sec. 148.	S. P. 92, Sec. 144. اسم موصول	સંબંધક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
24	—— of Affirmation, s. P. 51, Sec. [144.	S. P. 92, Sec. 141. حرف اثبات یا ایجاب	નિશ્ચિતાર્થ ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
25	—— of Cause, s. P. 51, Sec. 146.	S. P. 92, Sec. 143. حرف تعلیل	કારણવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
26	—— of Condition, s. No. 88 ...	S. P. 93, Sec. 154. حرف شرط	સંકેતાર્થ ક્રિ ૦ વિ૦ અવ્યય.
27	—— of Degree, s. P. 51, Sec. [142.	.... حرف کیفیت	ગુણદર્શક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
28	—— of Exception, s. No. 87 ...	S. No. 87. حرف استثنا	વર્જનવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
29	—— of Extremity	.... حرف غایت	અંત્યવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
30	—— of Injunction	.... حرف تاکید	તાકીદવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
31	—— of Manner, s. P. 50, Sec. [141.	S. P. 92, Sec. 140. حرف طرح	રીતવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
32	—— of Negation, s. P. 51, [Sec. 145.	S. P. 92, Sec. 142. حرف نفي	નકારવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
33	—— of Number, s. P. 51, [Sec. 143.	S. P. 77, Sec. 43. حرف مقدار	સંખ્યાવાચક ક્રિ. વિ. અવ્યય.
34	—— of Place, s. P. 50, Sec. 140.	S. P. 91, Sec. 138. ظرف مکان	ઠેકાણુંવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
35	—— of Similitude	S. P. 99, Sec. 219. حرف تشبیہ	તુલ્યવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
36	—— of Time, s. P. 50, Sec. 139.	S. P. 91, Sec. 137. ظرف زمان	કાળવાચક ક્રિ૦ વિ૦ અવ્યય.
37	Adverbial Phrase, s. P. 51, Sec. [149.	S. P. 91, Sec. 139. اسم ظرف مرکب	અવ્યયીભાવ સમાસ.
38	Affirmation	.... اثبات	નિશ્ચિત.
39	Affirmative	S. P. 85, Sec. 111. مثبت	નિશ્ચિતાર્થ.
40	Agent, see No. 62	S. No. 62. فاعل	કર્ત્તા.
41	Agree..................................	.... موافقت کردن	મળતું આવવું.
42	Alphabet, s. P. 35, Sec. 3	S. P. 73, Sec. 3. حروف تہجي	મૂળાક્ષર.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
43	Analysis, s. P. 66, Sec. 286......	S. P. 100, Sec. 223.	تفصيل؛ تقسيم كلام	પદભંજન ; મૂળતત્વવિવેચન.
44	Antecedent, s. P. 40, Sec. 60 ...	S. P. 80, Sec. 66.	ماقبل ; صلہ	સંબંધ ધરાવતો આગલ ગયેલો શબ્દ ; આગલું.
45	Aorist, s. No. 182	S. No. 182.	مضارع	અનિયમિત વર્તમાનકાળ.
46	Apocope, s. P. 71, Sec. 332 ...	S. P. 104, Sec. 257.	حذف ; ترخيم	અંત્યાક્ષરલોપ.
47	Appellative Noun, s. P. 35, Sec. 17.	S. P. 74, Sec. 17.	اسم جلس	વર્ગબોધકનામ; જાતિવાચક નામ.
48	Apposition, s. P. 55, Sec. 204...	S. P. 95, Sec. 179.	بدل	જે બે નામોમાહેલું બીજું પેહેલાને વર્ણવેછે, તે બે નામોની વચે કોઈ સંયોજક શબ્દ આવ્યાવગર એકજ વિભક્તિમાં ગણાય તે.
49	Arbitrary Noun	....	اسم سماعي	અનિયમિત નામ.
50	Article, s. P. 38, Sec. 51	S. P. 77, Sec. 53.	حرف تنكير و تعريف	હદદર્શક વિશેષણ.
51	—— Definite s. P. 38, Sec. 52...	S. P. 78, Sec. 54.	حرف معرفہ	નિશ્ચિત હદદર્શક વિશેષણ.
52	—— Indefinite, s. P. 38, Sec. 53.	S. P. 78, Sec. 55.	حرف نكرہ	સામાન્ય હદદર્શક વિશેષણ.
53	Attribution, s. P. 56, Sec. 206..	S. P. 96, Sec. 180.	اضافت موصوفي	ગુણદર્શક સંબંધ.
	B			
54	Bard	....	شاعر	કવિ.
55	Beginning	....	ابتدا ; ديباچہ	આરંભ.
56	Blank Verse, s. P. 70, Sec. 319.	S. P. 103, Sec. 248.	بحر طويل	અનુપ્રાસ વગરની કવિતા.
	C			
57	Case, s. P. 36, Sec. 31	S. P. 75, Sec. 32.	حالت	વિભક્તિ.
58	—— Ablative, s. P. 37, Sec. 37.	S. P. 76, Sec. 38.	حالت مفعول معہ	પાંચમી વિભક્તિ.
59	—— Accusative, s. P. 37, Sec. 38.	S. P. 76, Sec. 39.	حالت مفعول بہ	બીજી વિભક્તિ કર્મ.
60	—— Dative, s. P. 36, Sec. 34 ...	S. P. 76, Sec. 35.	حالت مفعول لہ	ચોથી વિભક્તિ ; સંપ્રદાન.
61	—— Locative, s. P. 37, Sec. 39.	S. P. 76, Sec. 40.	حالت مفعول فيہ	સાતમી વિભક્તિ ; અધિકરણ
62	—— Nominative, s. P. 36, Sec. 32.	S. P. 76, Sec. 33.	حالت فاعلي	પેહેલી વિભક્તિ કર્તા.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
63	Case, Objective, s. P. 36, Sec. 33.	S. P. 76, Sec. [39 and 34. حالت مفعول به یاجری	બીજી વિભક્તિ કર્મ; પેહેલી કર્મ.
64	—— Possessive, or Genitive, [s. P. 37, Sec. 35.	S. P. 76, Sec. 36. حالت اضافت	છઠ્ઠી વિભક્તિ.
65	—— Vocative, s. P. 37, Sec. 36,	S. P. 76, Sec. 37. حالت ندا	પેહેલી વિભક્તિ સંબોધન.
66	Causal Verb, s. P. 42, Sec. 64. [Obs. 1.	S. P. 81, Sec. 78. متعدي المتعدي یاتعدیہ	પ્રેરક ભેદ.
67	Cognate Object, s. P. 55, Sec. [195.	S. P. 95, Sec. 176. مفعول مطلق	ક્રિયાપદ સહજાતકર્મ.
68	Commencement	.... ابتدا	આરંભ.
69	Common (Gender), s. P. 36, Sec. [24.	S. P. 75, Sec. 24. جنس مشترک	સાધારણ જાતિ.
70	—— Noun, s. P. 35, Sec. 12 ...	S. P. 74, Sec. 12. اسم عام	સામાન્યનામ.
71	Complementary (Nominative), [s. P. 54, Sec. 188.	S. P. 94, Sec. 164. عطف بیان	વર્ણવાચક કર્તા.
72	—— Object s. P. 54, Sec. 192..	S. P. 95, Sec. 175. مقولہ	પૂર્વક કર્મ.
73	Complete, Future Tense, s. P. [44 Sec. 97.	S. P. 84, Sec. 105. ماضي منشکي	સંશય ભૂતકાળ.
74	—— Past Tense, s. P. 44, Sec. [92.	S. P. 84, Sec. 104. ماضي بعید	દ્વિત્વભૂતકાળ; પૂર્વભૂતકાળ.
75	—— Present Tense, s. P. 44, [Sec. 87.	S. P. 84, Sec. 103. ماضي قریب	પૂર્ણ વર્ત્તમાનકાળ.
76	Compound, s. P. 53, Sec. 175 ...	S. P. 94, Sec. 159. مرکب	સમાસ.
77	Concrete Noun, s. No. 218	S. P. 74, Sec. 13. اسم صفت	ભાવવાચક નામ.
78	Condition	.... شرط	સંકેત.
79	Conditional	.... شرطي	સંકેતાર્થ.
80	—— Past Tense, s. No. 338 ...	S. P. 86, Sec. 122. ماضي شرطي	સંકેત ભૂતકાળ.
81	—— Sentence, s. P. 71, Sec. [337.	S. P. 102, Sec. 233. جملۂ شرطیۂ	સંકેતાર્થ વાક્ય.
82	Conjugation, s. P. 45, Sec. 110.	S. P. 85, Sec. 109. تصریف	રૂપાખ્યાન.
83	Conjugate	.... تصریف کردن	રૂપાખ્યાન કરવું.
84	Conjunction, s. P. 52, Sec. 159.	S. P. 92, Sec. 150. عطف	અવ્યય.
85	—— Copulative, s. P. 52, Sec. [160.	S. P. 92, Sec. [151. حرف عطف ; حرف جملہ	વાક્યયોગી અવ્યય.
86	—— Correlative, s. P. 52, Sec. [164.	S. P. 93, Sec. 153. لازم وملزوم	પરસ્પર સંબંધી અવ્યય.
87	—— Disjunctive, s. P. 52, Sec. [162.	S. P. 92, Sec. 152. حرف تردید واستثنا	વર્જનવાચક અવ્યય.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
88	Conjunction, Hypothetical, or Conditional, s. P. 52, Sec. 165.	S. P. 93, Sec. 154. حرف شرط	સંકેતાર્થ અવ્યય.
89	Consonant, s. P. 35, Sec. 5	S. P. 73, Sec. 5. حرف صحيح	વ્યંજન.
90	Construction	.... ربط	રચના.
91	Construe	.... ربط دادن	રચવું.
92	Context	.... مضمون	વાક્યાર્થ.
93	Continuous, (Form) see No. 146.	S. No. 146. صيغهٔ استمراري	ચાલુ રૂપ; અપૂર્ણ રૂપ.
94	—— Future, see No. 174	S. P. 84, Sec. 100. حال منشكي	સંશયાર્થ વર્તમાનકાળ.
95	—— Past, see No. 175	S. P. 84, Sec. 106. ماضي استمراري	અનિયમિત ભૂતકાળ; ચાલુ-ભૂત.
96	Continuous Present, see No. 176.	S. P. 84, Sec. 99. حال	વર્તમાનકાળ.
97	Copulative Conjunction, s. P. 52, [Sec 160.	S. P. 92, Sec. [151. حرف عطف ; حرف جمله	વાક્યયોગી અવ્યય.
98	Correlative, (Conjunction) s. P. 52, [Sec. 164.	S. P. 93, Sec. 153. لازم و ملزوم	પરસ્પર સંબંધી અવ્યય.
99	—— Pronoun	.... جواب موصول	પરસ્પર સંબંધી સર્વનામ.
100	Couplet, s. P. 70, Sec. 325	S. P. 103, Sec. 252. بيت	દોહેરો.
	D.		
101	Dative Case, s. P. 36, Sec. 34 ...	S. P. 76, Sec. 35. حالت مفعول له	ચોથી વિભક્તિ.
102	Declension........................	.... صرف ; گردان	રૂપાખ્યાન.
103	Declined............................	.... منصرف	વિકારી.
104	Defective Verb, s. P. 50, Sec. 136.	S. P. 91, Sec. 134. فعل ناقص	અપૂર્ણ ક્રિયાપદ.
105	Definition	.... تعريف	નિર્વચન.
106	Definite.	.... محدود	ચોકસ; નક્કી.
107	—— Articles. s. P. 33, Sec. 52.	S. P. 78, Sec. 54. حرف معرفه	નિશ્ચિત હદદર્શક વિશેષણ.
108	—— Noun. s. No. 224	S. No. 224. اسم معرفه	નિશ્ચિત નામ.
109	Degree, Comparative, s P. 37, Sec. 49.	S. P. 77, Sec. 51. صيغهٔ تفضيل	અન્યસાપેક્ષ રૂપ.
110	—— Positive. s. P. 37, Sec. 48.	S. P. 77, Sec. 50. صيغهٔ صفت	અતુલનાના રૂપ.
111	—— Superlative. s. P. 38, Sec. [50.	S. P. 77, Sec. 52. صيغهٔ مبالغه	સર્વસાપેક્ષ રૂપ.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
112	Demonstrative Pronoun. s. P. 39, [Sec. 57.	S. P. 79, Sec. 59. اسم اشارہ	દર્શક સર્વનામ.
113	Derivation. s. P. 53, Sec. 172 ...	S. P. 93, Sec. 156. اشتقاق	શબ્દોત્પત્તિ ; મૂળવ્યુત્પત્તિ.
114	Derivative Noun.	.... اسم مشتق	ધાતુસાધિત નામ.
115	Diminutive Noun. s. P. 35, Sec. [15.	S. P. 74, Sec. 15. اسم تصغیر	લઘુવાચક નામ.
116	Diphthong. s. P. 35, Sec. 6........	S. P. 73, Sec. 6. لفیف مقرون	સંધિ સ્વર ; દ્વિ સ્વર.
117	Direct Object. s. P. 54, Sec. 191.	S. P. 95, Sec. 173. مفعول بہ	ઉપસ્થ કર્મ.
118	Distich. s. No. 100	S. P. 103, Sec. 252. بیت	દોહેરો.
119	Doubling (of a letter)	.... ادغام ; تشدید	સંધિ.
120	Dual.	.... تثنیہ	દ્વિવચન.
	E		
121	Effect	.... نتیجہ	પરિણામ ; કાર્ય.
122	Elegiac Stanza, s. P. 70, Sec. 321.	.... مرثیہ	વિલાપ શ્લોક.
123	Elision, s. P. 71, Sec. 330	S. P. 104, Sec. 257. حذف ; ترخیم	અંત્યાક્ષર લોપ.
124	Ellipsis, s. P. 63, Sec. 279	S. P. 99, Sec. 216. حذف	લોપ ; પદન્યૂનતા.
125	Eminence	.... منزلت ; بزرگي ; رفعت	પ્રતિષ્ઠા : ઊંચાણ.
126	Emphasis	.... تاکید	અસર કરવા સારૂ શબ્દો અથવા વાક્યોપર મેલાતો ભાર.
127	Emphatic Form, s. P. 46, Sec. [123.	S. P. 86, Sec. 128. صیغۂ تاکیدي	ભાર રૂપ.
128	Enigma	.... معمّا	કહોયડો ; ઉખાણું.
129	Enlarged Subject, s. P. 67, Sec. [296.	S.P. 101, Sec. 228. مبتداي مرکب	સમાસિક કર્તા.
130	Epic	.... مثنوي	વીરરસકાવ્ય ; પવાડો.
131	Etymology, s. P. 35, Sec. 8......	S. P. 74, [Sec. 9. علم صرف ; اشتقاق ; وجہ تسمیہ	શબ્દવિચાર.
132	Euphony	.... تحسین تلفظ	સુસ્વરોચ્ચાર.
133	Example	.... مثال	ઉદાહરણ.
134	Exception	.... استثنا	વર્જન ; અપવાદ.
135	Explanatory	.... بیانیہ	વિવરણ રૂપ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
136	Expletive	....	تکیر کلام	વાક્યલંકાર ; પાદપૂરક શબ્દ.
137	Explication	....	شرح ; تفسیر	ટીકા ; સ્પષ્ટિકરણ.
138	Expressed	....	ملفوظ ; مذکور	મજકુર ; દરાવિલુ
	F.			
139	Female	....	مادہ ; اناث	માદા ; સ્ત્રી.
140	Feminine Gender, s. p. 36, Sec. [22.	S. P. 75, Sec. 23.	مونث	નારીજાતિ ; સ્ત્રીલિંગ.
141	Following	....	ما بعد	આવતું ; બીજું.
142	Foot, (in Verse) s. p. 70, Sec. [317.	S. P. 103, Sec. 246.	رکن ; جز	ચરણ ; પાદ.
143	Form, (of a Word)	....	صیغۂ ; وزن ; تصریف	રૂપ ; વજન ; ગરદાન.
144	—— Complete or Perfect	S. P. 84, Sec. 101.	صیغۂ ماضي	પૂર્ણરૂપ.
145	—— Emphatic, s. p. 46, Sec. [123.	S. P. 86, Sec. 128.	صیغۂ تاکیدی	ભારરૂપ.
146	—— Incomplete or Imperfect, [s. p. 46, Sec. 122.	S. P. 86, Sec. 127.	صیغۂ استمراري	ચાલુરૂપ ; અપુર્ણરૂપ.
147	—— Indefinite	....	صیغۂ مطلق	સામાન્યરૂપ.
148	Future, (Complete), s. p. 44, Sec. [97.	S. P. 84, Sec. 105.	ماضي منشکي	સંશય ભૂતકાળ.
149	—— Incomplete, s. p. 44, Sec. [96.	S. P. 84, Sec. 100.	حال منشکی	સંશયાર્થ વર્ત્તમાનકાળ.
150	—— Indefinite, s. p. 44, Sec. [95.	S. P. 84, Sec. 107.	مستقبل	ભવિષ્યકાળ.
151	—— Perfect Incomplete, s. p. [44, Sec. 107.	S. P. 86 [Sec. 127	ماضي منشکي بالاستمرار	અપૂર્ણ સંશયભૂતકાળ.
	G.			
152	Gender, s. p. 36, Sec. 20	S. P. 75, Sec. 21.	جنس	જાતિ.
153	—— Common, s. p. 36, Sec. [24.	S. P. 75, Sec. 24.	جنس مشترک	સાધારણ જાતિ; સામાન્યજાતિ
154	—— Feminine, s. p. 36, Sec. [22.	S. P. 75, Sec. 23.	مونث	નારીજાતિ ; સ્ત્રીલિંગ.
155	—— Masculine, s. p. 36, Sec. [21.	S. P. 75, Sec. 22.	مذکر	નરજાતિ ; પુલ્લિંગ.
156	—— Neuter, s. p. 36, Sec. 23.	S. P. 75, Sec. 25.	غیرذیروح	નાન્યતર જાતિ.
157	General	....	اکثریہ	સાધારણ ; સામાન્ય.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
158	Genitive Case, s. No. 64.........	S. P. 76, Sec. 36.	حالت اضافت	છઠ્ઠી વિભક્તિ.
159	—— (as the governed of two nouns.)	S. P. 76, Sec. 36.	مضاف اليه	છઠીમાં સંબંધ થયેલું નામ.
160	Gerund, s. P. 43, Sec. 82.........	S. P. 83, Sec. 95.	صفت مشبه	ધાતુનામ ; કૃદંતનામ.
161	Governed	....	معمول	સંબંધ ધરાવેલું.
162	Governing	....	عامل	સંબંધ રાખનાર.
163	—— (of two nouns in consort).	S. P. 76, Sec. 36.	مضاف	છઠીમાં સંબંધ રાખનાર નામ.
164	Grammar, s. P. 35, Sec. 1	S. P. 73, Sec. 1.	صرف ونحو	વ્યાકરણ,
	H.			
165	Hemistich, s. P. 70, Sec. 324. ...	S. P. 103, Sec. 251.	مصراع	અર્ધશ્લોક.
166	Hyperbole (in Verses) s. P. 63, [Sec. 280.	S. P. 99, Sec. 217.	مبالغه ; اغراق	અતિશયોક્તિ,
167	Hypothetical Conjunction, s. P. [52, Sec. 165.	S. P. 93, Sec. 154.	حرف شرط	સંકેતાર્થ અવ્યય.
	I.			
168	Idiom	....	اصطلاح ; محاوره	રૂઢી ; ઢબ.
169	Idyllium s. P. 70, Sec. 327	S. P. 104, Sec. 253.	قصيده	ટુંકી કવિતા.
170	Immovable (a consonant without a vowel.)	....	غير متحرک	અસ્વરી શબ્દ.
171	Imperative Mood. s. P. 43, Sec. [74.	S. P. 83, Sec. 87.	صيغهٔ امر	આજ્ઞાર્થ રૂપ.
172	Imperfect (Tense). s. No. 146...	S. P. 86, Sec. 127.	زمان استمراري	અપૂર્ણરૂપ; ચાલુરૂપ.
173	—— (Verb) s. No. 361.	S. P. 91, Sec. 134.	فعل ناقص	અપૂર્ણ ક્રિયાપદ.
174	Incomplete, Future, s. P. 43, [Sec. 96.	S. P. 84, Sec. 100.	حال متشكي	સંશયાર્થ વર્ત્તમાનકાળ.
175	—— Past Tense. s. P. 43, Sec. [91.	S. P. 84, Sec. 106.	ماضي استمراري	અનિયમિત ભૂતકાળ; ચાલુ-ભૂતકાળ.
176	—— Present Tense, s. P. 43, Sec. [86.	S. P. 84, Sec. 99.	حال	વર્ત્તમાનકાળ.
177	Indeclinable	....	غير منصرف	અવિકારી.
178	Indefinite Article, s. P. 38, Sec. [53.	S. P. 78, Sec. 55.	حرف نكره	સામાન્ય હદ દર્શક વિશેષણ.
179	—— Future Tense. s. P. 44, Sec. [95.	S. P. 84, Sec. 107.	مستقبل	ભવિષ્યકાળ.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
180	Indefinite, Noun, s. No. 220 ...	S. No. 220. اسم نكره	સામાન્યનામ.
181	—— Past Tense, s. P. 43, Sec. [90.	S. P. 84, Sec. 102. ماضی مطلق	ભૂતકાળ.
182	—— Present Tense, s. P. 43, [Sec. 85.	S. P. 83, Sec. 98. مضارع	અનિયમિત વર્તમાનકાળ.
183	—— Pronoun, s. P. 41, Sec. 61.	S. P. 81, Sec. 68. اسم مبهم	સામાન્યસર્વનામ; અનિશ્ચિત સર્વનામ.
184	Indicative Mood, s. P. 42, Sec. [71.	S. P. 82, Sec. 84. صيغهٔ بيانيه	નિશ્ચયાર્થરૂપ.
185	Indirect Object, s. P. 55, Sec. [198.	S. P. 94, Sec. [167. مفعول له ; مفعول ثانی	અનુપસ્થ કર્મ.
186	Inference.	.... حاصل ; نتيجه	અનુમાન; તર્ક.
187	Infinitive Mood, s. P. 43, Sec. [75.	S. P. 83, Sec. 88. صيغهٔ مصدر	સામાન્યરૂપ.
188	Inflection, s. P. 36, Sec. 19	S. P. 75, Sec. 20. تصريف	રૂપાખ્યાન.
189	Interjection, s. P. 52, Sec. 170...	S. P. 93, Sec. 155. حرف ندا	કેવળપ્રયોગી અવ્યય.
190	Interrogative, (Form), s. P. 49, [Sec. 131.	S. P. 90, Sec. 133. صيغهٔ استفهاميه	પ્રશ્નાર્થકરૂપ.
191	—— Pronoun, s. P. 39, Sec. 58.	S. P. 79, Sec. 60. اسم استفهام	પ્રશ્નાર્થક સર્વનામ,
192	—— Sentence, s. P. 71, Sec. [336.	S. P. 103, Sec. 243. جملهٔ استفهاميه	પ્રશ્નાર્થક વાક્ય.
193	Intransitive Verb, s. P. 41, Sec. [64.	S. P. 81, Sec. 77. فعل لازم	અકર્મક ક્રિયાપદ.
194	Inversion, s. P. 71, Sec. [illegible]3. ...	S. P. 104, Sec. 259. معكوس	વર્ણવિપર્યય; વ્યતિક્રમ.
195	Irregular Verb, s. P. 50, Sec. [135.	.... فعل سماعي	અનિયમિત ક્રિયાપદ.
196	Item.	.... ايضاً	વળી; બીજું.
	J.		
197	Jest.	.... لطيفه	ટોળ.
198	Join	.... پيوستن ; وصل شدن	જોડવું; જોડાવવું.
	L.		
199	Letter.............................	.... حرف	અક્ષર.
200	Locative Case, s. P. 37, Sec. 39.	S. P. 76, Sec. 40. حالت مفعول فيه	સાતમી વિભક્તિ.
201	Logic	.... علم منطق	તર્કશાસ્ત્ર.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
	M.		
202	Male	.... نر ; ذكور	નર; પુરૂષ.
203	Masculine Gender, s. p. 36, Sec. [21.	S. P. 75, Sec. 22. مذكر	નરજાતિ ; પુલ્લિંગ.
204	Metaphor, s. p. 68, Sec. 281. ...	S. P. 99, Sec. 218. كنايه ; استعارة ; مجاز	ઉપમા; રૂપક; ઉત્પ્રેક્ષાલંકાર.
205	Metre, s. p. 70, Sec. 326.	S. P. 104, Sec. 255. قافيه ; بحر	છંદ; પદ્ય; વૃત્ત.
206	Metrical.	.... منظومه ; مقفاء	છંદોબદ્ધ.
207	Mood, s. p. 42, Sec. 70.	S. P. 82, Sec. 83. صيغه	રૂપ; અર્થ.
208	Moveable	.... متحرک	અસ્થિર; સ્વરીકશબ્દ.
	N.		
209	Negation	S. P. 85, Sec. 111. نفي	નિષેધ.
210	Negative Form, s. p. 50, Sec. [132.	S. P. 90, Sec. 132. صيغهٔ منفي	નિષેધાર્થક રૂપ.
211	Neuter, (Gender), s. p. 36, Sec. [23.	S. P. 75, Sec. 25. غيرذيروح	નાન્યતર જાતિ.
212	—— Verb, s. No. 363.	S. P. 81, Sec. 77. فعل لازم	અકર્મક ક્રિયાપદ.
213	Nominative, Absolute, s. p. [54, Sec. 190.	S. P. 94, Sec. 165. فاعل مطلق	પૂર્ણ કર્તા.
214	—— Case, s. p. 36, Sec. 32......	S. P. 76, Sec. 33. حالت فاعلي	પેહેલી વિભક્તિ કર્તા.
215	—— Complementary, s. p. 54, [Sec. 188.	S. P. 94, Sec. 164. عطف بيان	વર્ણવાચકકર્તા.
216	—— of Address, s. p. 37, Sec. [36.	S. P. 76, Sec. 37. منادى	પેહેલી વિભક્તિ સંબોધન.
217	Noun, s. p. 35, Sec. 10...........	S. P. 74, Sec. 10. اسم	નામ.
218	—— Abstract, s. p. 35, Sec. [13.	S. P. 74, Sec. 13. اسم صفت	ભાવવાચક નામ.
219	—— Collective, s p. 35, Sec. [14.	S. P. 74, Sec. 14. اسم جمع	જથ્થાવાચક નામ.
220	—— Common, s. p. 35, Sec. 12.	S. P. 74, Sec. 12. اسم عام	સામાન્યનામ.
221	—— Definite, s. No. 220.	S. No. 220. اسم معرفه	નિશ્ચિત નામ.
222	—— Diminutive, s. p. 35, Sec. [15.	S. P. 74, Sec. 15. اسم تصغير	લઘુવાચક નામ.
223	—— Indefinite, s. No. 224......	S. No. 224. اسم نكره	અનિશ્ચિત નામ.
224	—— Proper, s. p. 35, Sec. 11.	S. P. 74, Sec. 11. اسم خاص	વિશેષનામ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
225	Noun, of the Actor	S. P. 74, Sec. 19.	اسم فاعل	કર્તા ; કરનાર.
226	—— Verbal, s. P. 35, Sec. 16...	S. P. 74, Sec. 16.	اسم مصدر	ધાતુનામ; ક્રિયાવાચક નામ.
227	Number, s. P. 36, Sec. 25.........	S. No. 207.	صيغه	વચન.
228	—— Plural, s. P. 36, Sec. 27 ...	S. P. 75, Sec. 27.	صيغهٔ جمع	બહુવચન; અનેકવચન.
229	—— Singular, s. P. 36, Sec. 26.	S. P. 75, Sec. 26.	صيغهٔ واحد	એકવચન.
230	Numeral (Adjective), s. P. 37, [Sec. 43.	S. P. 77, Sec. 44.	اسم عدد	સંખ્યાવિશેષણ.
231	Nunation	....	تنوين	અનુસ્વાર.
	O.			
232	Object, s. P. 42, Sec. 66	S. P. 82, Sec. 80.	مفعول	કર્મ.
233	—— Cognate, s. P. 55, Sec. [195.	S. P. 95, Sec. 176.	مفعول مطلق	ક્રિયાપદ્સહજાતકર્મ.
234	—— Complementary, s. P. 54, [Sec. 192.	S. P. 95, Sec. 175.	مقوله	પુર્વક કર્મ.
235	—— Direct, s. P. 54, Sec. 191...	S. P. 95, Sec. 173.	مفعول به	ઉપસ્થ કર્મ.
236	—— Indirect, s. P. 55, Sec. 198.	S. P. 94, Sec. [167.	مفعول ثاني ; مفعول له	અનુપસ્થ કર્મ.
237	Objective Case, s. P. 36, Sec. 33.	S. P. 76, [Sec. 39, and 34.	حالت مفعول به ياجرى	પેહેલી વિભક્તિ કર્મ ; બીજી વિભક્તિ કર્મ.
238	Ode, s. P. 70, Sec. 328.	S. P. 104, Sec. 254.	غزل	ટુંકું; ગજલ.
239	Optative Past Tense	....	ماضي متمني	અપેક્ષ્ય ભૂતકાળ.
240	Optative Sentence, s. P. 59, Sec. [239.	S. P. 103, Sec. 244.	جمله تمنائيه	અપેક્ષક વાક્ય.
241	Ordinal Numeral, s. P. 37, Sec. [44.	S. P. 77, Sec. 45.	فاعل عددي	ક્રમસંખ્યાવાચક વિશેષણ.
242	Origin	....	اصل ; مبدا	મૂળ; મૂળારંભ.
243	Original............................	....	ذاتي ; اصلى	મૂળનું; મૂળપ્રત.
244	Orthography, s. P. 35, Sec. 2.	S. P. 73, Sec. 2.	املاء ; رسم الخط	અક્ષરવિચાર.
245	Orthographical Marks	....	اعراب ; حركات	દર્શક ચિન્હ; સ્વરિક ચિન્હ.
	P.			
246	Paraphrase..........................	....	تفسير ; شرح	ટીકા.
247	Parenthesis, s. P. 70, Sec. 329.	S. P. 103, Sec. 241.	جملهٔ معترضه	ઉપવાક્ય.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
248	Parsing, s. P. 64, Sec. 283.......	S. P. 99, Sec. 220. ترکیب	પદચ્છેદ.
249	Part of Speech, s. P. 35, Sec. 9.	S. P. 74, Sec. 9. کلمہ	શબ્દ.
250	Participle, (Past or Complete) [s. P. 43, Sec. 77.	S. P. 83, Sec. 91. اسم مفعول	ભૂત કૃદંત.
251	——— Perfect Active, s. P. [43, Sec. 78.	S. P. 83, Sec. [92. ماضی معطوفي معروف	કર્તૃવાચ્ય સંબંધક ભૂત કૃદંત.
252	——— Perfect Active Pro- [gressive, s P. 43, Sec. 79.	S. P. 83, Sec. 93. ماضي معطوف استمراري معروف	કર્તૃવાચ્ય અપૂર્ણસંબંધક ભૂત કૃદંત.
253	——— Perfect Passive, s. P. [43, Sec. 81.	S. P. 83, Sec. [94. ماضي معطوفي مجهول	કર્મણિવાચ્ય સંબંધક ભૂત કૃદંત.
254	——— Present or Incomplete, [s. P. 43, Sec. 76.	S. P. 83, Sec. 90. اسم حاليہ	વર્તમાન કૃદંત.
255	——— Present or Incomplete [Passive, s. P. 43, Sec. 80.	S. P. 83, Sec. 94. اسم حالیۂ مجهول	કર્મણિવાચ્ય વર્તમાન કૃદંત.
256	Particular	.... جزئیہ	વિશેષ; અમુક; સવિસ્તર.
257	Passive Voice, s. P. 42, Sec. 69.	S. P. 82, Sec. 82. صیغۂ مجهول	સહ્યભેદ; કર્મણિવાચ્ય.
258	Past Participle, s. No. 250.......	S. P. 83, Sec. 91. اسم مفعول	ભૂત કૃદંત.
259	Past (Complete), s. P. 44, Sec. [92.	S. P. 84, Sec. 104. ماضي بعيد	દ્વિત્વ ભૂતકાળ; પૂર્વભૂતકાળ.
260	—— Incomplete, s. P. 44, Sec. [91.	S. P. 84, Sec. 106. ماضی استمراري	અનિયમિત ભૂતકાળ; ચાલુ ભૂતકાળ.
261	—— Indefinite, s. P. 44, Sec. 90.	S. P. 84, Sec. 102. ماضی مطلق	ભૂતકાળ.
262	—— Perfect-Incomplete, s. P. [44, Sec. 104.	S. P. 86, Sec. [127. ماضی بعید بالا ستمرار	અપૂર્ણ દ્વિત્વ ભૂતકાળ.
263	Perfect (Future), s. No. 148 ...	S. P. 84, Sec. 105. ماضي متشكي	સંશય ભૂતકાળ.
264	—— Participle Active, s. P. 43, [Sec. 78.	S. P. 83, Sec. 92. ماضي مطوفی معروف	કર્તૃવાચ્ય સંબંધક ભૂતકૃદંત.
265	—— Participle Active, Progres- [sive, s. P. 43, Sec. 79.	S. P. 83, [Sec. 93. ماضي معطوف استمراري معروف	કર્તૃવાચ્ય અપૂર્ણ સંબંધક ભૂત કૃદંત.
266	—— Participle Passive, s. P. 43, [Sec. 81.	S. P. 83, Sec. 94. ماضی معطوفي مجهول	કર્મણિવાચ્ય સંબંધક ભૂત કૃદંત.
267	—— Present, s. No. 283.	S. P. 84, Sec. 103. ماضي قريب	પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
268	Person (First), s. P. 36, Sec. 28.	S. P. 75, Sec. 28. متکلم	પેહેલા પુરૂષ.
269	—— Second, s. P. 36, Sec. 29.	S. P. 75, Sec. 29. مخاطب ; حاضر	બીજો પુરૂષ.
270	—— Third, s. P. 36, Sec. 30....	S. P. 75, Sec. 30. غائب	ત્રીજો પુરૂષ.
271	Personal Pronoun, s. P. 38, Sec. [54.	S. P. 78, Sec. 56. ضمیر	પુરૂષ સર્વનામ.
272	Phrase	.... اصطلاح ; فقره ; قرینہ کلام	રૂઢી; વાક્ય.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
273	Pluperfect Tense, s. No. 259....	S. P. 84, Sec. 104. ماضي بعيد	દ્વિત્વ ભૂતકાળ.
274	Plural Number, s. P. 36, Sec. 27.	S. P. 75, Sec. 27. صيغهٔ جمع	બહુવચન; અનેકવચન.
275	Poet, ...	.... شاعر	કવિ.
276	Poetry, ...	.... نظم ; شعر	કવિતા.
277	Possessive, (Case) s. P. 37, Sec. [35.	S. P. 76, Sec. 36. حالت اضافت	છઠ્ઠી વિભક્તિ; સંબંધષષ્ટી.
278	—— Pronoun, s. P. 38, Sec. 55.	S. P. 79, [Sec. 57. اضافت بياني ; ضمير مجرور	છઠ્ઠી વિભક્તિમાંનો સર્વનામ.
279	Potential Mood, s. P. 43, Sec. [73.	S. P. 82, Sec. 86. صيغهٔ امكاني	શક્ય ભેદ.
280	Precede,............................	.... مقدم شدن	આગળ હોવું.
281	Predicate, s. P. 67, Sec. 294. ...	S. P. 101, Sec. 226. خبر	વાક્ય.
282	Preposition, s. P. 51, Sec. 154.	S. P. 92, Sec. 146. حرف جر	શબ્દયોગી અવ્યય.
283	Present, (Complete), s. P. 44, [Sec. 87.	S. P. 84, Sec. 103. ماضي قريب	પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
284	—— Incomplete, s. P. 44, Sec. [86.	S. P. 84, Sec. 99. حال	વર્તમાનકાળ.
285	—— Indefinite, s. P. 44, Sec. 85.	S. P. 83, Sec. 98. مضارع	અનિયમિત વર્તમાનકાળ.
286	—— Perfect Incomplete, s. P. [44, Sec. 101.	S. P. 86, Sec. [127. ماضي قريب استمراري	ચાલુ પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
287	Preterite, s. No. 349	S. P. 84, Sec. 101. ماضي	ભૂતકાળ.
288	Primitive Noun, s. P. 36, Sec. 18.	S. P. 74, Sec 18. اسم جامد	અસાધિતનામ.
289	Progressive Form, s. No. 146...	S. P. 86, Sec. 127. صيغهٔ استمراري	અપૂર્ણરૂપ; ચાલુરૂપ.
290	Prohibited Imperative, s. P. 43, [Sec. 74, Obs. 2.	S. P. 83, Sec. 87, (1). نهي	નિષેધાર્થક આજ્ઞા.
291	Pronominal Adjective, s. P. 38, [Sec. 55.	S. P. 79, Sec. [57. اضافت بياني ; ضمير مجرور	છઠ્ઠી વિભક્તિમાંનો સર્વનામ.
292	Pronoun, (Demonstrative), s. P. [39, Sec. 57.	S. P. 79, Sec. 59. اسم اشاره	દર્શક સર્વનામ.
293	—— Indefinite, s. P. 41, Sec. 61.	S. P. 81, Sec. 68. اسم مبهم	સામાન્યસર્વનામ: અનિશ્ચિત સર્વનામ.
294	—— Interrogative, s. P. 39, Sec. [58.	S. P. 79, Sec. 60. اسم استفهام	પ્રશ્નાર્થક સર્વનામ.
295	—— Personal, s. P. 38, Sec. 54.	S. P. 78, Sec. 56. ضمير	પુરૂષ સર્વનામ ; સર્વનામ.
296	—— Reflexive, s. P. 39, Sec. 56.	S. P. 79, Sec. 58. اسم ضمير راجع	સામાન્ય સર્વનામ.
297	—— Relative, s. P. 40, Sec. 59.	S. P. 80, Sec. 64. اسم موصول	સંબંધી સર્વનામ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
298	Pronunciation	....	مخرج ; تلفظ	ઉચ્ચાર.
299	Prose..............................	....	نثر	ગદ્ય : નસર.
300	Prosody, s. p. 70, Sec. 316......	S. P. 103, Sec. 245.	علم عروض	કવિતા વિચાર ; પિંગળ ,
301	Prospective Form	....	صيغهٔ متمني	અપેક્ષક રૂપ.
302	Proximate Past, s. No. 283......	S. P. 84, Sec. 103.	ماضي قريب	પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
	Q.			
303	Qualified	....	موصوف	ગુણ બતાવેલું ; વિશેષ્ય ; ગુણી.
304	Qualify	....	صفت كردن	ગુણ બતાવવો.
305	Quatrain, s. p. 70, Sec. 322. ...	S. P. 103, Sec. 250.	رباعي	ચોપાઈ.
306	Quiescent (Having no vowel)...	....	ساكن ; موقوف	અસ્વરીક.
	R.			
307	Radical..............................	....	اصلي ; ذاتي	મૂળનું ; અસલનું.
308	Refer................................	....	علاقه داشتن	હવાલે કરવું ; લાગુ થવું.
309	Regular Verb, s. p. 50, Sec. 134.	....	فعل قياسي	નિયમિત ક્રિયાપદ.
310	Relative Pronoun, s. p. 40, Sec. [59.	S. P. 80, Sec. 64.	اسم موصول	સંબંધી સર્વનામ.
311	Remote Past , s. No. 259 ...	S. P. 84, Sec. 104.	ماضي بعيد	દ્વિત્વ ભૂતકાળ.
312	Rhyme, s. p. 70, Sec. 318......	S. P. 103. Sec. 247.	رديف ; سجع	અનુપ્રાસ.
313	Rule................................	....	قانون ; قاعده	નિયમ.
	S.			
314	Satire..............................	....	هجو	ગુરખાઈ કે ખોડ ખાપણ દ-શાવનાર કવિતા.
315	Scanning, s. p. 70, Sec. 323......	S. P. 104, Sec. 256.	تقطيع	કવિતાના ગણ જુદા પાડવા.
316	Sentence, s. p. 66, Sec. 287...	S. P. 100, Sec. 223.	جمله	વાક્ય.
317	—— Adjectival, s. p. 68, Sec. [302.	S. P. 103, Sec. 240.	جملهٔ وصفيه	વિશેષણવાચક વાક્ય.
318	—— Adverbial, s. p. 68, Sec. [303.	S. P. 102, Sec. 232.	جملهٔ ظرفيه	ક્રિયાવિશેષણવાચક વાક્ય.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
319	Sentence, Adversative, S. P. 69, [Sec. 311.	S. P. 103, Sec. 239. جملۀ استثنائیہ	વર્જનવાચક વાક્ય.
320	—— Complex, S. P. 66, Sec. [290.	S. P. 102, Sec. 234. جملۀ خبریہ	સંયુક્ત વાક્ય.
321	—— Compound, S. P. 66, Sec. [291.	S. P. 103, Sec. 242. جملۀ مرکبہ	સમાસિક વાક્ય.
322	—— Copulative, S. P. 69, Sec. [307.	S. P. 102, Sec. 237. جملہ معطوفہ	અવ્યયોગી વાક્ય.
323	—— Disjunctive, S. P. 69, Sec. [309.	S. P. 102, Sec. 238. جملۀ تردیدیہ	અપવાદવાચક વાક્ય.
324	—— Illative, or Causative, S. P. [69, Sec. 313.	S. P. 102, Sec, 236. جملۀ معللہ	કારણવાચક વાક્ય.
325	—— of Noun, S. P. 68, Sec. 301.	S. P. 101, Sec. 230. جملۀ اسمیہ	નામવાચક વાક્ય.
326	Sign..................................	.... علامت	પ્રત્યય.
327	Simile, S. P. 63, Sec. 282.........	S. P. 99, Sec. 219. تمثیل و تشبیہ	દૃષ્ટાંત ; ઉપમા.
328	Similitude..............................	.... تشبیہ	ઉપમા.
329	Simple	.... مفرد	સાદું.
330	—— Sentence, S. P. 66, Sec. 289.	S. P. 102, Sec. 235. جملۀ انشائیہ	એકાકી વાક્ય.
331	Single.	.... واحد ; مفرد	એકલું.
332	Singular Number, S. P. 36, Sec. [26.	S. P. 75, Sec. 26. صیغۀ واحد	એકવચન.
333	Spelling.............................	.... املاء	પદાક્ષર.
334	Stanza, S. P. 70, Sec. 320	S. P. 103, Sec. 249. قطعہ ; فرد	છપ્પો.
335	Subject, S. P. 42, Sec. 65.........	S. P. 82, Sec. 79. مبتدا	ક્રિયાનાથ; ક્રિયાશ્રય; કર્ત્તા.
336	—— Enlarged, S. P. 67, Sec. 296.	S. P. 101, Sec. 228. مبتدای مرکب	સમાસિક કર્ત્તા.
337	—— Simple, S. P. 66, Sec. 293, [2.	S. P. 101, Sec. 225. مبتدای مفرد	સાદું કર્ત્તા.
338	Subjunctive Mood, S. P. 42, Sec. [72.	S. P. 82, Sec. 85. صیغۀ شرطیہ	સંશયાર્થ રૂપ.
339	Substantive, See. Noun.	S. P. 74, Sec. 10. اسم	નામ.
340	—— (with an Adjec tive).	S. P. 76, Sec. 41. موصوف	વિશેષ્ય.
341	Superlative Degree, S. P. 38, Sec. [50.	S. P. 77, Sec. 52. صیغۀ مبالغہ	સર્વસાપેક્ષ રૂપ.
342	Syllable, S. P. 35, Sec. 7	S. P. 73, Sec. 7. لفظ ; جزو لفظ	અક્ષર-સ્વરયુક્ત વર્ણ.
343	Syncope, S. P. 71, Sec. 331	S. P. 104, Sec. 258. اعجاز	મધ્યાક્ષરલોપ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
344	Synonymous..............................	....	مترادف ; هم معني	એક અર્થનું.
345	Synopsis	....	مجمل ; خلاصه	સારાંશ; ટુંકસાર.
346	Syntax, s. p. 54, Sec. 181	S. P. 94, Sec. 160.	نحو	વાક્યવિચાર; વાક્યરચના.
	T.			
347	Tense, s. p. 44, Sec. 83	S. P. 83, Sec. 96.	زمان ; صيغه	કાળ.
348	—— Future, s. p. 44, Sec. 94...	S. P. 84, Sec. 107.	مستقبل	ભવિષ્યકાળ.
349	—— Past, s. p. 44, Sec. 89......	S. P. 84, Sec. 101.	ماضي	ભૂતકાળ.
350	—— Present, s. p. 44, Sec. 84.	S. P. 83, Sec. 97.	حال	વર્તમાનકાળ.
351	Tetrastich, s. p. 71, Sec. 334 ...	S. P. 103, Sec. 250.	رباعي	ચોપાઈ.
352	Transitive Verb, s. p. 41, Sec. [63.	S. P. 81, Sec. 76.	فعل متعدي	સકર્મક ક્રિયાપદ; કર્મણિપ્રયોગ.
	U.			
353	Uncommon	....	شاذ	અસાધારણ.
354	Understood, s. p. 63, Sec. 279 ..	S. P. 99, Sec. 216.	مضمر ; مقدر	અધ્યાહાર.
355	Ungrammatical.....................	....	نامربوط ; بيقاعده	વ્યાકરણની રીતથી ઉલટું.
356	Universal	....	كليه	સર્વ ; બધું.
357	Unlimited	....	غير محدود	અચોકસ ; અપાર.
358	Uncompounded.....................	....	غير مركب	અસમાસિક.
	V.			
359	Verb, s. p. 42, Sec. 62...........	S. P.81, Sec. 75.	فعل	ક્રિયાપદ.
360	——Auxiliary, s. p. 45, Sec. 111.	S. P. 85, Sec. 110.	فعل معاون	સહાયકારક ક્રિયાપદ.
361	——Defective, s. p. 50, Sec. [136.	S. P. 91, Sec. 134.	فعل ناقص	અપૂર્ણ ક્રિયાપદ.
362	——Impersonal, s. p. 50, Sec. [137.	S. P. 91, Sec. 135.	فعل بيفاعل	અકર્તૃક ક્રિયાપદ.
363	——Intrasitive, s. p. 42, Sec. 64.	S. P. 81, Sec. 77.	فعل لازم	અકર્મક ક્રિયાપદ; કર્તરિ પ્રયોગ.
364	——Irregular, s. p. 50, Sec. 135.	....	فعل سماعي	અનિયમિત ક્રિયાપદ.
365	——Regular, s. p. 50, Sec. 134.	....	فعل قياسي	નિયમિત ક્રિયાપદ.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
366	Verb Transitive, s. p. 42 Sec. 63.	S. P. 81, Sec. 76. فعل متعدي	સકર્મક ક્રિયાપદ; કર્મણિ પ્રયોગ.
367	Verbal Noun, s. p. 35 Sec. 16...	S. P. 74, Sec. 16. اسم مصدر	ધાતુનામ; ક્રિયાવાચક નામ.
368	Verse	.... نظم ; شعر	કવિતા.
369	Vocabulary	.... فرهنگ	શબ્દકોશ.
370	Vocative case, s. p. 37 Sec. 36.	S. P. 76, Sec. 37. حالت ندا	પેહેલી વિભક્તિ સંબોધન.
371	Voice, s. p. 42, Sec. 67	S. P. 82, Sec. 83. صيغه	ભેદ.
372	——Active, s. p. 42, Sec. 68 ...	S. P. 82, Sec. 81. صيغهٔ معروف	મૂળભેદ; કર્તૃવાચ્ય.
373	——Passive, s. p. 42, Sec. 69 ...	S. P. 82, Sec. 82. صيغهٔ مجهول	સહ્યભેદ; કર્મણિવાચ્ય.
374	Vowel, s. p. 35, Sec. 4...........	S. P. 73, Sec. 4. حرف علت	સ્વર.
375	Vowelled	.... متحرک	સ્વરીક શબ્દ.
	W		
376	Word	.... لغت ; لفظ	શબ્દ; બોલ; પદ.
377	Wording..........................	.... سخن	શબ્દરચના; ઇબારત.
378	Wordy	.... طول كلام	વિસ્તારીને શબ્દ વાપરનાર.
379	Wrong	.... غلط	ખોટું; નાદુરસ્ત.

PERSIAN VOCABULARY.

[جملهٔ ظرفیه

[خبر

[علم منطق]

[قاعده]

ماضي بعيد　　　　مثنوي

GUJARATI VOCABULARY.

અકર્તૃ. અનુપ્રા.	See Page.	See Number.
અ.		
અકર્તૃક ક્રિયાપદ	16	362
અકર્મક ક્રિયાપદ	9; 10; 16	193; 212; 363
અકલ્પિત	1	3
અચોક્સ	16	357
અતિશયોક્તિ	8	166
અતુલનાના રૂપ	5	110
અધ્યાહાર	16	354
અધિકરણ	3	61
અંત્યવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	29
અંત્યાક્ષરલોપ	3; 6	46; 123
અન્યસાપેક્ષ્ય રૂપ	2; 5	19; 109
અનિયમિત ક્રિયાપદ...	9; 16	195; 364
અનિયમિત નામ	3	49
અનિયમિત ભૂતકાળ	5; 8; 12;	95; 175; 260
અનિયમિત વર્ત્તમાનકાળ ...	3; 9; 13	45; 182; 285
અનિશ્ચિત નામ	10	223
અનિશ્ચિત સર્વનામ	9; 13	183; 293
અનુપસ્થ કર્મ	9; 11	185; 236
અનુપ્રાસ	14	312
અનુમાન	9	186
અનુપ્રાસ વગરની કવિતા ...	3	56

અનુસ્વા અસલ.	See Page.	See Number.
અનુસ્વાર	11	231
અનેકવચન	11; 13	228; 274
અપવાદ	6	134
અપવાદવાચક વાક્ય	15	323
અપાર	16	357
અપૂર્ણ ક્રિયાપદ	5; 8; 16	104; 173; 361
અપૂર્ણ રૂપ	5; 7; 8; 13	93; 146; 174 [289
અપૂર્ણ દ્વિત્વ ભૂતકાળ	12	262
અપૂર્ણ સંશય ભૂતકાળ	7	151
અપેક્ષક રૂપ	14	301
અપેક્ષક વાક્ય..............	11	240
અપેક્ષ્ય ભૂતકાળ	11	239
અમુક	12	256
અર્થ	10	207
અર્ધશ્લોક	8	165
અવ્યય	4	84
અવ્યયીભાવ સમાસ........	2	21; 37
અવ્યયયોગી વાક્ય	15	322
અવિકારી	8	177
અસમાસિક	16	358
અસર કરવા સારૂ શબ્દો અથવા વાક્યોપર મેલાતો ભાર.	6	126
અસલનું	14	307

8

ENGLISH GRAMMAR.

1. Grammar is the science of language, and the art of speaking and writing correctly. Grammar is divided into four parts, Orthography, Etymology, Syntax, and Prosody.

PART 1.—Orthography.

2. Orthography treats of the proper sounds of letters and the just method of spelling words.

3. There are twenty-six letters in the English alphabet, *a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.* Letters are divided into vowels and consonants.

4. A vowel is a letter which makes a complete sound by itself. The vowels are *a, e, i, o, u;* also *w* and *y* when they do not begin a word or syllable.

5. A consonant is a letter which cannot be properly sounded without the help of a vowel. The consonants are *b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z,* and also *w* and *y* are consonants when they begin a word or syllable.

6. A diphthong is the union of two vowels in one sound or syllable: as, *ou* in *house.*

7. A syllable is a collection of letters pronounced by one single effort of the voice: as, *part.*

PART 2.—Etymology.

8. Etymology treats of the classification, inflexion, and derivation of words.

PARTS OF SPEECH.

9. The words of the English language are divided into eight classes, called Parts of Speech:—1 Noun. 2. Adjective. 3. Pronoun. 4. Verb 5. Adverb. 6. Preposition. 7. Conjunction. 8. Interjection.

1.—THE NOUN.

10. A Noun is the name of anything: as, *Henry, here, London, Noah,* &c. Nouns are of two kinds:—

11. 1. A Proper Noun is the name of any single individual of a class: as, *Adam, Noah, London,* &c.

12. 2. A Common Noun is a name given in common to everything of the same class: as, *dog, man,* &c. Common Nouns are of two kinds:—

13. (1). Abstract Common Nouns denote qualities or attributes regarded in our minds as having a real and independent existence: as, *goodness, strength,* &c.

14. (2). Collective Common Nouns denote several individuals as one object: as, *herd, flock, army,* &c.

Obs.—Collective Nouns sometimes convey plurality of idea and thus refer to the individuals making up the group rather than to the group itself: as, "The medical faculty have resolved to act in unison;" "the public (*i.e.* the persons composing the public) are wavering." Such nouns are then called, by some, "Nouns of Multitude."

15. A Diminutive Noun is a derivative from a noun, denoting a small or a young object of the same kind with that denoted by the primitive: as, *gosling, eaglet, manikin,* &c.

16. Verbal Nouns are so called because they are derived from Verbs: as, *reading, walking, sitting,* &c.

17. Appellative Noun, as a common noun, stands for a whole class, genus, or species of beings, or for universal ideas as, *tree, horse, vegetable,* &c.

18. Primitive Noun is that which is not derived from another: as, *stone, tree,* &c.

Inflexion.

19. Inflexion is a change in a word to denote a change in the meaning. Nouns are inflected to express Gender, Number, and Case. To Nouns also belongs Person, but there is no inflexion to express this.

Gender.

20. Gender denotes the distinction of sex. There are two genders, Masculine and Feminine.

21. The Masculine Gender denotes the male sex: as, *men, emperor, he-ass, cock-bird, male-bird.*

22. The Feminine Gender denotes the female sex: as, *woman, empress she-ass, hen-bird, female-bird.*

23. Nouns which denote things without animal life are said to be of Neuter Gender: as, *wood, hay,* &c.

24. Nouns applied to both males and females are said to be of Common Gender: as, *bird, parent, fish,* &c.

Number.

25. Number denotes the distinction of one from more. There are two numbers, the Singular and the Plural.

26. The Singular denotes one thing: as, *girl, tree.*

27. The Plural denotes more than one, and is formed by adding *s* to the singular: as, *girls, trees.* The following are exceptions:—

Exc. 1. Nouns ending in *s, sh, ch* (soft), *x, z,* form their plural by adding *es*: as, *grass-es, gas-es, fox-es,* &c.

Exc. 2. Some Nouns ending in *o*, especially if the *o* is preceded by a consonant, form their plural by adding *es*: as, *buffalo-es, negro-es, potato-es,* &c.

Exc. 3. Certain Nouns ending in *f* or *fe* form their plural by changing *f* or *fe* into *ves*: as, calf, *calves*; life, *lives.*

Exc. 4. Nouns ending in *y* preceded by a consonant form their plural by changing *y* into *ies*: as, lady, *ladies.*

Exc. 5. Seven Nouns form their plural by a change in the body of the word: as, man, *men*; woman, *women*; foot, *feet*; goose, *geese*; tooth, *teeth*; louse, *lice*; mouse, *mice.*

Exc. 6. Three Nouns form their plural in *en*: viz, ox, *oxen*; child, *children*; brother, *brethren.*

Exc. 7. Some Nouns have the singular and plural alike: as, *sheep, deer, series, fish,* &c.

Person.

28. Person is the relation which limits the meaning of a noun, a pronoun, or a verb, to some person speaking, some person spoken to, or some person or thing spoken of.

The First Person denotes the person speaking: as, I, John, say so.

29. The Second Person denotes the person spoken to: as, Boys, be silent.

30. The Third Person denotes the person or thing spoken of: as, The fox is cunning; The sailor wounded the bear. Nouns are nearly always of the third person.

Case.

31. Case is the form given to a Noun or Pronoun to show the relation in which it stands to some other word in the sentence. There are five Cases in English:—

32. The Nominative is the Case of the subject of the sentence, and denotes the person or thing about which we are speaking: as, "*He* came"; "The *dog* barks."

33. The Objective Case follows the Verb, and denotes the direct object of an action: as, the dog bit *him.*

Also all Nouns immediately dependent upon Prepositions are in the Objective Case: as, He came from *London.*

34. The Dative Case also follows the Verb, and denotes the person to whom a thing is given

or for whom a thing is done. It denotes the Indirect Object, and may always be known by its being possible to supply *to* or *for* before it: as, Give *me* (i.e., *to me* the daggers; the sailor made his *nephew* a ship (*i.e.*, made a ship for his nephew).

35. The Possessive Case denotes the person who possesses something: as, *Henry's* sword; the *king's* palace.

The Possessive Case is formed by adding *'s* to the Nominative: as, man, *man's*; boy, *boy's*.

Exc. 1. When the plural ends in *s* already, the apostrophe only is added: as, kings, *kings'*; ladies, *ladies'*.

Exc. 2. When the singular ends in *us*, *ss*, *ce* (especially with the phrase *for the sake*), the apostrophe only is added: as, *Brutus'* statue; for *justice'* sake.

36. The Vocative Case stands by itself, and denotes the person or persons addressed: as, *Son*, thou art ever with me. The Vocative is sometimes called the Nominative of Address.

There are some other Cases also:—

37. The Ablative Case is the sixth case of Latin Nouns, used to express the relations denoted in English by words *from*, *with*, *in*, or *by*: as, I killed the horse *with* its *rider*. He bought the horse *with* the *saddle*.

38. The Accusative Case, applied to the fourth case of Greek and Latin Nouns, being that on which the action of a Verb terminates or falls, and is corresponding to the Objective Case in English: as, I beat *him*.

39. The Locative Case indicates *place*, or the *place where*, or *wherein*: as, I saw him *in* a *garden*.

2.—THE ADJECTIVE.

40. An Adjective is a word which qualifies or limits a Noun: as, A [illegible] orange; [illegible] roses.

41. Adjectives of Quality express the quality of a thing: as, A *dark* night; a *st[illegible]* sea. They answer the question, *What sort?*

42. Adjectives of Quantity express how much of a thing or how many things of a class are referred to: as, *Much* silver; *ten* houses. They answer the question, *How much?* or *How many?* Adjectives of Quantity are of four kinds:— I. Adjectives denoting Quantity in Bulk or Mass: as, *Any* bread. The Adjectives which denote quantity in bulk or mass are: *All*, *any*, *enough*, *little*, *much*, *no*, *none*, *some*, *whole*. II. Definite Numeral Adjectives, which denote an exact number. They are of two kinds:—

43. I. Cardinal Numerals, which denote how many: as, *one*, *two*, *twenty*; *no*, *none*, *both*.

44. II. Ordinal Numerals, which denote the order in which objects are placed: as, The *first* man; the *sixth* house.

45. III. Indefinite Numeral Adjectives, which denote number indefinitely: as, *Some* men. The Indefinite Numeral Adjectives are: *All*, *another*, *any*, *few*, *certain*, *divers*, *enough*, *many*, *some*, *such*, and *whole*.

46. IV. Distributive Numeral Adjectives, which denote a number of objects taken separately: as, *Every* hour. They are: *Each*, *every*, *either*, *neither*.

47. Distinguishing Adjectives point out or distinguish a thing from its class: as, *This* cat. They are: *a* or *an*, *the*, *this*, *that*, *these*, *those*; also *yon*, *yonder*, *same*, and *self-same*.

Inflection.

The Adjectives which are inflected are (1) those which denote Quality, and (2) a few Adjectives of Quantity and Number, viz., *few*, *little*, *many*, *much*. Adjectives are inflected to express comparison. There are three degrees:—

48. The Positive Degree is the Adjective in its simple state: as, *rich*, *wise*.

49. The Comparative Degree denotes that one of two things possesses a certain quality in a greater degree than the other: as, [illegible]. The Comparative is formed by adding *er* to the Positive.

50. The Superlative Degree denotes that one of more than two things possesses a certain quality in a greater degree than all the others: as, *richest, wisest.* The Superlative is formed by adding *est* to the Positive. Some Adjectives are compared irregularly: as, *good, better, best*; *bad, worse, worst*; *many* and *much, more, most*; *little, less, least.* Only Adjectives of one and two syllables are compared by *er* and *est.* In other cases comparison is expressed by *more* and *most*: as, beautiful, *more* beautiful, *most* beautiful.

Articles.

51. *The* and *an,* or *a* are usually called Articles, but are properly Adjectives (see Sec. 47). There are two Articles:—

52. *The* is called the Definite Article. Its principal use is to indicate that some particular individual of a class is referred to: as, *the* Queen (of England).

53. *An* or *a,* is called the Indefinite Article. It is a weakened form of the Numeral Adjective *one,* but it is used when we do not wish to lay the same stress on the idea of number. *A* or *an* shows that it is *one* thing of the kind, leaving it uncertain *which*; while *the* determines *which one* it is, or, in the case of more than one, *which they are.* Thus *a man* means *some one* of mankind indefinitely, *the man* means definitely *that particular man* who is spoken of. *An* becomes *a* before consonants, including *w, y,* also before *h* aspirated, and (usually) before *u* (*eu*) when sounded *yu.* Otherwise *an* is used. Thus we say, *an* eagle, *an* hour, *an* umpire; but *a* man, *a* woman, *a* yew-tree, *a* history, *a* unicorn, *a* European. *A* or *an* can be joined only to Nouns in the Singular number: *the* may be joined also to Plurals.

3.—THE PRONOUN.

54. The word Pronoun means *for - a - noun.* A Pronoun is a word which stands for a Noun, and does the work of a Noun. Pronouns are divided as follows:—1. The Personal Pronouns are the simple substitute for a Noun: as, The master spoke and the boys obeyed *him.* They are: *I, thou, he, she,* and *it. I* is called the Pronoun of the First Person; *Thou* the Pronoun of the Second Person; *He, She* and *It* the Pronouns of the Third Person. The first (*I*) denotes the person speaking; the second (*thou*) the person spoken to; and the third a person spoken of. The Pronouns *I* and *thou* are inflected for Number and Case only; the Pronoun *he* for Gender also.

		Singular.	*Plural.*
First Person.	Nom.	I.	We.
	Obj.	Me.	Us.
	Dat.	Me.	Us.
	Poss.	My (mine).	Our (ours).
Second Person.	Nom.	Thou (you).*	Ye (you).
	Obj.	Thee (you).	You (ye).
	Dat.	Thee (you).	You.
	Poss.	Thy, thine (yours).	Your (yours).
	Voc.	Thou (You!)	Ye (You!)
		Masc. Fem. Neut.	*Plural: all Genders.*
Third Person.	Nom.	He she it.	They.
	Obj.	Him her it.	Them.
	Dat.	Him her it	Them.
	Poss.	His her, hers its	Their, theirs.

55. *Pronominal Adjectives.*—The Possessive Cases are now often used quite as Adjectives, and may be parsed as such: as, *my, mine*; *our, ours, thy, thine*; *your, yours*; *his, her, hers, its*; *their, theirs.* The forms *mine, thine, ours, yours, hers, theirs,* are used only in the predicate of a sentence: as, the fault is *mine*; *thine* is the kingdom; deathless fame is *theirs.* The forms *my, thy, his, her, our, your, their,* are used attributively (see Sec. 206): as, it is *my* fault.

Sometimes, especially in the elevated language of poetry and oratory, the forms *mine* and *thine* are used attributively, but only before a Noun beginning with a vowel: as, Give every man *thine* ear, but few thy voice. The Pronominal Adjectives may be called Possessive Pronouns.

* The Plural of the 2nd Personal Pronoun is now most frequently used, instead of *thou*, for singular also (see Sec. 216).

2. *Reflexive Pronouns.*

56. There are certain pronominal forms which are used to denote the coming back of an action upon the doer. These are called Reflexive Pronouns, and are used when we speak of doing something to or for oneself. These are—Sing. *myself* (*ourself*), *thyself* (*yourself*), *himself*, *herself*, *itself*; and Plur. *ourselves*, *yourselves*, *themselves*; also *oneself*, which has no plural. Sometimes these forms are not reflexive, but are used for the sake of emphasis: as, *Myself* will to St. James's go.

3. *Demonstrative Pronouns.*

57. The Demonstrative Pronouns *this* and *that*, with their Plurals *these* and *those*, are properly Adjectives (see Section 47). They are used as Pronouns in the following cases:—

(1.) When *that*, with its plural *those*, is used to prevent the repetition of a preceding Noun: as, The public inns of London are still worse than *those* of Paris. This is the cover of your book, but where is *that* of mine.

(2.) When *this* and *that* are equivalent to the *one...the other*; *this* referring to the latter of two things mentioned, and *that* to the former: as—

"......... reason raise o'er instinct as you can,
In *this* 'tis God directs, in *that* 'tis man."

(3.) *This* and *that* often refer to the whole of a preceding sentence: as—

"See Falkland dies, the virtuous and the just!
See godlike Turenne prostrate in the dust!
See Sidney bleeds amid the martial strife!
Was *this* their virtue, or contempt of life?"

"To be or not to be *that* is the question."

4. *Interrogative Pronouns.*

58. The Interrogative Pronouns are those which are used in asking questions. They are *who*, *which*, *what*, *whether*.

Who is the only one of these Pronouns which is declined. It is the same in the singular and the plural:—Sing. and Plur., Nom. *who*, Obj. *whom*, and Poss. *whose*.

The Interrogative *who* is used with reference to persons only, and always substantively. The Interrogative *which* is used both substantively and adjectively, and both of persons and things. *Who* asks a question in the widest and most general manner; *which* supposes a class or group out of which one or more are to be selected.

Examples:—

"*Who* [in the world] calls so loud?"

"... *which* [of the pair] is the natural man;
And *which* the spirit? *Who* deciphers them?"

"Stay, stand apart; I know not *which* is *which*."

"*Which* of you (the disciples) by taking thought can add one cubit to his stature?"

The Interrogative *what* is used both substantively and adjectively. When used substantively, it is always neuter; when used adjectively, it may be applied to both persons and things.

Examples:—

"*What* is sweeter than honey? *What* is stronger than a lion?"

"Wherefore rejoice? *What* conquest brings he home?"

"*What tributaries* follow him to Rome?"

The Interrogative *what* is often used by way of exclamation: as—"*What* dignity, *what* beauty, in this change—from mild to angry, and from sad to gay!"

Whether——*which of two*? It is used in the Nominative and Objective, without inflexion. *Whether* is rare as a Pronoun in modern English, but occurs frequently in earlier English: as, *Whether* of them twain did the will of his father?" "Show *whether* of these two thou hast chosen." In modern English *whether* is chiefly used as a Conjunction.

Whereof, *whereat*, *wherefrom*, &c.—These Compounds are precisely equivalent to Of *what*

At *what?* From *what?*" They are nearly obsolete. [Compare section on their use as Relative Adverbs (Sec. 60, (7)).].

5. *Relative Pronouns.*

59. A Relative Pronoun is one that relates to Nouns going before. But other Pronouns beside the Relatives do this; and the name is confined to such as, in addition, serve to connect the clause which they introduce to the former part of the sentence.

The Relative Pronouns are *who, which, that, what,* with their compounds *whoso, whosoever, whichsoever, whatsoever,* &c.

Examples:—

"They were soon joined by the prince, *who* had been disturbed in his tyrannical cruelty." "She threw open the latticed window *which* led to the bartizan ..." "The letter being folded was delivered to the squire, and by him delivered to the messenger, *who* waited without..." "Blessed is the man *that* walketh not in the counsel of the ungodly ..."

60. The Noun to which a Relative Pronoun relates is called Antecedent: as, "*John* died to-day, *who* was a native of England." Here *John* is Antecedent of who.

(1.) *Who* is the same in the singular and the plural, and is declined like the Interrogative:—

Nom. *who,* Obj., and Dat. *whom,* and Poss. *whose.*

The Nominative *who* and Objective *whom* are now used only of persons. The Possessive *whose* has a wider application. It is used in speaking of living creatures generally, and even of things without life: as, "Go to, let us build us a city and a tower *whose* top may reach unto heaven."

(2.) *Which* was formerly used of persons as well as of things. Hence, in the Lord's Prayer, "Our Father *which* art in Heaven." As a Relative Pronoun, it is now used only of animals and things without life.

Which also differs from *who* in being frequently used as an Adjective: as, "*Which* things are an allegory."

Sometimes the antecedent is repeated with *which* to avoid ambiguity: as, "He offered no defence for the ridiculous fable of the pigeon; *which pigeon* [not *which fable*] on the contrary he represented," &c.

(3.) *That,* strictly a Demonstrative Adjective, is of more ancient use as a Relative than either *who* or *which.* It is the same for Singular and Plural, and may refer to either persons or things (see Syntax, Sec. 221).

(4.) *What* is etymologically the neuter of *who.* As a Relative it is used only of things, and always without an antecedent expressed. Thus it is practically equivalent to *that which, the thing which.*

What is used in the Nominative and Objective Singular only: as, (Nom.) "*What* is one man's meat is another man's poison." (Obj.) "*What* I have written, I have written."

The Relative *what* is occasionally found as an Adjective, but in poetry alone:—

"*What* time the splendour of the setting sun.

Lay beautiful on Snowdon's sovereign brow."

(*What time = at the time at which*).

In older English, the Relative Pronoun *that* is also used as implying its own Antecedent: as—

"Lo! there thou hast *that* (= that which) is thine."

"*That* [that which] thee is sent receive in buxomness."

(5.) *Whoever, whichever, whatever; whoso, whosoever, whichsoever, whatsoever.*—These compounds resemble the Relative *what* in being used without an Antecedent. The suffixes *ever, so, -soever,* have a generalising effect.

Whosoever is the only one declined: it is the same in the Singular and the Plural:—Nom. *whosoever,* Obj. *whomsoever,* Poss. *whosesoever.*

Whoever, whichever, whatever, are of common use. The forms with *-so,* as *whoso, whosoever,* &c., are nearly obsolete. They occur frequently in older English, and abound in the Authorised Version of the Scriptures :—

" *Whoso* diggeth a pit shall fall therein."

(6.) *As.*—The Adverb *as* sometimes has the force of a Relative, especially after the word *such*: as—

" Tears *such as* angels weep."

(7.) *Whereof, whereto, whereby,* &c.—These compounds of *where* are virtual Relatives:—*whereof* = *of* which ; *whereby* = by which ; *whereto* = to which, &c. They are nearly obsolete, except in legal phraseology.

6. *Indefinite Pronouns.*

61. These are *one, none, somebody, nobody, aught, naught, anything nothing, each, either, neither, other, another, same, such.*

(1.) *One.*—The Indefinite Pronoun *one* has the following uses:—

1. It is used like the French *on* and the German *man,* to denote an individual as representing people in general: as, "A quiet conscience makes *one* so serene."

2. It serves to prevent the repetition of a Noun already used. In this sense it has a plural:—

"Necessity has made me *one.*" " Thou must take *measures*—speedy *ones.*"

3. *The one . . . the other*, used by way of distinction: as, Two men went up into the Temple to pray; *the one* a Pharisee, and *the other* a publican.

4. *Any one, some one, no one, each one, every one.*—These may be regarded as compounds of *one,* and in parsing treated as single words.

(2.) *None.*—*None* is used when the Noun to which it refers is omitted, and it is the stronger form of *no*:—

" Heed not though *none* should call thee fair."

(3.) *Everybody, somebody, nobody.*—These words are synonymous with *every one, some one, no one* (*no man*), but are more colloquial and familiar : as, " What is *everybody's* business is *nobody's* business."

(4.) *Aught, naught.*—These nearly obsolete forms are equivalent to *anything, nothing.* In modern English they are chiefly confined to poetry.

(5.) *Each* signifies *all* taken separately. It is strictly an Adjective, but is very frequently used without a Noun, when it may be regarded as a Pronoun: as, "Let *each* his adamantine coat gird well."

Each one may be regarded as a compound form.

Each other is strictly an elliptical expression.

They love *each other* = they love *each* (loves) *the other*; *each* being Nom. and *other* Obj. But the two words are now usually treated as a compound, and, as such, they may be most conveniently parsed.

(6.) *Either, neither.*—These may be called dual words, and signify respectively *one of the two, not one of the two*: as, "Truth may lie on both sides, on *either* side or on *neither.*" *Either* and *neither* occasionally take a Possessive form : as, " So parted they as *either's* way them led."

(7.) *Other* is used both Adjectively and as a Pronoun. As a Pronoun, it is declined thus:—

Nom. and Obj. Sing. *other* [*another*], and Poss. *other's* [*another's*]; and Plur. Nom. and Obj. *others,* and Poss. *others'.*

Examples :—

" No man can serve two masters : for either he will hate the *one*, and love *the other*; or else he will hold to *the one,* and despise *the other.*" "Let no man seek his own, but every man *another's* wealth."

(8.) *The one ..the other* serve to distinguish two persons or things; *one...another* are used when a greater number are spoken of.

(9.) *Same, self-same.—Same* is often used with the Definite Article to prevent the repetition of the Noun to which it refers. It is then a true Pronoun.

(10.) *Such.—Such* is also used to represent a preceding Noun, when it has a pronominal force: as—

"Friends he has few... Who dare be *such*."

4.—THE VERB.

62. A Verb is a word by means of which we state something: as, "The sun *is* bright." "Birds *sing*."

Verbs are of two kinds, as follows:—

63. Transitive Verbs express action passing from an agent to an object: as, "The ship *carries* a flag."

Note.—Transitive Verbs are also used *Reflexively*: as, "I *strike* myself;" "He *loves* himself;" and *Reciprocally*: as, "They *love* one another."

64. Intransitive Verbs express being, state of being, or action confined to the agent and not passing over to an object: as, "Snow *is* white." "The sun *shines*."

Obs. 1. Intransitive Verbs are used Transitively when they have a Causative meaning: as, "He *walked* the prisoner about the yard"; "He *ran* a needle into his hand."

Obs. 2. Transitive Verbs are used Intransitively: as "The ships *have struck*."

Obs. 3. Many Intransitive Verbs are made Transitive by an appended Preposition: as, He *swerved from* the line; We *despaired of* success; They *laughed at* us. Such Verbs are called Preposition-Verbs (see Sec. 156.)

65. The Subject.—The Noun or Pronoun coming immediately before the Verb, and denoting the person or thing about which something is stated, is called the Subject: as, "*The way* was long." "*Day* set on Norham's castled steep."

The Subject is always in the Nominative Case.

66. The Object.—The Noun or Pronoun coming next after a Transitive Verb, and denoting the person or thing upon which an action takes effect, is called the [Direct] Object: as, "Man marks *the earth* with ruin." The Direct Object is always in the Objective Case. Only Transitive Verbs can have a Direct Object.

Verbs have Voice, Mood, Tense, Number, and Person.

Voice.

67. Voice is a change in the form of a Verb by which we show whether the Subject is the name of the doer of the action or the name of the person or thing acted upon.

Transitive Verbs have two Voices:—

68. The Active Voice is that form of a Verb in which the Subject denotes the doer of the action: as, "Cain *killed* Abel."

69. The Passive Voice is that form of a Verb in which the Subject denotes the person or thing acted upon: as, "Abel *was killed* by Cain."

The Passive Voice is formed by prefixing to its Participle the different tenses of the Verb *to be*.

Mood.

70. Mood is a change in the form of a Verb to show the manner in which an assertion is made.

Verbs have five Moods.

71. The Indicative Mood makes a direct assertion: as, The sun *is* bright; The horse *was struck*.

72. The Subjunctive Mood is never used to make a direct statement like the Indicative, but always expresses some kind of condition or hypothesis. It usually follows such words as *if, unless, that, lest, although, provided,* &c.: as, *If* you *had studied*, you *would have been* successful. It *were* ill that Aymer *saw* the lady Rowena.

There are some other words also to make this Mood (see Secs. 164 & 165).

73. The Potential Mood expresses *possibility, liberty, power, will, obligation, or necessity*: as, The bank *may fail*; He *may depart*; A prince *can make* a belted knight; You *would not obey* your king; They *should keep* the truce; I *must leave* thee.

This Mood is formed by aid of the auxiliary Verbs: *may, might, can, could, must, would,* and *should*.

74. The Imperative Mood expresses a command, desire, or entreaty: as, *Open* the window; *Go* with us; *Go*! *mark* him well!

Obs. 1.—The Imperative Mood can strictly be used only in the 2nd Person; since the person commanded must be the person spoken to. But in the 1st and 3rd Persons, an analogous sense is expressed by the use of the auxiliary Verb *let* followed by the Objective Case of the virtual subject: as, *Let* him go; *Let* me ride; *Let* them go; *Let* us ride. In parsing such sentences the Verb *let* is best taken separately.

Obs. 2.—Besides the above forms, an imperative sense is conveyed by the Verb *shall* in the 2nd and 3rd Persons singular and plural [Future Imperative]: as, "Thou *shalt* not steal." "If thou buy an Hebrew servant, six years *shall* he serve; and in the seventh *he shall* go out free for nothing."

This form is mostly used in prohibitions, and is now nearly obsolete.

75. The Infinitive Mood makes no assertion, but merely names the action. It is now usually known by the prefix *to*: as, *to love, to hate, to have loved, to be loved, to retire*: as, They were forced *to retire*.

76. Besides the Moods, Verbs have certain forms called Participles.

A Participle is a Verbal Adjective. There are two Participles properly so called, the Present or Incomplete, and the Past or Complete.

The Present, or Incomplete Participle, ends in *ing* and expresses an incomplete action or state: as "I see men as trees *walking*."

77. The Past or Complete Participle has various endings and expresses a completed action or state: as, *sung, written, loved, broken*: as, He had a *broken* glass.

The most common endings of complete Participles are *d, ed, n, en,* and *t*: as, *heard, asked, sown, spoken, taught.*

There are four Compound Participles:—

78. Perfect Participle Active, compounded of the word *having* and the Complete Participle: as, *having struck*.

79. Perfect Participle Active Progressive, compounded of the words *having been* and the Incomplete Participle: as, *having been striking*.

80. Present or Incomplete Participle Passive, compounded of the word *being* and the Complete Participle: as, *being struck*.

81. Perfect Participle Passive, compounded of the words *having been* and the Complete Participle: as, *having been struck*.

Obs.—The phrases *about to* and *going to* are used to form certain Compounds conveying a future sense: as, *going to strike, about to strike*. Such Compounds are, by some called "Future Participle."

82. The Gerund or Verbal Noun.—The word Gerund signifies "carrying on or being carried on." The Gerund is similar in meaning to the Infinitive Mood, and is also a Verbal Noun. It has the ending *ing*, and may be used both actively and passively. It most frequently follows a Preposition: as, (of) *loving*, (of) *being loved*; (by) *having seen*, (by) *having been seen*.

In the case of the Indefinite form of the Gerund, an Objective following may still be explained as dependent upon the Preposition *of* understood. But this explanation will not apply in the case of the Complete or Perfect form: as, conscious *of having done* a good action (see Syntax, Sec. 257).

Obs.—In such phrases as *a-going, a-waiting, a-running,* we have a Gerund or Verbal Noun preceded by a Preposition. Thus *a-going* = on, in, or at going, &c.

Tense.

83.—Tense is a change in the form of a Verb to express time. There are three natural divisions of Time—*Present, Past, Future;* and three secondary Tenses—*Present Complete* (or Present Perfect), *Past Complete* (Pluperfect, or Past Perfect), and *Future Complete* (or Future Perfect).

84. The Present Tense shows that an action is going on at the present time: as, John *writes.*

The Present Tense has four forms:—

85. *Present Indefinite*: as, John *writes.*

86. *Present Incomplete*: as, John *is writing.*

87. *Present Complete*: as, John *has written* (see Sec. 99.)

88. *Present Emphatic*: as, John *does write.*

Past Tense.

89. The Past Tense shows that an action is past: as, He *heard* it, but he *heeded* not.

The Past Tense has four forms:—

90. *Past Indefinite*: as, He *heard* it.

91. *Past Incomplete*: as, He *was hearing.*

92. *Past Complete*: as He *had heard* it (see Sec. 102).

93. *Past Emphatic*: as, He *did hear* it.

Future Tense.

94. The Future Tense shows that an action is to take place at some future time: as, I *shall write.*

The Future Tense has four forms:—

95. *Future Indefinite*: as, I *shall write.*

96. *Future Incomplete*: as, I *shall be writing.*

97. *Future Complete*: as, I *shall have written* (see Sec. 105).

98. *Future Emphatic*: as, I *will write.*

Obs.—The Future Tense is formed by aid of the auxiliaries *shall* and *will.*

Present Complete.

99. The Present Complete (or Present Perfect) Tense shows that an action has been completed in time still present: as, John *has written.*

The Present Complete has two forms:—

100. *Ordinary*: as, I *have written.*

101. *Present Perfect.—Incomplete*: as, I *have been writing.* (This form may be in the Active Voice; but being of less frequent occurrence, is not given in the Paradigm of the Verb). This Tense is formed by the Verb *have.*

Past Complete.

102. The Past Complete (or Pluperfect) Tense shows that an action was completed before another action took place: as, "He *had heard* the news before you came."

The Past Complete has two forms:—

103. *Ordinary*; as, He *had heard* the news.

104. *Past Perfect-Incomplete*: as, I *had been hearing.* (This form may be in the Active Voice, but being of less frequent occurrence is not given in the Paradigm of the Verb). The Past Complete is formed by the aid of *had*, the Past Tense of the Auxiliary Verb *have.*

Future Complete.

105. The Future Complete (Future Perfect) Tense shows that an action will be completed at a certain future time: as, I *shall have written* the letter before the mail closes.

The Future Complete has two forms:—

106. *Ordinary*: as I *shall have written* the letter.

107. *Future Perfect-Incomplete*: as, I *shall have been writing* the letter. (This form may be in the Active Voice; but being of less frequent occurrence is not given as the Paradigm of the Verb).

This Tense is formed by aid of the words *shall have* and *will have.*

Number.

108. Number as applied to Verbs is a change in the form of the Verb to show whether the assertion is made about one or about more than one. Verbs have two numbers, the Singular and the Plural.

Obs. 1.—The Verb is of the same number as the Subject or Nominative.

Obs. 2.—Only the Verb *to be* has distinct plural inflexions.

Person.

109. Person as applied to Verbs is a change in the form of the Verb to show whether the speaker speaks of himself, of the person addressed, or of some other person or thing. Verbs have three persons, First, Second, and Third: as I *love*; thou *lovest*; he *loves*.

Obs. 1.—The Verb is of the same person as the Subject or Nominative.

Obs. 2.—Person-inflexions are only found in the singular. The ending of the Second Person is *st* or *est*, of the Third, *s* or *th* (growing obsolete).

Conjugation.

110. The Conjugation of a Verb is its proper arrangement in all its Voices, Moods, Tenses, Numbers, and Persons. To conjugate a Verb fully, Auxiliaries must be employed.

111. An Auxiliary Verb is one which assists other Verbs in forming their Voice, Mood, or Tense. They are *be, may, can, must, have, shall, will,* and *do* (see from Sec. 127 to Sec. 130.)

Paradigm of the Active Voice.

112. Conjugation of the Transitive Verb *to love.*

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

113. *Indefinite*: I love; Thou lovest; He, loves; We, you, and They love.

Incomplete: I am loving; Thou art loving; He is loving; We, You, and They are loving.

Complete: I have loved; Thou hast loved; He has loved; We, You, and They have loved.

114. *Past Tense.*

Indefinite: I loved; Thou loved'st; He loved; We, You, and They loved.

Incomplete: I was loving; Thou wast loving. He was loving; We, You, and They were loving.

Complete: I had loved; Thou had'st loved; He had loved; We, You, They had loved.

115. *Future Tense.*

Indefinite: I shall love; Thou wilt love; He will love; We shall; You, and They will love.

Incomplete: I shall be loving; Thou wilt be loving; He will be loving; We, &c. will be loving.

Complete: I shall have loved; Thou wilt have loved; He will have loved; We, &c., will have loved.

116. SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I love; If thou love; If he love; If we, you, they love.

Incomplete: If I, thou, and he be loving; If we, you, and they be loving.

Complete: If I have loved, &c.; If we have loved, &c.

117. *Past Tense.*

Indefinite: If I loved, &c.; If we loved, &c.

Incomplete: If I were loving: If thou wert loving, If he were loving; If we, you, and they were loving.

Complete: If I had loved; If thou had'st loved, &c.

Obs.—There is no special Future Subjunctive the Present Tense of the Subjunctive Mood having a future sense.

118. POTENTIAL MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must love; Thou can'st, may'st, or must love, &c.

Incomplete: I may, can, or must be loving, &c.

Complete: I may, can, or must have loved, &c

Past Tense.

Indefinite: I might, could, would, or should love; Thou might'st, could'st, would'st, or should'st love.

Incomplete: I might, could, would, or should be loving, &c.

Complete: I might, could, would, or should have loved, &c.

119. IMPERATIVE MOOD.

Present Tense.

Sing. 2nd Pers. Love, or love thou; and Plur. Love, love you,

Future Tense.

Shalt love, or thou shalt love; Shall love, or you shall love.

He shall love; They shall love.

120. INFINITIVE MOOD.

Indefinite: To love.

Incomplete: To be loving.

Complete: To have loved.

121. *Participles.*

Present or Incomplete: Loving.

Perfect: Having loved.

Perfect Progressive: Having been loving.

122. The Incomplete (or Progressive) form of a Verb denotes the continuance of an action. It is also called the Continuous Form (see Conjugation).

123. The Emphatic form of a Verb expresses an act or state asserted with emphasis. The emphatic form is only used in the Present, Past, Future, and Future Perfect Tenses of the Indicative and Subjunctive Moods, and in the Imperative Mood :—

Love.

ACTIVE VOICE. INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Emphatic: I do love; Thou dost love; He does love; We, you, and they do love.

Past Tense.

Emphatic: I did love; Thou did'st love, &c.

Future Tense.

Emphatic: I will love; Thou shalt love; He shall love; We will love; You and They shall love.

Emphatic Complete: I will have loved; Thou shalt have loved, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Emphatic: If I do love; If thou do love, &c.

Past Tense.

Emphatic: If I did love; If thou did'st love, &c.

Imperative Mood.

Do love, or do thou love. Do love, or do you love.

THE VERB *to be.*

124. Before proceeding to the Passive Voice, it is necessary to give the Paradigm of the Verb *to be.*

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I am; Thou art; He is; We are; You are; They are.

Complete: I have been; Thou hast been; He has been; We, You, and They have been.

Past Tense.

Indefinite: I was; Thou wast (wert); He was; We were; You and they were.

Complete: I had been, Thou had'st been; He had been, &c.

Future Tense.

Indefinite: I shall be; Thou wilt be; He will be, We shall be; You and they will be.

Complete: I shall have been; Thou wilt have been, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I be; If thou be; If he be, &c.

Complete: If I have been; If thou have been, &c.

Past Tense.

Indefinite: If I were; If thou wert; If he were, &c.

Complete: If I had been; If thou had'st been, &c.

POTENTIAL MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must be; Thou may'st, can'st, or must be, &c.

Complete: I may, can, or must have been, &c.

Past Tense.

Indefinite: I might, could, would or should be; Thou might'st, could'st, would'st, or should'st be, &c.

Complete: I might, could, would or should have been, &c.

IMPERATIVE MOOD.

Present Tense.

Sing. 2nd Pers. Be thou. Plur. 2nd Pers. Be you.

Future Tense.

Sing. 2nd Pers. Thou shalt be. Plur. 2nd Pers. You shall be.

Sing. 3rd Pers. He shall be. Plur. 3rd Pers. They shall be.

INFINITIVE MOOD.

Indefinite: To be.
Complete: To have been.

PARTICIPLES.

Present or Incomplete: Being.
Perfect: Having been.
Past or Complete: Been.
The Incomplete form of *to be*.

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Incomplete: I am being; Thou art being, &c.

Past Tense.

Incomplete: I was being; Thou wast being, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Past Tense.

Incomplete:—If I were being; If thou wert being, &c.

The Passive Voice.

125. The Passive Voice:—The only form of a Verb in English which has a Passive sense is the Past Participle in *en, ed,* (*d*) or *t*: as, *beaten, loved, lost.* But a complete Passive is formed by prefixing to this Participle the various tenses and forms of the Verb *to be.*

The Incomplete Form of the Passive Voice is used only with the Present and Past Tenses of the Indicative and with the Past Tense of the Subjunctive.

Paradigm of the Passive Voice.

To be loved. Past Part. loved.

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I am loved; Thou art loved, &c.
Incomplete: I am being loved; Thou art being loved, &c.

Complete: I have been loved, &c.

Past Tense.

Indefinite: I was loved; Thou wast loved, &c.
Incomplete: I was being loved, &c.
Complete: I had been loved, &c.

Future Tense.

Indefinite: I shall be loved, &c.
Complete: I shall have been loved, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I be loved; If thou be loved, &c.

Complete: If I have been loved, &c.

Past Tense.

Indefinite: If I were loved; If thou wert loved, &c.
Incomplete: If I were being loved, &c.
Complete: If I had been loved, &c.

POTENTIAL MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must be loved, &c.

Complete: I may, can, or must have been loved, &c.

Past Tense.

Indefinite:—I might, could, would, or should, be loved, &c.

Complete:—I might (&c.) have been loved, &c.

IMPERATIVE MOOD.

Present Tense.

2nd Pers. Sing. and Plur.:—Be loved.

Future Tense.

2nd Pers. Sing. Thou shalt be loved; and Plur. You shall be loved.

3rd Pers. Sing. He shall be loved; and Plur. They shall be loved.

INFINITIVE MOOD.

Indefinite: To be loved.
Complete: To have been loved.

Participles.

Past or Complete: Loved.
Present or Incomplete: Being loved.
Perfect: Having been loved.

126. The Passive Voice has no Emphatic Form.

Auxiliary Verbs.

127. The Auxiliaries of Mood are *may*, *can*, and *must*; also *would* and *should*.

(1.) May is used to express (1) permission or liberty, as, I may walk; (2) possibility or concession, as, It may be true, but I have very grave doubts; (3) wish or desire. May he be happy?

MAY.

Present Tense.

Indefinite: I may; Thou may'st; He may; We, you, and they may.

Past Tense.

Indefinite: I might; Thou might'st, &c.

(2.) Can is used to express power: as, I can see.

CAN.

Present Tense.

Indefinite: I can; Thou can'st, &c.

Past Tense.

Indefinite: I could; Thou could'st, &c.

(3.) Must denotes necessity: as, I must wait. It has no inflexions, and is only used in the Present Tense.

MUST.

Present Tense.

Indefinite: I must; Thou must; He must, &c.

N.B.—For conjugation of "should and would" (see Sec. 129).

128. The Auxiliaries of Tense are *have*, *will*, and *shall*. Have as an Auxiliary is used to make the Perfect and Pluperfect Tenses, and (with, shall, or will) the Complete Future Tense. As an Auxiliary it is thus conjugated:

HAVE.

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I have; Thou hast; He has, &c.

Past Tense.

Indefinite: I had; Thou had'st; He had, &c.

Future Tense.

Indefinite: I shall have; Thou wilt have, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I have; If thou have, &c.

Past Tense.

Indefinite: If I had; If thou had'st, &c.

Future Tense.

Indefinite: If I shall have; If thou wilt have, &c.

Potential Mood.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must have, &c.

Past Tense.

Indefinite: I might, could, would, or should have, &c.

Imperative Mood.

Present Indefinite.

2nd Pers. Sing. and Plur. Have.

Future.

2nd Pers. Sing. Thou shalt have. Plur. You shall have.

Infinitive Mood.

Indefinite: To have.
Incomplete: To be having.
Complete: To have had.

Participles.

Incomplete: Having.
Perfect: Having had.
Past: Had.

Note.—There must add the Complete and Incomplete forms also; but the Incomplete Present of the Subjunctive is not used: as, If I be having, &c.

129. Shall and will denote future time: as, I shall go; He will go.

Shall.

Present Indefinite Tense.

I shall; Thou shalt; He shall; We, You, and They shall, &c.

Past Indefinite Tense.

I should, Thou should'st, &c.

Will.

Present Indefinite Tense.

I will; Thou wilt or willest; He will, &c.

Past Indefinite Tense.

I would; Thou would'st or would'st, &c.

130. The Auxiliaries of form are *Be* and *Do*. The Auxiliary Verb *be* is used to make the incomplete form. It has been conjugated in Sec. 124. The Auxiliary Verb *do* is used:—

(1.) To express the Emphatic form of the Verb: as, You *do* read. You *did* read.

(2) To complete the Interrogative form of the Verb: as, *Do* you read? *Did* he read?

(3.) To complete the Negative form of the Verb: as, I *do not* read. He *did not* go.

Do.

Indicative Mood.

Present Indefinite.

I do; Thou dost or doest; He does, doeth or doth; We do; you do; they do.

Past Indefinite.

I did; Thou did'st; He did; You did, &c.

Subjunctive Mood.

Present Indefinite Tense.

If I do; If thou do; If he do, &c.

Past Indefinite.

If I did; If thou did'st; If he did.

Imperative Mood.

Present Tense.

Do, or do thou. Do, or do ye.

131. The Interrogative form of a Verb is that which is used in asking questions.

(1.) If there be no Auxiliary, the Interrogative form is made:—

(*a*) By simply putting the Verb before its Nominative: as, *Lovest* thou?

(*b*) By putting the Present or Past Tense of the Auxiliary *do* before the Nominative: as, *Dost* thou love? *Did* you love?

(2.) If there be one or more Auxiliaries, the Interrogative form is made by putting the Nominative immediately after the first Auxiliary: as, *Hast* thou loved? *Wilt* thou love? *Can* he love? *Has* he been loved? &c.

132. The Negative form of a Verb is that which is used in denying.

(1.) If there be no Auxiliary, the Negative is made:—

(*a*) By putting *not* after the Verb: as, I heard *not*; He listened *not*, &c.

(*b*) By putting the Present or Past Tense of the Auxiliary *do* with *not* after it, between the Nominative and the Verb: as, I *do not* hear; I *did not* hear, &c.

(2.) If there be one or more Auxiliaries, the Negative form is made by putting *not* after the first Auxiliary: as, I *shall not* hear; I *may not* have heard.

133. The Interrogative and Negative forms are combined by putting *not* immediately after the Nominative in the Interrogative form: as, Lovest thou *not*? Dost thou *not* love? Hast thou *not* loved? Wilt thou *not* love? Can he *not* love? Has he *not* been loved? &c.

134. Verbs are divided, according to their mode of inflexion, into two classes, Regular and Irregular.

Regular Verbs are those which form the Past Tense and Past Participle by adding "*ed* (or *d* only when the Verb ends in *e*)": as, *jump, jumped, jumped; love, loved, loved; omit, omitted, omitted,* &c.

135. Irregular Verbs are those which vary from this rule in either or in both cases: as, *steal, stole, stolen; break, broke, broken,* &c.

136. The chief parts of a Verb are the Present Tense, Past Tense, and Past Participle.

A Defective Verb is one which wants one or more of the chief parts. They are:—

Present.	*Past.*	*Past Participle.*
Beware.	nil.	nil.
Can.	could.	nil.
Nil.	nil.	Dight.
Forego.	nil.	foregone.
Nil.	nil.	Hight.
May,	might.	nil.
Melists.	melists.	nil.
Meseems.	meseemed.	nil.
Methink.	methought.	nil.
Must.	nil.	nil.
Ought.	nil.	nil.
Nil.	quoth.	nil.
Shall.	should.	nil.
Will.	would.	nil.
Wis, wot.	wist.	nil.
Worth.	nil.	nil.
Nil.	nil.	Yclept.

137. An Impersonal Verb is one which can only be used in the third person singular with *it* as Nominative: as, *It thunders; It rains; It hails; It snows.* Also *meseems, methinks,* and *melists* are Impersonal Verbs.

Obs.—*Meseems* (= it seems to me), *melists* (= it pleases me), and *methinks* (= it seems to me).

5. THE ADVERB.

138. An Adverb is a word which modifies a Verb, an Adjective, or another Adverb: as, "The bird sings *sweetly*"; "The lion is a *very* strong animal"; "She reads *exceedingly well.*"

The Adverbs are:—

139. Adverbs of Time: as, *when* (Interrogative and Relative), *now, then, whilst, before, after, soon, immediately, since, ago, to-morrow, yesterday, always, ever, never, by-and-by,* &c.

140. Adverbs of Place: as, *where, whence, whither* (Interrogative and Relative), with their Compounds: as, *wherever, everywhere, nowhere, withersoever,* &c.; *hence, thence, hither, thither, above, below, within, without, around, upwards, unto, up, there, in,* &c.

141. Adverbs of Manner: as, *how* (Interrogative and Relative); *well, ill, badly, wisely, right, aloud, thus,* &c. This is the largest class of Adverbs, and in it are included nearly all these

derived from Adjectives and ending in *ly*: as, *firmly, slowly, quickly*, &c. (Sec. 150).

142. Adverbs of Degree: as, *very, too, almost, quite, rather, altogether*; *much, little, no* (with a Comparative or Superlative): as, *much* better, *little* better, *no* better; also *the* before a Comparative (Sec. 215); *more, most, less, least, only, nearly*, &c.

143. Adverbs of Number or Order: as, *once, twice, thrice, first (firstly), secondly, thirdly, lastly*, &c.

144. Adverbs of Affirmation: as, *yes, certainly, truly, surely, indeed, really*, &c.

145. Adverbs of Negation: as, *not, nay*.

146. Adverbs of Cause: as, *therefore, wherefore, thence, hence, why*, &c.

147. Interrogative Adverbs are those which are used in asking questions: as, "*Why* do you tarry?" They are: *Why, wherefore, when, how, where, whither, whence, whereby, wherein*, &c. They are derived from Interrogative Pronouns. When used to join sentences, these words are Conjunctions; when employed interrogatively they are Adverbs.

148. Relative Adverbs not only modify some Verb, Adjective, or Adverb, but also join sentences: as, "He departed *when* we arrived." *When, where, whenever, whence, while, whilst, wherever, wherein, whereby, whereto, whereout, whereupon, whither, whithersoever, whereafter, why*, &c. They are all derived from Relative Ponouns, and are therefore called, by some, Relative Adverbs. They have also been called Conjunctive Adverbs. As they join sentences, they should be classed as Conjunctions.

149. There are many Compound Adverbs or Adverbial Phrases: as, *at last, at once, by-and-by, at present, by no means, in future, now and then, not at all, of course*, &c. These may all be classified under some of the preceding heads. In parsing, take each word of the compound separately and then the whole phrase.

150. Adverbs in *ly*.—Adverbs of Number and Manner are usually formed by adding *ly* to the Adjectives from which they are derived: as, beautiful, *beautifully*; *badly*, badly.

Adjectives ending in *y* not preceded by another vowel change *y* into *i* before *ly*: as, pretty, *prettily*; hasty, *hastily*. But coy, *coyly*.

Adjectives ending in *le* simply change the *e* into *y*: single *singly*; able, *ably*; terrible, *terribly*.

151. The Adverb may, as a rule, be known by its being movable to any place in the sentence in which it is used. The only case in which it is not movable is when it modifies an Adjective or another Adverb.

152. Some words are classed both as Adverbs and Prepositions. If they govern an Objective case expressed or understood, they are Prepositions; if they do not, they are Adverbs: *e.g.*, The lark flies *up* (Adv.); The boy climbed *up* (Prep.) the tree.

Inflexion.

153. *Comparison of Adverbs.*—Most Adverbs are compared by *more* and *most*: as, *sweetly, more sweetly, most sweetly*. But some take *-er, -est*: as, *soon, sooner, soonest*; *hard, harder, hardest*; *early, earlier, earliest*; &c. A few are irregularly compared:—*Well, better, best*; *badly, ill,* and *evilly, worse, worst*, &c.

6.—PREPOSITIONS.

154. A Preposition is a word placed before a Noun or Pronoun to show the relation between it and some other word in the sentence: as, The horse *in* the stable is sold. See the following Section 155, &c.

155. The Preposition is used to show the relation between:—

1. A Noun and a Noun or Pronoun: as, We crossed the threshold *of* the door.

2. A Verb and a Noun or Pronoun: as, the Primrose *from* the mossy bank is peeping. Here

from shows the relation between *is peeping* and [illegible].

3. An Adjective and a Noun or Pronoun : as, He is weary *of* life.

(1.) The Prepositions are :—*at, by, for, from, in, of, off, on, to, up, with, above, before, behind, below, along, after, between, betwixt, against, among, without, over, till, into, through, near, but* (in sense of *except* : as, nothing *but* water), *next, notwithstanding,* &c.

(2.) Phrase-Prepositions :—*according to, for the sake of, by reason of, instead of, in behalf of, by means of, on account of, along with, owing to, with reference to, out of, in spite of, in opposition to,* &c.

156. Many Prepositions are appended to Verbs in order to form Preposition-Verbs : as, Love laughs *at* locksmiths.

157. Prepositions may be known by observing that they cannot be removed from one part of the sentence unless in connection with the Noun or Pronoun which they govern.

158. Prepositions have no inflexion.

7.—CONJUNCTIONS.

159. A Conjunction is a word which joins two sentences : as, The king went away *and* the queen followed him.

Conjunctions are of two kinds, Copulative and Disjunctive, &c.

160. A Copulative Conjunction is one which joins two sentences and at the same time unites their meaning : as,

"She had a rustic, woodland air,
And she was wildly clad."

The Copulative Conjunctions are : — *and, also, after, as, before, because, both, so, therefore, till, ere, if that, then, when, where, how, whereby, wherefore, even, likewise, why, whence, moreover, whenever,* &c.

161. The Compound Copulative Conjunctions are :—*after that, as far as, as if, as long as, when that, if that, as well as, as sure as, so as, seeing that, insomuch that, in that, till that, before that,* &c.

162. A Disjunctive Conjunction is one which joins sentences, but at the same time disconnects their meaning : as,

"Alas! they had been friends in youth,
But whispering tongues can poison truth."

The Disjunctive Conjunctions are :—*or, but, either, else, except, lest, nor, otherwise, notwithstanding, than, though, neither, nevertheless, yet, still,* &c.

163. The Compound Disjunctive Conjunctions are :—*but, and if, but that, except that, lest that, nor that, not that, provided that, unless that, unless when,* &c.

164. Correlative Conjunctions are such as are used in pairs :—*although—nevertheless, still, yet ; As—so ; Because—therefore ; Both—and ; If—then ; Neither—nor ; Not—but ; Rather—than, So—as ; So—that ; Then—when ; Such—as ; Such—that,* &c. Example :—She was *such* an artless little creature *that* all loved her.

165. Hypothetical Conjunctions : *if, so, unless, provided.*

166. The following Conjunctions are, by some grammarians, called Conjunctive Adverbs :—*accordingly, also, as* (after *so, such,* or *as*), *before, till, how, than, that* (after *so, such* &c.), *however,* &c.

167. Pure Conjunctions are those which cannot be used as Adverbs or Prepositions : as, *and, but, either, nor, or,* &c.

168. When it is difficult to know whether a word is a Conjunction or an Adverb, it may be determined by the following test :—If the word be movable to any other part of the sentence it is an Adverb, but if it cannot be moved from the beginning of the sentence it introduces it is a Conjunction.

169. Conjunctions have no inflexion.

8.—*INTERJECTIONS.*

170. An Interjection is a word which expresses sudden feeling : as, *Alas*! the ship is lost. They are :—*Adieu* ! *O* ! *oh* ! *ah* ! *alas* ! *hurrah* ! *begone* ! *aha* ! *what* ! *pish, hush* ! &c.

171. Any of the leading parts of speech uttered by itself to express a sudden emotion may be called an Interjection: as, 1. Noun: *Peace*! breathe not his name. 2. Adjective: *Strange*! I seemed to feel a breath of air. 3. Pronoun: *What*! you are weeping yet! 4. Verb: *Hark*! heard you not the thunder's roar! 5. Adverb: *Away*! the flames are coming nearer.

Derivation.

172. Derivation is that part of Etymology which explains the different parts of which a word is made up. Words are either Primitive, Derivative, or Compound.

173. A Primitive Word is a word in its simplest form: as, *son, good, I, speak, down, and.*

174. A Derivative is a word formed from a Primitive word or root. Derivatives are of two kinds; Primary and Secondary.

1. A Primary Derivative is formed from a Primitive word by a change in the body of the word: as, *strike, stroke*; *break, broke.*

2. A Secondary Derivative is formed from a Primitive word by adding Prefixes or Suffixes: as, *learn, un-learn, learn-er.*

A Prefix is a syllable put before a root: as, *con*-duct.

A Suffix (or affix) is a syllable added after a root: as, duc-*tile*.

175. A Compound Word consists of two or more words, each of which is significant: as, *mill-stone, door-step, horse-leech.*

In most Compound words the second word indicates the genus or class, and the first word the species or the quality that distinguishes the object denoted by the Compound from the class: thus, *corn-field* means a particular kind of *field*, viz., one that grows corn.

176. The most numerous and important Compounds are—Compound Nouns, Compound Adjectives, and Compound Verbs.

Compound Nouns.

177. (1.) The great mass of Compound Nouns are formed by the simple juxtaposition of two Nouns, the former of which modifies the latter: as, *rose-tree, tree-rose, ring-finger, finger-ring, railway, town-hall,* &c.

(2.) In some cases an Adjective has coalesced with a Noun from being frequently joined with it in a particular sense: as, *freeman, nobleman, black-cock.*

(3.) In a few other cases a Noun appears preceded by a Transitive Verb, of which it is the Object: as, *dare-devil, pick-pocket, turn-spit, spit-fire.* (Here common phrases have been made Nouns of.)

(4.) Also a considerable number of Verbal Nouns are found in composition with Adverbial Prefixes: as, *fore*-sight, *fore*-thought, *after*-thought, *after*-math (*that which is mowed after the first crop*), &c.

(5.) A few miscellaneous Noun Compounds remain to be noted: such are, *wind-fall, fore-noon, forget-me-not, bread-and-butter,* &c.

Compound Adjectives.

178. (1.) The most important class of Compound Adjectives consists of those in which the meaning of an Adjective is modified by a Noun prefixed: as, snow-white (*white as snow*), blood-red (*red as blood*), sky-blue (*blue as the sky*), &c.

(2.) Another class consists of those in which the meaning of an Adjective is modified by an Adverbial Prefix: as, *all*-powerful, *al*-mighty, &c.

(3.) Sometimes two Adjectives are brought into juxtaposition, when the former modifies the latter: as, *blue-black, blue-green,* &c.

Compound Verbs.

179. Compound Verbs are formed by means of Prefixes: as, *fore*-tell, *out*-do, *over*-do, *over*-lay, *over*-lie, &c.

Many Verbs are really compounds which have their meaning modified by a Preposition [Adverb] following: as, to call *out*, drive *back*, laugh *at*,

pull *down*, &c. In such cases the Preposition [Adverb] adheres to the Verb in the Passive Voice: as, he was called out (*challenged*), &c.

180. Compounds of other Parts of Speech. These are mostly of a miscellaneous character. For Compound Pronouns, see Sec. 60, (5); Compound Relative Adverbs, see Sec. 148; Compound Preposition, see Sec. 155, (1), and (2).

PART 3.—Syntax.

181. Syntax treats of the correct method of arranging words into sentences.

182. Words are related to each other by way of Concord and Government.

183. Concord is the agreement of one word with another in gender, number, person, or case.

184. Government is the power which one word has over another in determining its case or mood.

1. Syntax of the Noun.

The Cases.—1. Nominative.

185. The Nominative Case is the case of the Subject (see Sec. 32): as, *He* walks; *Man* thinks.

186. The Nominative Case usually comes before the Verb, and in the case of Transitive Verbs that position is necessary to distinguish the Nominative Case of a Noun from the Objective (see Sec. 191): as, "Alexander (*Subject*) conquered Darius (*Object*)."

But the Nominative Case may come after an Intransitive Verb, since no ambiguity can then arise from its position; and this arrangement is often adopted when an Adverb or an Adverbial phrase precedes the Verb: as, "Then *rose* from sea to sky the last *farewell*."

187. Every Nominative Case, except the Nominative Absolute (Sec. 190), belongs to some Verb, either expressed or implied: as, in the answer to a question, "Who wrote the *Task*?" "Cowper", *i. e.*, Cowper *wrote it*.

188. *Complementary Nominative.*—The Verbs *to be* and *to become*, with some others, take a Nominative after as well as before them: as, "My Lord dies *a Protestant*." "And Nathan said unto David, Thou art *the man*."

The Noun following in such cases is descriptive of the Subject, and therefore agrees with it.

189. The Complementary Nominative is also used after Passive Verbs of *naming, making* or *appointing, deeming*, &c., being still descriptive of the Subject: as, Churchill had been made *a baron of England*.

Often the Adverb "as" is introduced without affecting the Syntax of the following Noun: as, "Diocletian may be considered *as* the founder of a new empire."

190. *Nominative Absolute.*—The Nominative Case may also be used with a Participle, forming with it a clause grammatically independent of the rest of the sentence: as, The *speech* delivered, the orator retired; *He* being dead, we shall live.

The Participle is sometimes omitted: as, He sprang in, sword (being) in hand.

2.—The Objective.

191. *Direct Object.*—The Objective Case depends upon a Transitive Verb, and denotes the Direct Object of an action. It is also used after a Preposition (see Sec. 33).

The Objective Case usually follows the Verb (see Sec. 186). But when the Objective differs in form from the Nominative, as in the case of the Personal Pronouns, it may stand before the Verb without causing any ambiguity: as,—"*Me* he restored unto mine office, and *him* he hanged."

192. *Complementary Object.*—Verbs of *making* or *appointing*, also of *calling, naming, thinking*, take after them two Objectives. The former of these is the Direct Object, the latter is called the Complementary Object, being necessary to complete the meaning of the Verb: as, "They hailed *him* (Direct Obj.) *father* (Compl. Obj. of a line of kings."

"I'll call *thee* (Direct Obj.) *Hamlet,*

King, father, Royal Dane (all Compl. Obj.).

193. Also the Verbs *teach, ask* or *beg, forgive,* and less frequently—*banish, forbid,* with some others like them, often take a second Objective: as, "Teach *me* thy *statutes.*" "We banish *you* our *territories.*"

194. *Objective after Passive Verbs.*—The Verbs mentioned in the preceding section, with some others, are capable of taking an Objective Case after them even in the Passive Voice. In such cases, the one Objective becomes the Subject of the sentence, and the relation of the other to the Verb remains unaffected: as, "Were you well served, you would be taught your *duty.*" "The dead were refused Christian *burial.*"

195. *Objective after Intransitive Verbs.*—Intransitive Verbs often take after them an Objective Case similar in meaning to the Verb itself. This is called the Cognate Objective: as, "He dreamed a *dream.*"

This construction is most frequent when there is an Adjective of Quality used with the Noun: as, "I have fought a *good fight.*" "He laughed his *great laugh.*"

196. The Objective is used after Intransitive Verbs and after Adjectives to denote extent, duration, age, value: as, "And Noah was 600 *years* old when the flood of waters was upon the earth." "She is not worth *thee.*"

Also in such expressions as "ten *years* ago," "this *day week,*" "not many *days* hence," the Nouns denoting time are to be regarded as Objectives.

197. The *Objective with Impersonal Verbs.*—The Objective denotes the virtual, though not the grammatical, Subject after some old Impersonal Verbs: as, *it repenteth, it behoves, it becomes* or *beseems:* as, "It repenteth *me* that I have made them." "Behoves *me* keep."

3.—*The Dative.*

198. The Dative denotes the Indirect Object, and always be explained by *to* and *for:* as, "Give *me* the daggers," i.e., *to me*; "Heat *me* these irons hot," i.e., *for me.*

199. The words *like* and *unlike, nigh, near,* (*nearest, next,*) are followed by the Dative: as, "Few in millions can speak like *us.*"

[*N.B.*—This use of the Dative after the Adverb *like* is scarcely to be imitated.]

200. The Impersonal Verbs *thinks, seems, lists,* take before them the Dative of the Personal Pronoun: as, "Methinks," i.e., *it seems to me,* &c.

4.—*The Possessive.*

201. The Possessive Case denotes possession, and is therefore rarely used except where the Noun denotes a living thing: as, "*Milton's* poems", "a *butterfly's* wings." The use of the Possessive with reference to things without life belongs to imaginative language, objects being there freely personified: as, "Mountains above, *Earth's Ocean's* plains below."

202. *Ellipsis.*—In familiar language the Possessive Case is often used alone, and the Noun upon which it depends omitted, being readily understood: as, "St. Paul's (Cathedral), the Princess's (Theatre), the Queen's (Hotel)."

On the same principle must be explained such expressions: as, "a work of *Bacon's*" (*i.e.,* one of Bacon's works), "a horse of *John's*" (*i.e.,* one of his horses).

5.—*The Vocative.*

203. The Vocative Case is used both with and without the Interjection *O.* Its function is chiefly to attract the attention of the person to whom we are speaking: as, "These are Thy glorious works, *Parent* of good, *Almighty*!" "O! *Friend,* come to me."

6.—*Apposition.*

204. Any Noun or Pronoun may have another Noun or Pronoun attached to it without any con-

nective when referring to the same person or thing. The latter word is then said to be in *apposition*, and agrees with the former in Case: as, "John the *Baptist* was beheaded;" "Brutus killed Cæsar, *him* who had been his friend."

205. Sometimes a Noun stands in apposition to an entire sentence: as, "There were seven of them, and they were drawn with seven oranges—*a thing* quite out of taste."

2. Syntax of the Adjective.

206. An Adjective placed immediately before or after a Noun is said to be used attributively: as, a *wise* man, a *huge* lion.

But when the Verb *to be* or any similar Verb intervenes, it is said to be used predicatively: as, The lion was *huge*; The man became *wise*.

207. When the same quality in different things is compared, the Adjective in the Positive has after it the Conjunction *as*, in the Comparative the Conjunction *than*, and in the Superlative the Preposition *of*: as, "White *as* snow"; "wiser *than* Solomon"; "greatest *of* all."

208. After the Definite Article *the* an Adjective is often used with a Noun understood but not expressed, to denote a class of objects: as, "The *wicked* (= wicked men) flee when no man pursueth;" "The *good* are happy."

209. Some Adjectives have actually become Nouns, and, as such, may be used with an Adjective before them. This is the case with the words *good*, *evil*, and a few others: as, "*Evil*, be thou my *good*."

In this way are used Adjectives denoting colour: as, *black*, *white*, *red*, &c.

210. *Adjectives with Verbs.*—Adjectives sometimes appear to be attached to Verbs, and so to take the place of Adverbs. Thus we say, "to keep a thing *safe*," "to serve dinner up *hot*," "to stand *firm*," &c. But in all these examples, the Adjective really belongs to the Noun and not to the Verb.

The Articles.

211. When several Nouns denoting distinct things come together in enumerations, the same Article is usually placed before each: as, "A vacant space was left between *the* tents and *the* rampart"; "Their more useful arms consisted in *a* helmet, *an* oblong shield, light boots, and *a* coat of mail."

212. But when the objects are represented not as perfectly distinct, but as closely connected with each other, the Article is not repeated: as, "*The Prince and Princess* of Orange had now ceased to regard him as a rival."

Sometimes the Article appears to be omitted merely for the sake of brevity, especially in such common expressions: as, "from head to foot," "from top to bottom," "from snout to tail."

213. Sometimes the Article is repeated even before Nouns denoting things closely connected with each other when it serves to call attention to each separately: as, "There were the markets at which *the* corn, *the* cattle, *the* wool, and *the* hops of the surrounding country were exposed."

214. The Definite Article *the* is sometimes used to give to an Adjective the force of an Abstract Noun (see. Sec. 209).

215. The word "the = *by so much*, used before the Comparative Degree, is a different word from the Definite Article. It is the old Ablative or Instrumental case of the Demonstrative Adjective *the*, *that*, and must be parsed as an Adverb: as, "*The* nearer the bone *the* sweeter the meat."

3. Syntax of the Pronouns.

216. *Thou* and *you*.—The Pronoun *thou*, which strictly denotes *a single person spoken to*, is now rarely used except in the elevated style of poetry, eloquence, or devotion, its place being elsewhere taken by the plural *you*.

217. The Relative Pronouns *who*, *which*, *that*, have a twofold use:—

1. To limit and define the Antecedent, which would otherwise express too much or too little:

as, "I dare do *all—that may become a man.*" "Is *this* a dagger—*which I see before me*?"

2. To introduce some additional statement when the principal sentence is complete already: as, "My father suddenly discovered that there was to be a book-sale twenty miles off—*which would last four days.*"

NOTE.—This may be called the *conjunctive* use of the Relative; but the former is called the *restrictive* use.

This double use sometimes causes ambiguity, as in the following instance:—"The loftiest mountain in Britain *which* I have climbed." This ambiguity may be removed by punctuation.

218. The Relative agrees with its Antecedent in Number and Person: its case is determined by some word in its own sentence: as, "You may easily imagine to yourself what appearance *I* made *who am* pretty tall." "*He that hath* bent him o'er the dead." "Ere ceased the inhuman shout which hailed the *wretch* (Obj.) *who* (Nom.) won." "*Scots* (Voc.) *whom* (Obj.) Bruce hath often led."

219. The Relative and Interrogative Pronouns differ from other words in preceding the Verbs which govern them instead of following them: as, "...... *whom* no man *hath seen* nor can *see.*" "*What* went ye out for to *see*?"

220. *Who* is sometimes used briefly for *he who*, or *he that*, especially in poetry: as, "*Who* steals my purse, steals trash. . . ." "So fail not thou *who* thee implores."

221. *That* is preferred to *who* or *which* when the Antecedent is incomplete, requiring to be defined by the Relative clause (see Sec. 217, 1): as, "Blessed is the man *that* walketh not in the counsel of the ungodly." "He *that* goes a-borrowing goes a-sorrowing."

222. Hence it is often used after Sup[illegible], after the words *all, same,* [illegible] after the Interrogative *who*: as, "All is not [illegible] *that* glitters." "*Who* is among [illegible] *that* fear[illegible] the Lord."

223. *Omission of the Relative.*—(1.) When a Relative sentence serves merely to define the Antecedent (see Sec. 217, 1, restrictive use), the Relative Pronoun is often omitted—not, however, when it would be either in the Nominative or the Possessive Case: as, "The labour ʌ we delight in physics pain." "He is the most attentive man ʌ I ever saw."

(2) But when the Relative sentence specifies some additional and independent circumstance about the Antecedent the Pronoun can never be omitted. Compare the following example:—"When Sunday came, it was indeed a day of finery, *which* all my sumptuary edicts could not restrain."

In this sentence the Relative is indispensable.

224. When a Relative sentence defines a Noun or Pronoun connected by the Verb *to be* to a Pronoun of the 1st or 2nd Person, the Verb in the Relative sentence is often made to agree in Person with the preceding Pronoun: as, "Art not *thou* that Egyptian which before these days *madest* an uproar. . . ?"

But the 3rd Person is also used: as "Art *thou* he that *troubleth* (not *troublest*) Israel?"

225. *Than whom.*—The Relative Pronoun *who* is used in the Objective Case after the Conjunction *than* where any other Pronoun would be in the Nominative Case: as—

> "Belial came last, *than whom* a spirit more lewd
> Fell not from heaven."

"He is wiser *than I.*" "You are wiser [illegible]" (The senses are, "*than I am* or *he is*;" [illegible] him" are therefore incorrect.)

226. Sometimes the Antecedent to a Rel[illegible] is implied in a Pronominal Adject[illegible] rural politeness is very trouble[illegible] temper, *who* generally take the [illegible] [illegible]," &c

227. [illegible]

228. The Neuter Pronoun *it* is used in a peculiar manner without any foregoing Noun to which it can be referred.

1. *It* is used before the Verb *to be* when the Subject follows, and it then serves as a kind of temporary or provisional Subject: as, "*It* is I; be not afraid." "*It* is more blessed to give than to receive." Real Subjects: (1) *I*, (2) *to give*.

Obs. 1. The Pronoun *it* is sometimes used even when a Plural subject follows: as—

"*Tis two* or *three*, my Lord, that bring you word
Macduff is fled to England."

Obs. 2. In the same way is used the Adverb *there*, which thus has a kind of Pronominal force: as, "*There* was a Brutus once."

2. In like manner the Pronoun *it* is employed to represent a circumstance or history to be related: as, "And *it came to pass*, (*i.e.*, the following circumstance came to pass) at the end of two full years that Pharaoh dreamed, and behold he stood by the river."

3. The Pronoun *it* is used as the Subject of Verbs denoting natural phenomena: as, "*it* rains," "*it* snows," "*it* freezes," &c.

4. The Pronoun *it* is also used to represent *state* or condition in the most indefinite manner possible: as, "How *is't*, my noble lord?"

5. After an Intransitive Verb *it* is used to denote the action of the Verb in a general way: as, "Come and *trip it* as we go." "I cannot daub *it* further."

6. In asking a question *it* is used of that which is altogether unknown: as, Who is *it*? What is *it*? &c.

229. The Indefinite Pronouns *each, every, either, neither* (Sec. 61, (5), and (6)), are followed by Nouns, Pronouns, and Verbs of the Singular Number only: as, "The king of Israel and the king of Judah sat, *each* (king) on *his* throne, having (*both*) put on their robes," &c.

Unless the Plural Noun used after them convey a Collective Idea: as, "That *every twelve years* there should be set forth two ships."

4. Syntax of the Verb.

1. *Concord.*

230. A Verb agrees with its Subject in Number and Person: as, man *wants* or *wanteth*, men *want*; thou *reasonest*, they *reason*; if I *were*, if thou *wert*, &c.

231. Two or more Nouns in the Singular Number, with or without a Conjunction, take a Verb in the Plural Number: as, "The evening and the morning *were* the first day."

"Thy prayer, thy praise, thy life to vice unknown,
In sweet memorial *rise*. . . "

232. Every Verb, except in the Infinitive or the Participle, has its Nominative Case either expressed or implied: as, "Awake (ye), Arise (ye), or be (ye), for ever fall'n."

233. (1.) (Either) ... or.—When two Singular Subjects are connected by (either)...or, the Verb remains Singular: as, "... a faint scream might be heard, as a lover, a brother, *or* a husband, *was* struck from his horse."

Obs. 1. The Verb expressed belongs to the latter subject and agrees with it, being understood with the former: as, "Either you or he *is* to blame."

Obs. 2. The Plural is occasionally to be met with: as, "It must be confessed that a lampoon *or* a satire *do* not carry in them robbery or murder."

[*N.B.*—Not to be imitated.]

(2.) "Neither (nor)......nor."—The same rule is usually observed with "neither... ..nor": as, "*Nor* man *nor* fiend *hath* fallen so far." "......Where *neither* moth *nor* rust *doth* corrupt."

But the Plural not seldom occurs, especially when several Singulars are connected by "nor... nor ..nor": as, *Nor* wood *nor* tree *nor* bush *are* there." "*Neither* he *nor* Broadhem *smoke*."

Especially in the case of the Personal Pronoun: as, "Neither *you* nor *I are* in fault."

234. *Collective Nouns.*—These are sometimes followed by the Singular and sometimes by the Plural. The Singular is preferred when the Subject is regarded as a whole; the Plural, when attention is directed to the individuals composing it.

Examples:—

Singular.

"An English *mob is* often contented with the demolition of a few windows . . ." "The *government has* begun to turn *its* attention..."

Plural.

"The *assembly* of the wicked *have* inclosed me."

2.—*The Subjunctive Mood.*

235. The chief use of the Subjunctive Mood is in hypothetical sentences. It then usually follows such Conjunctions as *if, unless, except, although, albeit, notwithstanding, whether . . . . or*: as, "What matter where *if* I *be* still the same?" "No man can do these miracles *except* God *be* with him."

It also frequently follows such expressions as *provided* (*that*), *suppose* (*supposing*), &c.: as, "*Suppose* you *were* to take a little journey now. . . ." ". . . . so we will, *provided* that he *win* her."

236. Sometimes the Verb in the Subjunctive Mood is placed before its Subject, and no Conjunction is then used; as, "*Were* I the Moor, I would not be Iago." "Oh, *wert* thou (=*if thou wert*) in the cauld blast. . . ."

237. The Subjunctive is also used in indirect questions after *if, whether*, and in the case of double questions (*i. e.*, where there are two alternatives), after *whether* (*if*). . . . *or*: as, "Look *if* your helpless father yet *survive*."

238. The Subjunctive Mood is also used in dependent sentences to denote a *command* or *wish*. It is then often introduced by the word *that*.

Examples:—

"The king's further pleasure is
That such a writ *be served* against you."

"Heat me these irons hot; and look thou *stand*
Within the arras."

"I would *that* I *were* low laid in my grave."

239. Hence arises the use of the Subjunctive Mood in an Imperative or Optative sense: as, "Now, good digestion *wait* on appetite, And health on both!"

"Never harm, nor spell nor charm,
Come our lovely lady nigh."

240. The Subjunctive is likewise used, especially by our older writers, after the words *that so that, lest*, to denote a purpose or consequence of something to be done: as, "Take heed, *that* thou *speak* not to Jacob." "He that smiteth a man, *so that he die*, shall be surely put to death."

241. It must not be supposed that all Verbs used in hypothetical sentences are necessarily in the Subjunctive Mood. The Indicative is used after *if* in speaking of what is present at the time.

Examples:—

"If I *am* to be a beggar (as appears likely) it shall never make me a rascal."

"And though my portion *is* but scant, I give it with good will."

The Indicative is also used in hypothetical sentences where there is no real contingency or doubt: as, "*Though* he *was* rich, yet for your sakes he became poor."

Also, the Indicative is sometimes used in preference to the Subjunctive for the sake of greater energy of expression: as—

"If thou *spakest* false,
Upon the next tree shalt thou hang alive."

242. *Sequence of Tenses.*—*May, shall, will,* are regularly used in subordinate sentences after Present and Future Tenses in the principal sentence; and *might, should, would* after Past Tenses; and *might have, should have, would have*, after Past Complete Tense; as—

"If the patient *be* asleep he *is* (or *will be*) better."

"If you *will invite* us we *shall be* happy to come."

"If you *called* me I *would be* happy to come."

"*Could* the captain *have avoided* it, he *would not have thrown* the cargo overboard."

"*Had* he *asked* me I *should have told* him."

3.—*The Infinitive Mood.*

243. The Infinitive Mood is in modern English usually indicated by the prefix *to*. But the old form without *to* is used after the following classes of Verbs:—

1. Some which serve as auxiliaries in forming various Tenses and Moods, viz., *do, shall, will*; to which may be added *may, can, might, could, would, should.*

2. The following are old root Verbs: *bid, dare, have, make, let, must, list, need.*

3. Many Verbs denote the operation of the senses; as, *see* (*behold, watch, mark,* &c.), *hear, feel.*

Examples:—

"*Bid* me *tear* the bond." "They *need* not *depart*; give ye them to eat." "I *see* before me the gladiator *lie*," &c.

244. The Infinitive with *to* is often the subject of a sentence, especially before the Verb *to be*: as, "*To be* contents his natural desire." "*To reign* is worth ambition." "*To err* is human."

245. The Infinitive not unfrequently denotes the Object, especially after Verbs expressing the action of the *mind* or *will*, such as, *to mean, love, purpose, intend, expect, hope, fear, wish, desire, hate, learn, remember, forget*: as—

"Cromwell, I did not *think to shed* a tear
In all my miseries. . . ."

"The Countess of Kew *purposes to stay* here this evening."

"Cease to do evil, *learn to do* well."

246. *Peculiar use of Past Infinitive.*—The Past Infinitive (*to have. . . . to have been. . . .*) is sometimes used by a kind of attraction after a Verb in the Past Tense: as, "I thought *to have slain* him where he stood."

247. *Complementary Infinitive.*—The Infinitive, when not the Object of the Verb, is often its Complement, serving to define its application in some way. This is especially the case with Verbs of *commanding, compelling, persuading, teaching,* &c., which do not convey a complete sense by themselves. Also the Infinitive often expresses the purpose of the action denoted by the Verb.

Examples:—

"Claudius had *commanded* all Jews *to depart* from Rome." "He was *forced to depart*, so as to be within Grey Friars' gate before ten." "He *invoked* Heaven *to witness* the sincerity of his professions," &c.

The Complementary Infinitive of Purpose is often introduced by *so as to, in order to,* and in older English by *for* (*to*): as—

"Max *gave up* a costume and a carriage *so as to help* Paul." "What went ye out *for to see*?"

248. The Infinitive is often the Complement of an Adjective (Adverbial): as—

"*Swift to hear, slow to speak.*" "Things *hard to be understood.*" "*Eager to be pleased* and *to please.*"

249. The Infinitive may also be the Complement of a Noun (Adjectival): as—

"*A time to weep* and *a time to laugh.*"

250. Sometimes an Infinitive Mood is attached as a Complement to an entire sentence (Adverbial): as, "In politics, the Independents were—*to use* the phrase of their time—root and branch men. . . ."

Under this head come all such parenthetical expressions; as, *to be brief, so to speak, to return to the point; not to make a long story of it; not to mince matters,* &c.

251. Sometimes the Infinitive is used by way of exclamation: as, "Thus *to rob* me of my child!"

4.—*Gerund.*

252. A Gerund is a Verbal Noun, and may be used in most of the constructions of a Noun. Thus it may be the Subject or the Object of a Verb, and it may be under the government of an Adjective or of a Preposition.

1. Gerund as Subject.

"*Running* to see fireworks alone is dreary work."

"It is not *dying* for a faith that is hard...," &c.

2. Gerund as Object.

"He contemplated *marrying* Esther," &c.

3. Gerund after an Adjective.

"If it be *worth* stooping for," &c.

4. Gerund governed by a Preposition.

"Cannot but *by annihilating* die," &c.

253. The Gerund of a Transitive Verb retains the same power of governing the Objective Case as the Verb to which it belongs: as, "I determined to increase my salary by *managing* a little *farm*," &c.

254. It must be borne in mind that the original use of the forms in *-ing* (also *-ung*) was that of Nouns, the Gerund being a totally distinct thing (see Sec. 82). And they must still be parsed as Nouns when they have the full construction of Nouns, admitting an Adjective or Article before them, and being followed by the Preposition *of*. This is the case in the following examples:—

"*The planting* of woods." "*The attaining* of happiness." "*A* great *whacking of* whips." Here *planting*, *attaining*, and *whacking* are Nouns.

255. The following is the modern rule for the use of the Verbals in *-ing*:—

When *the* precedes, *of* must follow; or both *the* and *of* must be omitted together; namely,—

Either—

"By *the* sending *of* the light."

"By *the* preaching *of* repentance,"

Or—

"By sending the light."

"By preaching repentance"

In the former case the forms in *-ing* are parsed as Nouns, in the latter case as Gerunds.

256. A Gerund is often preceded by the Possessive Case of a Noun or Pronoun, denoting the Subject: as, "I remember *his pointing* with the wooden sword." "The gooseberries were of *her gathering*."

257. The Compound Gerund forms with *having*, *being*, *having been*, are used in the same way as the simple Gerund: as, "I shall cheerfully bear the reproach of *having descended* below the dignity of history..."

"Doubtless the pleasure is as great
Of being cheated, as to cheat."

5. *Participles.*

258. Participles are Verbal Adjectives, and attach themselves to Nouns and Pronouns in the same manner as ordinary Adjectives: as, "*Overcome* by remorse, *Offa* endeavoured to atone for his crime by liberality to the Church."

"*He* ended *frowning*, and his look denounced
Desperate revenge."

259. A Participle sometimes refers to an entire sentence: as, "*Owing to* numerous attempts which have been made to find a N.E. or N.W. passage to India, *the Arctic Ocean has been much more thoroughly explored than the Antarctic*."

260. An Imperfect Participle (Incomplete or Present Participle) is sometimes used adverbially, at the beginning of a sentence; as, "*Generally speaking*, these peculiar orgies obtained their admission at periods of distress, disease, public calamity, and danger...." (. i.e., *to one speaking generally* the case appears so).

5. Syntax of the Adverb.

261. An Adverb usually stands as near as possible to the word which it modifies. Its ordinary place is *before* an Adjective or other Adverb, and *after* a Verb: as, "*Exceedingly* great." "*Exceedingly* well." "To prosper *exceedingly*."

But the Adverb may precede the Verb whenever it is intended to be at all emphatic: as, "He fell through . . . into the tide and *immediately* disappeared."

262. Sometimes an Adverb belongs to an entire sentence, and it then usually stands at the beginning: as, "*Unfortunately*, the old lines of the streets had been to a great extent preserved."

263. The Adverbs *like*, *unlike*, are followed by the Dative Case (see Sec. 199). Also some other Adverbs have the same construction as the Adjectives from which they are derived; as, "They may look into the affairs of Judea and Jerusalem *agreeably to* that which is in the law of the Lord."

264. Some Adverbs do not differ in form from the Adjectives to which they correspond: as, *fair*, *hard*, *bright*, *pretty* (with Adjectives or Adverbs), &c.

265. Two Negatives occasionally come together in poetry when they neutralise each other: as,

"*Nor* did they *not* perceive the evil plight
In which they were, or the fierce pains *not* feel."

266. Some Adverbs of Time are occasionally used as Adjectives for the sake of brevity: as, "Good, *sometime* queen . . . " "In the *then* condition of my mind."

But these usages are in English either obsolete or inadmissible in writing which professes to be accurate.

267. The Adverbs *even*, *only*, sometimes modify a Noun or Pronoun, as in such sentences as the following:—

"*Even Homer* sometimes nods."

"*Only a fool* would act so."

The reason of this apparent inconsistency is perhaps that the Noun or Pronoun thus emphasized has a kind of latent Adjectival force: "*even Homer*" = even the greatest of poets; "*it is only the watchman*," *i.e.*, "only so ordinary a visitor."

268. Some Adverbs are capable of modifying Prepositions, especially those which serve to define relations of time or place more precisely: as "*Just* between twelve and one."

Sometimes the Adverb is best taken with the entire phrase consisting of Preposition and Noun; as, "*Jump* (exactly) at this dead hour."

So—*just* in time—*altogether* in vain, &c.

6. Syntax of the Preposition.

269. Prepositions govern the Objective Case: as, with *me*; without *you*; from *London* to *Bombay*.

270. *Save*, *except*, *but* (= *except*), *notwithstanding*. It is sometimes difficult to decide whether these words are to be regarded as Preposition or as Conjunctions. They may, however, be parsed as Prepositions when followed by a Noun or Pronoun which is not the Subject of a Verb, as in the following examples:—

"I swear that no one was to blame *but me*."

". . . all, *save thee*,
I fell with curses", &c.

271. In Interrogative and Relative sentences, the Preposition instead of coming before the Pronoun is very often placed at the end: as, "*What* could it proceed *from*?" (instead of "*From what* could it proceed?") "Was this the face *which* I had so often made merry *with*?" (instead of "*with which* I had so often," &c.) "Two young ladies *whom* I have some knowledge *of*" (instead of "*of whom* I have," &c.)

This arrangement is specially adapted for an easy, familiar style. In finished and dignified language, the Preposition is more suitably placed *before* the Pronoun: as—

"I will show you *to whom* he is like."

"*Under what* captain serve you?"

272. The Preposition is most frequently placed at the end of the sentence when the Relative Pronoun is omitted (see Sec. 223); as—

"It was a thing ∧ I was used *to*" (i. e., *to which* I was used). "I had no pence ∧ to console him *with*" (*i. e. with which*, &c.)

273. In very many instances a Preposition, though remaining separate from the Verb, forms with it a virtual compound: as, *to laugh at, to see through, to meet with,* &c. These expressions must be parsed as single words, and both in the Passive Voice and in Relative sentences the Verb and Preposition are kept together: as,—

"Moses, on the contrary, gave him a question or two from the ancients, for which he had the satisfaction of being *laughed at.*" "A stick and a wallet were all the movable things upon this earth *that* he could *boast of.*"

7. Syntax of the Conjunction.

274. Conjunctions are the links by which Simple sentences are united together and formed into Complex ones. Conjunctions have therefore no power of governing a Case: the Case of every Noun or Pronoun being dependent upon some word in its own sentence.

Exception.—The Conjunction *than* is followed by the Objective Case of the Pronoun *who* (see Sec. 225).

275. When a Conjunction is followed by a Noun or Pronoun without a Verb, the sentence is incomplete; and the Case of Noun or Pronoun can be determined only by supplying the Verb which is understood. This is often the case with *as, than.*

Examples:—

"His face did shine *as* the sun." [Supply, *shines*: so that *sun* is Nom.] "I like the one as well as the other." [Supply, *I like* (the other): *the other* is therefore Obj.] "You are a much greater loser *than* me by his death." [The sense is, *than I am*; *me* is therefore incorrect. It should have been *I.*]

276. On the use of the Conjunctions *if, provided, unless, that, lest,* &c., with the Subjunctive Mood (see Sec. 235).

277. Some Conjunctions form pairs (see Sec. 164), one member of the pair preceding and preparing the way for the other. These are called Corresponding Conjunctions (or Correlative Conjunctions): as, *neither...nor*; *either, whether...or*; *as...so*; (*although, though, notwithstanding*)... (*yet, still, nevertheless*); *because...therefore.*

278. *But.*—The word *but* may be a Preposition, an Adverb, or a Conjunction. Its use as a Preposition has been already explained (see Sec. 270.) It is in certain cases difficult to decide whether it is to be regarded as a Conjunction or as an Adverb, especially in some familiar idioms: as—

"I cannot *but* think..." "There is no one *but* knows ......" These expressions are elliptical. "I cannot *but* ..."= "I cannot *do otherwise,* but [*i.e.*, only]...;" "There is no one *but...*" = "There is no one *else* but [*i.e.*, only] (he) who..." As introducing a new member of the sentence, *but* is in these cases best parsed as a Conjunction.

Some Figures.

279. *Ellipsis.*—Ellipsis is the omission of some word or words in a sentence for the sake of brevity or elegance: as, "Either you or I must go"= "either you [*must go*] or I must go."

Words thus omitted are said to be understood or implied.

280. *Hyperbole* is a figure by which more is expressed than is literally true: as—

"I shall strike the stars with my crown."

281. *Metaphor* is a figure by which one object is designated by the name of another object to which it bears some resemblance or analogy: as, "The minister was the *pillar* of the State."

It is a simile without the sign of comparison *like* or *as.*

282. *Simile* is a figure by which we express a comparison on founded resemblance: as—

"Charity, *like* the sun, brightens every object on which it shines."

It is always known by the sign *like* or *as*

PARSING.

283. To parse words is to state what part of speech they are, to explain their form so far as inflexion is concerned, and to show their syntactical relation in any given connection.

284. *Parsing-scheme.*

(1.) *Noun;* say whether Common or Proper. If Abstract or Collective, say so; Gender, Number, Case :—

If *Nominative,* say to what Verb it is Subject.

If *Possessive,* say on what other Noun it depends.

If *Objective,* say of what Verb or Preposition it is the Object, &c.

If *Dative,* say of what Verb it is the Indirect Object.

If *Vocative,* say "stands by itself."

These are the chief Case rules; others to be given as they apply.

(2.) *Pronoun:* say of what kind and for what Noun it stands (or what is its Antecedent): Gender, Number, Case. (Case rules as in Nouns.)

(3.) *Adjective:* say of what kind (Quality, &c.); if compared, say what Degree of Comparison; if not, say "not compared"; and say to what Noun it belongs.

(4.) *Verb:* say whether Transitive or Intransitive, Regular or Irregular; give principal Tenses. If Defective, say so; say whether Active or Passive, and in what Mood: then—

If *Indicative* or *Imperative,* state Tense, Number, Person, and with what Subject it agrees.

If *Subjunctive,* say also on what Conjunction it depends.

If *Potential,* state Tense, &c., as Indicative.

If *Infinitive,* give Tense, and say whether it is—

(1.) Subject to another Verb, or (2) Object of a Transitive Verb, or (3) Compliment of another Verb, or of an Adjective or Adverb.

If *Participle,* give Tense, and say to what Noun it belongs.

If *Verbal Noun,* give Case and Syntax, as in Nouns.

(5.) *Adverb:* say of what kind; if compared, say what degree of Comparison, and what word it modifies.

(6.) *Preposition:* say what Noun or Pronoun it governs.

(7.) *Conjunction:* say of what kind, and what sentences (or words) it connects.

285. *Specimen Parsing.*

"Who steals my purse, steals trash; 'tis something, nothing;
'T was mine, 'tis his, and has been slave to thousands:
But he that filches from me my good name,
Robs me of that which not enriches him,
And makes me poor indeed."

Who—A Relative Pronoun, masculine gender, singular number, third person, agreeing with its antecedent *he* understood, nominative case to the Verb *steals.*

steals—An Irregular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *who.*

my—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, possessive case, governed by the Noun *purse.*

purse—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *steals.*

steals—An Irregular Transitive Verb, active, voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *he* understood.

trash—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *steals.*

it—A Personal Pronoun, neuter gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *is.*

is—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it.*

something—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, nominative case after the Verb *is.*

nothing—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, nominative case after the Verb *is* understood. (*It is* nothing).

It—A Personal Pronoun, neuter gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *was.*

was—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, past tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it.*

mine—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, possessive case, governed by the Noun *purse* understood.

it—A Personal Pronoun, neuter gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *is.*

is—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it.*

his—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, third person, possessive case, governed by the Noun *purse* understood.

and—A Copulative Conjunction, joining the sentences *"'tis his"* and *"it has been slave to thousands."*

has—An Auxiliary Verb to *been,* indicating perfect (complete) tense.

been—A Past Participle from the Intransitive Verb *to be,* referring to *it* understood.

has been—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, perfect tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it* understood.

slave—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, nominative case after the Verb *has been.*

to—A Preposition, showing the relation between *slave* and *thousands.*

thousands—A Common Noun, neuter gender, plural number, third person, objective case, governed by the Preposition *to.*

But—A Disjunctive Conjunction, joining the sentences *"he steals trash"* and *"he robs me of that."*

he—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *robs.*

that—A Relative Pronoun, masculine gender, singular number, third person, agreeing with its antecedent *he* nominative case to Verb *filches.*

filches—A Regular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *that.*

from—A Preposition, showing the relation between *filches* and *me.*

me—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, objective case, governed by the Preposition *from.*

my—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, possessive case, governed by the Noun *name.*

good—An Adjective of Quality, positive degree, qualifying the Noun *name.*

name—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *filches.*

Robs—A Regular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *he.*

me—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, objective case governed by the Transitive Verb *robs.*

of—A Preposition, showing the relation between *robs* and *thing* understood.

that—A distinguishing Adjective limiting the Noun *thing* understood.

which—A Relative Pronoun, neuter gender, singular number, third person, agreeing with its antecedent *thing* understood, nominative case to the Verb *enriches*.

not—An Adverb of mood (negation), modifying the Verb *enriches*.

enriches—A Regular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *which*.

him—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *enriches*.

And—A Copulative Conjunction, joining the sentences "he robs me of that," and "*he robs me of that.*" (He robs me of that which not enriches him and *he robs me of that which* makes me poor indeed).

makes—An Irregular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *which* understood.

me—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, objective case, governed by the Transitive Verb *makes*.

poor—An Adjective of Quality, positive degree, qualifying the Pronoun *me* or the Noun *man* understood. (Makes me *to be a* poor *man*.)

indeed—An Adverb of Degree, modifying the Adjective *poor*

ANALYSIS OF SENTENCES.

286. To analyse a sentence is to take it to pieces, and shew its constituent parts.

287. *Sentence.*—A Sentence is a thought expressed in words: as, *I am going*.

288. Sentences are of three kinds, Simple, Complex, and Compound.

289. A Simple Sentence has only one Subject and one Predicate: as, *The wind moans.*

290. A Complex Sentence is made up of several simple sentences, united together by means of connectives: as, "It is said that one day in the latter part of his life, Swift, after looking over the *Tale of a Tub* for some time, suddenly shut the book and exclaimed, 'What a genius I had when I wrote that!'"

Here are no less than five Simple Sentences:—

(1.) I (Swift) wrote that [*Tale of a Tub*].

(2.) What a genius I [Swift] had (then)!

(3.) Swift, one day, in the latter part of his life, after looking over the *Tale of a Tub* for some time, suddenly shut the book.

(4.) Swift exclaimed [What a genius, &c.]

(5.) It [this story] is said.

These simple sentences are linked together by the connectives *that, and, when.*

291. A Compound Sentence consists of two or more principal or independent sentences connected by a Co-ordinative Conjunction: as—

"A sensitive plant in a garden grew,
And the young winds fed it with silver dew."

1. Analysis of Simple Sentences.

292. The constituent parts of a Simple Sentence are these:—

In all sentences: 1, *Subject*; 2, *Predicate*.

Not in all sentences: 3, *Object*; 4, *Complements*; 5, *Enlargements*; 6, *Extensions*.

293. *The Subject* denotes that which is spoken of. It must therefore always be a Noun or some word equivalent to a Noun. Thus the Subject may be:—

1. A Noun: as, "The hungry *sheep* look up and are not fed."

2. A Pronoun as, "*Thou* art the man."

3. An Adjective used substantively or with a Noun understood: as, "Oh, Sir! the *good* die first!"

4. An Infinitive Mood or Gerund: as,

"*To be* contents his natural desire." "*Seeing* is believing" (see also Examples, Sec. 252).

5. A Participle with a Noun understood: as, "The *sleeping* and the dead are but as images."

6. An entire phrase or sentence: as, "*To be or not to be* [that] is the question."

294. *The Predicate* is [that] which is stated of the Subject. It must therefore always be a Verb, either alone or with some other word or words.

1. Predicate a Verb by itself: as, "The sun *shines*;" "winds *blow*;" "the grass *is growing*."

2. Predicate a Verb with its Complement. This occurs in the case of Verbs which do not convey a complete sense by themseles (Sec. 188): namely:—

(*a*). Verbs signifying *to be, to become, to be called, to be appointed, to be considered,* &c. as—

"The way *was long* .." "Harold was *crowned king* by Aldred .."

(*b*). All those Verbs which require an Infinitive Mood to follow them (see Secs. 243, 245), as "I *did* not *think to shed* a tear .."

"What conscience *dictates to be done* .." (For more Examples, see Secs. 243, 245.)

295. *The Object* may be either Direct or Indirect. Both are very often combined in the same sentences (see Sec. 198).

The Indirect Object may be indicated either by a simple Dative or by the Preposition *to* or *for* as, Give *me* (Ind. Obj.) *the book* (Direct Obj.) or, Give *the book* (Direct Obj.) *to me* (Ind. Obj.)

296. *Enlargements.*—All words attached to Nouns, in whatever position in the Sentence, are called Enlargements. They are so named because they enlarge our knowledge of the thing spoken of. An enlargement may be—

(1.) An Adjective: *red* snow.

(2.) A Noun in Apposition: William *the Conqueror*; Bacon *the sculptor*.

(3.) A Noun in the Possessive Case, or a Noun under the government of a Preposition (Prepositional phrase): as, a *poet's* cat; the man *in the moon*; a monkey *without a tail*.

(4.) An Adjectival sentence (see Sec. 302).

N.B.—An Enlargment is either an Adjective or some word or phrase having the nature of an Adjective.

297. *Extensions.*—The term Extension is applied to all words and phrases which attach themselves to the Verb or Predicate. An Extension is therefore either an Adverb, or some word or phrase partaking of the nature of an Adverb. Thus it may be:—

(1.) An Adverb: cut *boldly*.

(2.) A Prepositional phrase (Adverbial phrase): cut *with boldness*.

(3.) A Nominative Absolute: The dim red morn had died, *her journey done*.

(4.) An Adverbial Sentence: (see Sec. 303).

298. For the sake of clearness the analysis of sentences is usually presented in a tabular form The following may serve as examples of the treatment of Simple Sentences:—

1. "By sunrise we all assembled in our common apartment."

Subj.	Enlargement of S.	Predicate	Extension.
[illegible]		[illegible]	1 By sunrise 2 in our common apartment

2. "At a small distance from the house, my predecessor had made a seat overshadowed by a hedge of hawthorn and honey-suckle."

Subject.	Enlargement of Subject	Predicate.	Object.	Enlargement of Object.	Extension.
Predecessor.	my	had made	a seat	overshadowed by a hedge of hawthorn and honey-suckle.	at a small distance from the house.

Same Sentence: Simpler Scheme.

Subject with Enlargement.	Predicate.	Object with Enlargement.	Extension.
My predecessor	had made	a seat overshadowed by a hedge of hawhorn and honey-suckle.	at a small distance from the house.

The Complex Sentence.

299. There are three kinds of subordinate sentences, the Noun Sentence, the Adjective Sentence, and the Adverbial Sentence.

300. The connecting words are either Conjunctions or Relative Pronouns.

1. THE NOUN SENTENCE.

301. A Noun sentence is one that stands in the place of a Noun. A Noun sentence is usually either the Subject or the Object of a Verb. It may also stand in apposition to a Noun.

Examples:—

"How I came to overlook so obvious an objection is to me surprising." (Noun S., *How I came . . objection,* Subject to Verb *is.*)

"After a few questions he found I was fit for everything in the world." (Noun S., *that I was fit for everything in the world.* Object of Verb *found.*)

"The fact that Monmouth was in arms against the government was so notorious. . . . ."

(Noun S., *that Monmouth* . . . " in apposition to Noun *fact.*

2. THE ADJECTIVAL SENTENCE.

302. An Adjectival sentence is one that attaches itself to a Noun, and does the work of an Adjective. An Adjective sentence is always introduced by a Relative Pronoun or Adverb.

Examples:—

"He was known in our neighbourhood by the character of the poor gentleman that would do no good when he was young." (Adj. S., *that would do no good . . . . young,* attaching itself to Noun *gentleman.*)

"I was happy at finding a place where I could lose my fears in desperation."

(Adj. S., *where* (=in which) *I could lose . . . . desperation,* attaching itself to Noun *place.*)

3. THE ADVERBIAL SENTENCE.

303. An Adverbial sentence is one that does the work of an Adverb, modifying in some way the application of a Verb, an Adjective, or an Adverb.

Examples:—

"The severity of this remark I bore patiently, because I knew that it was just." (Adv. Sent. *Because I knew.. . ..just,* attaching itself to Verb *bore.*)

"Tears such as angels weep burst forth" (Adv. S., *as angels weep,* attaching itself to Adjective *such.*)

"The picture was so very large that we had no place in the house to fix it." (Adv. S., *that we had. . . .to fix it,* attaching itself to Adverb *so.*)

Usually, however, an Adverbial sentence attaches itself to the Predicate. The words *such, so,* are exceptional.

304. After a Complex sentences has been broken up into Simple sentences, each of these must be assigned to its proper class, as Noun sentence, Adjectival sentence, or Adverbial sentence. All that then remains is to analyse the Subordinate sentences according to the method already explained.

In presenting a tabular analysis of a Complex Sentence, the connecting words are detached and placed in the column by themselves.

305. Example of Analysis of Complex Sentence :—

"As I was going out with that resolution, I was met at the door by the captain of a ship with whom I had formerly some little acquaintance, and he agreed to be my companion."

	Detached Sentences.	Kind of Sentence.	Connective.	Subject, with Enlargement if any.	Predicate, with Complement	Object, with Enlargement if any.	Extension of Predicate.
1	I was met at the door by the captain of a ship	P. S.	...	I	was met	...	(1) at the door (2) by the captain of a ship
2	(as) I was going out with that resolution	Adv. S.	as	I	was going out	.	with that resolution
3	with whom I had formerly some little acquaintance	Adj S to "captain" in No. 1.	Rel.	I	had	some little acquaintance	(1) with whom (2) formerly
4	(and) he agreed to be my companion.	P. S. (co-ord. with No. 1.	and	he	agreed to being companion		

THE COMPOUND SENTENCE.

306. Co-ordinate Sentences are divided into four classes, Copulative, Disjunctive, Adversative, and Illative or Causative.

1. COPULATIVE.

307. Copulative Co-ordinate Sentences are those which are simply coupled by a Conjunction implying addition : as, "The Indians are completely deceived *and* not a shot is fired."

308. The Connectives of Copulative Co-ordinate Sentences are : *and, also, besides, likewise, moreover, but also, but likewise, as well as, both—and, not merely—but, not only—but, further, furthermore.*

2. DISJUNCTIVE.

309. Disjunctive or Alternative Co-ordinate Sentences are those which are disconnected in meaning by a Conjunction implying exclusion : as, "He will *neither* come *nor* send an apology."

310. The Connectives of Disjunctive Co-ordinate Sentences are : in affirmative statements, *Either, or* ; in negative, *Neither, nor.*

3. ADVERSATIVE.

311. Adversative or Antithetical Co-ordinate Sentences are those in which the second stands opposed to, or is contrasted with, the first : as, "Pope had perhaps the judgment of Dryden, *but* Dryden certainly wanted the diligence of Pope."

312. The Connectives of Adversative Co-ordinate Sentences are : *but* (the principal one), *however, nevertheless, notwithstanding, only, still, yet*; and the Correlatives "*indeed—but, now—then, at one time—at another time, on the one hand—on the other.*

4. ILLATIVE.

313. Illative Co-ordinate Sentences are those which are joined by Conjunctions implying reason and inference. They are of two kinds :—

1. Illative, when the first denotes the reason and the second the inference, logical deduction, or consequence : as, "The smoke falls, *therefore* it will rain."

2. Causative, when the first denotes the inference, logical deduction, or consequence: as "It will rain, *for* the smoke falls."

314. The Connectives of Illative Co-ordinate Sentences are: (1) Illative, *accordingly, consequently, hence, so and so, therefore, thus,* &c.; (2) Causative, *for*.

315. Examples of Analysis of Compound Sentences.

"Such a one on English ground,
And in the broad highway I met.
Along the broad highway he came,
His cheeks with tears were wet.

	Sentences	Kind of Sentence	Connective	Subject.	Predicate	Obj.	Extension.
1	Such a one on English ground (I met)	Principal Sentence.		(I)	(met)	such a one	on English ground (Place)
2	And (such a one) in the broad highway I met	P. S., co-ord. (copulative) to 1, 3, 4	And	I	met	(such a one)	in the broad highway (Place)
3	Along the broad highway he came	P. S., co-ord. (copulative) to 1, 2, 4.		he	came		along the broad highway (Place)
4	His cheeks with tears were wet.	P. S., co-ord. (copulative) to 1, 2, 3		His cheeks.	were wet		with tears. (Cause)

PART 4.—Prosody.

316. Prosody treats of the laws of Poetry or Verse.

317. *Feet.*—Verse is usually written in lines containing a uniform number of syllables as well as of rhythmic beats; and lines may then be divided into syllabic measures.

These syllabic measures are called Feet.

318. *Rhyme* is the correspondence in sound of the final syllable of one line with that of another.

319. *Blank Verse* is a verse without rhyme, and has always ten syllables in a line.

320. *A Stanza* is the combination of a certain number of lines in rhyme.

321. *Elegiac Stanza.*—This consists of four lines of Iambic Pentameter, expressing sorrow or lamentation, rhyming alternately.

322. *A Quatrain* is a Stanza of four lines.

323. *Scanning* is the dividing of verse into the feet of which it is composed.

324. *A Hemistich* is a half poetic verse or a verse not completed.

325. *A Couplet* is that which has two lines of verse that rhyme with each other.

326. *Meter* is an rhythmical arrangement of syllables into verses, stanzas, &c.; or a poetical measure, depending on number, quantity, and accent of syllables.

327. *Idyllium* is a narrative or descriptive poem, written in an elevated and highly-finished style.

328. *Ode* is a stately poetical composition proper to be set to music.

Miscellaneous.

329. *The Parenthesis* is a sentence or word inserted, by way of comment or explanation, in the midst of another sentence of which it is independent in construction, and which is complete without it. It is usually inclosed within curved lines, but sometimes within dashes.

Example:—

"The meek intelligence of those dear eyes
(Blest be the art that can immortalize,
The art that baffles Time's tyrannic claim
To quench it!)—here shines on me still the same."

330. *Elision* is the cutting off or suppression, for the sake of meter or euphony, of a vowel or syllable, especially a vowel at the end of a word standing before another vowel in the following line.

331. *Syncope* is an elision or retrenchment of one or more letters, or a syllable, from the middle of a word: as, "*ne'er* for never; *ev'ry* for every," &c.

332. *Apocope* is the cutting off or omission of the last letter or syllable of a word: as, "*di* for dii; *yon* for yonder," &c.

333. *Inversion.*—It is a change of the usual order of words: as, "of all vices, impurity is one of the most detestable," instead of "impurity is one of the most detestable of all vices."

334. *Tetrastich* is a stanza of four verses.

335. *Accidence* is the properties and qualities of the parts of speech, as gender, number, and case.

336. The Interrogative Sentence is that which signifies a question: as, "Will you come"? "Do you come"? "Did he come."?

337. The Conditional Sentence is that which expresses the sense of condition: as, "If you come, I will come."

PERSIAN GRAMMAR.

صرف و نحو فارسی

(1)—بدآنکه صرف و نحو علمي را گويند که انسان از معاونت آن بفصاحت تمام تکلم نمايد و عبارات وغيره غلط ننويسد و حقير صرف و نحو فارسی را هم مطابق انگريزي بر چهار باب منقسم کرده است — اول املاء — دوم صرف — سيوم نحو — چهارم عروض

باب اول در بيان املاء وغيره

(2)—املاء در اصطلاح بمعني رسم الخط است يعني نوشتن ترکيب حروف موافق قاعده و معني لغوي او پرکردن و نوشتن چيزے ميباشد

(3)—بدآنکه حروف تهجی سی و دو عدد ميباشند چنانچه ا ب پ ت ث ج چ ح خ د ذ ر ز ژ س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ي—از آن هشت حروف اند که سوای زبان عرب در فارسی مستعمل نيستند چنانچه ث ح ص ض ط ظ ع ق و چهار حروف از آن مخصوص زبان فارسی ميباشند که در عرب مستعمل نيستند و آن پ چ ژ گ است چنانچه شاعري آنرا بقيد نظم درآورده

رباعي

هشت حرفست آنکه اندر پارسي نايد همي
تا نياموزي نباشی اندرين معني معاف
بشنو ازمن تاکدام اند آن حروف و ياد گير
ثا و حا و صاد و ضاد و طا و ظا و عين و قاف

ايضاً

حرف مخصوص فارسی هر چهار
بی و چي ژی و گاف اي مختار
در کلام عرب بغير بدل
نشود هيچگاه مستعمل

وحروف تهجی بر دو نوعست 'حرف علت' و 'حرف صحيح'

(4)—حرف علت 'واو الف و يا' ميباشند وجه تسميه اين هر سه حرف بحروف علت آنست که علت را تغيير شيئی

از حال اصليهٔ اش لازمست و درينجا نيز تغيير بانقلاب يکی بديگری يافته شود

(5)—سواي سه حرف مذکور باقي همه حروف صحيح ميباشند

(6)—بدآنکه لفيف آنرا گويند که دو حرف علت در يک لفظ باشند و آن بر دو نوعست— لفيف مقرون—چون 'قوي' و لفيف مفروق چون 'وحی' و معني لغوي لفيف پيچيده و درهم است

(7)—لفظ چيزيست که از دهان بيرون مي آيد چنانچه 'رفت و آمد و زمين' وغيره و معني لغوي او سخن گفتن است

خواص بعضي از حروف مفرده

(8)—(الف) در وسط صيغهٔ مضارع براي دعا آيد چون 'کناد' و 'دهاد' و در آخر صيغهٔ امر معني اسم فاعل دهد—چون 'بينا' و 'گويا' و 'جويا' و در آخر اسما براي ندا آيد—چون 'دلا' و 'شاها' و هرگاه ميان دو لفظ خواه اسم باشد يا فعل واقع شود فايدهٔ اتصال دهد—چون 'روارو' و 'شباشب'—(با) بمعني ظرف آيد—چون 'بصحرا' رفتم و براي سبب آيد—چون زيد 'بسخاوت' نيک نام شد و بمعني ابتدا آيد چنانچه 'بنام' جهاندار جان آفرين يعني ابتدا ميکنم بنام جهاندار جان آفرين و براي معيّت آيد چنانچه فلان کس 'بعلم' و حکمت مشغولست—(تا) براي خطاب واحد حاضر آيد—چون 'سرت' و 'پايت' و 'اسپت' و در آخر کلمه زايد نيز آيد—چون 'بالش'—'بالشت'—(جيم فارسی) براي سبب سر جمله آيد—چون "اين طعام نخوردم 'چه' بيمزه بود" يعني نخوردم بسبب آنکه بيمزه بود و براي استفهام اکثر سر جمله آيد—چون "'چه' گفتي" و براي تحقير سر کلمه آيد—چون "ما 'چه' باشيم و 'چه' باشد دل غم پرور ما"—(شين) براي ضمير واحد غايب آيد—چون 'سرش' و 'پايش' و به آخر صيغهٔ امر معني مصدر دهد—چون 'سازش'—'آميزش'—'ريزش'—(کاف) براي تصغير آيد—چون 'طفلک' و 'مرغک'

(12)—اسم عام آنست که حاوي برتمام ذات یا امثال خود باشد—چون 'انسان و فیل و اسپ و خر' لفظ انسان از اسم عام است که حاویست بر تمام ذات و مثل خود وعلی هذالقیاس 'فیل و اسپ' وغیره

(13)—اسم صفت آنست که از آن کیفیتي یا خاصیتي مفهوم شود—چون 'سیاه—سرخ—تلخ—شیرین و نیک' وغیره

(14)—بدانکه اسم جمع آنرا گویند که اطلاق آن بر واحد و جمع هردو شود—چون 'قشون و لشکر و فوج و گله' وغیره

(15)—اسم تصغیر آنست که از آن کوچکي آن چیز مفهوم شود—چون 'طفلک و مرغک'—بدآنکه هر اسمي را که بخواهند تصغیرنمایند درآخرآن 'کاف' زیاده نمایند و بعضے اوقات 'چه' زیاده کنند—چون 'دریاچه و باغچه'

(16)—اسم مصدر بردو قسم است یکی آنست که در آخرآن 'دن' یا 'تن' باشد که علامت صیغهٔ مصدر است—چون 'رفتن و آمدن'—قسم ثاني را اسم مصدر ترکیبي میگویند و آن نیز بردو نوعست—اول آنست که آخر صیغهٔ ماضي مطلق لفظ 'آر' زیاده کنند—چون 'گفتار' و'رفتار' ودوم آنست که باے زاید صیغهٔ امر را حذف نموده در آخرآن 'شین' درآرند و حرف آخر امر را مکسور خوانند—چون 'دانش و پوشش و کوشش' و این را حاصل بالمصدر نیزخوانند

(17)—اسم جنس آنست که بر قلیل و کثیر اطلاق نماید—چون 'قلم—دوات—کتاب—کاغذ' (در حقیقت این هم مثل اسم عام است (See. Sect. 12.)

(18)—اسم جامد آنرا گویند که صیغهاي دیگراز آن مشتق نشوند—چون 'کوه'—'زمین'—'سنگ' وغیره و اسم مصدر برخلاف این است

(19)—اسم فاعل اسمي را گویند که از آن معني فاعل حاصل شود وآن بردوقسم است—اول آنست که مشتق از مصدر بود—چون 'گوینده' از گفتن و 'رونده از رفتن' ودوم فاعل ترکیبي و آن هفت نوعست—اول آنست که آخراسم صیغهٔ امر درآرند و معني فاعل پیدا نماید—چون 'دستگیر و پوزش پذیر' بمعني گیرندهٔ دست و قبول کنندهٔ عذر 'دست وپوزش' اسم است و 'گیرو پذیر' صیغه امراست—دوم آنکه در آخر اسم 'کار' زیاده نماید—'خدمتگار و پرهیزگار' بمعني 'خدمت کننده و پرهیز

[کننده

و 'مرغک' و براي (تحقیر آید—چون 'مردک')—(میم) در اول صیغهٔ امر بجاي باي زایده علامت نهي است—چون 'مگو' و 'مرو' و درآخرصیغهٔ ماضي براي ضمیر متکلم آید—چون 'گفتم'—'رفتم'—(نون) در اول افعال علامت نفي است—چون 'نرفت' و 'نگفت'—(واو) براي عطف آید خواه در میان دو فعل یا دو اسم—چون 'آمد' و 'رفت'—'خالد و بکر'—(ها) در آخر فعل ماضی علامت مفعول است—چون 'گفته'—'رفته' ودرآخراسما براي نسبت آید—چون 'یکساله' و 'یکروزه'—(یا) براي خطاب واحد حاضرآید—چون 'دیدي' و 'شنیدی' و براي معنے متکلم آید—چون 'مخدومی' و براي نسبت آید—چون 'اصفهانی' و براي معنے حاصل بالمصدر آید—چون 'شادمانی' و 'کامرانی' وبراي لیاقت آید—چون 'کشتنی'—'نواختني' وبراي وحدت آید—چون 'جواني' و براي تنکیر آید—چون 'مردي' مثال 'مردي' مثل تو درجهان نباشد

باب دوم دربیان صرف وغیره

(9)—بدآنکه صرف گردانیدن لفظي است بسوی صیغهاي مختلف و کلمه در لغت بمعني سخن و دراصطلاح عبارتست ازان لفظ که موضوع بود براي معني مفرد پس جمله کلمات فارسی را نیزبنده برعایت انگریزي بر هشت فصل منقسم کرده است—اول اسم—دوم صفت—سیوم ضمیر—چهارم فعل—پنجم ظرف—ششم حرف—هفتم عطف—هشتم حرف ندا

فصل اول دربیان اسم

(10)—بدآنکه اسم آنست که هرچیزي را بآن نام بخوانند و بشناسند—چون 'زید وبکر و اصفهان واسپ' وغیره واقسام اسماء درفارسي بسیاراست که هریک بجاي خود نوشته خواهد شد و ازآنها نه قسم دراین فصل بیان میشوند—اول اسم خاص—دوم اسم عام—سیوم اسم صفت—چهارم اسم جمع—پنجم اسم تصغیر—ششم اسم مصدر—هفتم اسم جنس—هشتم اسم جامد—نهم اسم فاعل

(11)—اسم خاص آنست که اطلاق آن بدیار وامصار وانسان وغیره کرده شود—چون 'ایران—اصفهان—احمد—زید' وغیره

[اسم فاعل

بعضي اسماء سواي اين قانون است يعني اسمي جداگانه براي ماده مقرر است — چون 'ماکيان' و 'ماديان' که نرآنهارا 'خروس' و 'اسپ' ميگويند

(24)—جنس مشترک آنرا گويند که در آن مذکر و مونث مشترک باشد—چون 'والدين ومرغ و ملازم و طير' که اطلاق اينها بمذکر و مونث هردو ميشود

(25)—غيرذيروح آنست که بيجان باشد—چون 'سنگ وکوه و زمين و چوب و دريا و کتاب و قلم' وغيره

صيغهٔ واحد و جمع

(26)—بدانکه صيغهٔ واحد چيزيرا گويند که فرد باشد يعني ازآن يک چيز معلوم شود — چون 'درخت' و 'مرد' و 'زن' وغيره

(27) صيغهٔ جمع آنست که ازآن دو چيزيا زياده مفهوم شود—چون 'درختها ومردان وزنان' بدانکه هر واحدي را که بخواهند جمع بناکنند اگرازذيروح است لفظ 'آن' واگرازغيرذيروح باشد 'ها' درآخرآن درآرند چون 'پادشاهان وفيلان واسپان' و 'خانه ها وزمينها و شهرها' ودرفارسي تثنيه هم درحکم جمع است و بدانکه اگر درآخراسم 'الف يا واو' باشد پس 'ياي' وقايه زياده نموده صيغهٔ جمع بنا کنند—چون 'دانايان وبدخويان' و اگر 'هاي' مختفي باشد بکاف فارسي بدل نمايند—چون 'بندگان'

متکلم وغيره

(28)— بدانکه شخصيکه فاعل فعلي باشد آن بر سر دوقسمست 'متکلم و حاضر وغايب' متکلم گوينده را خوانند چون 'من ميروم' 'من' يعني شخصي که تکلم ميکند

(29)—حاضرآنست که خطاب حرف باو بشود — چون 'تو ميروي' 'تو' کسي است که اورا خطاب کرده اند و حاضررا مخاطب نيزگويند

(30) —غايب آنست که ذکر شخصي شود که او حاضر نباشد—چون 'او ميرود' 'او' شخصي است که غايب است

(31) — اسماء هميشهٔ اوقات درغايب حساب ميشوند چون 'اسپ ميدود' — 'زيد ميرود'

حالت

(32)— بدانکه حالت آنست که گاهي اسم يا ضميردر جمله منسوب ميشود مثل فاعل وگاهي مثل مفعول وغيره پس آن نسبت را حالت گويند وبايد دانست که در [محاوره

کننده—سوم آنست که درآخرآن 'گر' درآرند—چون 'ستمگر' و 'آهنگر' يعني ستم کننده و آهن سازنده— چهارم آنکه در آخر اسم 'ور' زياده نمايد—چون 'تاجور و هنرور' بمعني دارندهٔ تاج و دارندهٔ هنر وگاهي براي فصاحت يا از کثرت استعمال واو را ساکن کنند و ماقبلش را مضموم خوانند—چون 'مزدور و رنجور' که دراصل 'مزدوَر' و 'رنجوَر' بود — پنجم آنست که 'گين' در آخر زياده نمايند — چون 'خشمگين و اندوهگين' بمعني دارندهٔ خشم و دارندهٔ اندوه—ششم آنکه درآخراسم 'ناک' اضافه نمايند—چون 'هولناک و ستمناک' بمعني ستم کننده و هول کننده— هفتم آنست که در آخر 'بان' بيفزايند و آن سواے معني فاعليت معني محافظت نيزپيدا نمايد—چون 'فيلبان' و'مهربان' بمعني نگاه دارندهٔ فيل و نگاهدارندهٔ مهر

تصريف

(20)—بدآنکه تصريف درلغت بمعني تغييراست و در اصطلاح گردانيدن کلمهٔ بسوے صيغهاے مختلف تا حاصل شود ازآن معنيهاي مطلوبه وتصريف دراسم بسيار کم باشد فقط براي صيغهاي واحد وجمع آن منصرف ميشود و اسم از چهار جنس است 'مذکر' يا 'مونث' يا 'غير ذيروح' يا 'مشترک' و آن را حالت نيز اطلاق ميشود که هريک بجاي خود مذکور خواهد شد

جنس

(21)—بدانکه جنس در لغت بمعني آنست که نوعي از هرچيز که درواقسام چيزها باشد ودراصطلاح منطق جنس آنرا گويند که درتحت آن چند نوع مندرج بود ونوع آنرا گويند که تحت آن اصناف واقع شود وصنف آنرا نامند که در تحت آن افراد باشد چنانچه 'حيوان' جنس است و 'انسان' نوع و 'فرنگي' و 'هندي' اصناف اند و 'اشخاص' هرصنف افراد هستند و آن بر دونوعست 'مذکرومونث' وديگر 'مشترک' و 'غيرذيروح'

(22)—مذکر بمعني مرد و نر است که ضد ماده باشد —چون 'ملک و اسپ و فيل و خروس' وعلامتي براي مذکر معين نيست

(23)—مونث بمعني ماده است که ضد نر باشد - چون 'ملکه و ماديان و ماده فيل و ماکيان' و علامتي مخصوص آنهم نيست مگر لفظ 'ماده' در اول اسم در آرند تا مونث شود - چون 'ماده خرو ماده شير' و تانيث [بعضي

اینجاہم 'خوشہ' مضاف و 'انگور' درحالت اضافت و مضاف الیہ میباشد—اقسام اضافات در فارسي بسیار است کہ ہریک بجاي خود ذکر خواهد شد

(37)—بدآنکہ حالت ندا براي اسمي است کہ خواندہ شدہ یا خطاب کردہ شدہ است و آنرا در فارسي منادي میگویند—چون 'پسر بیا اینجا'—'دوستان بشنوید'—'برادران نروید'—اینجا 'پسر و دوستان و برادران' منادي و درحالت ندا اند

(38)—ہر اسمي کہ بعد از مفعول بہ واقع شود و حرف 'با' ماقبل آن باشد آن اسم را مفعول معہ خوانند—چون 'من زدم زید را با عمرو'—'او اسپ را با زین خرید'—اینجا 'عمرو و زین' مفعول معہ اند یعني شریک با مفعول

(39)—ہر اسمیکہ اطلاق فعل فاعل برآن شود و ما بعد آن حرف 'را' باشد آنرا مفعول بہ گویند—چون 'من زدم زید را'—'من اورا فرستادم'—اینجا 'زید' و 'او' مفعول بہ اند بدآنکہ اکثر اوقات حرف 'را' ساقط میکنند اگر مفعول بہ از قسم انسان نباشد—چون 'او اسپ خرید'—'من خط فرستادم'—اینجا اسپ و خط مفعول بہ اند

(40)—بدانکہ فعل در ہر زماني یا مکاني کہ ذکر کردہ شود اسم آن زمان یا مکان را مفعول فیہ گویند و ما قبل آن اسم حرف 'در' یا 'بر' یا 'باي' موحدہ بمعني 'در' بیارند—چون 'او بر کرسي خواہد نشست'—'زید در خانہ رفت'—'عمرو ببازار میرود'—اینجا 'کرسي و خانہ و بازار' مفعول فیہ اند و اکثر اوقات حرف 'در' و 'بر' و 'با' را نیارند—چون 'دیشب توکجا بودي' یعني 'در شب گذشتہ' و 'دیشب' مفعول فیہ است

فصل دوم در بیان صفت وغیرہ

(41)—بدانکہ صفت آنست کہ کیفیت وحال اسم بیان میکند و آن اسم را موصوف گویند و کیفیت اورا صفت خوانند و در فارسي حرف آخر موصوف را کسرہ دہند و آنرا اضافت موصوفي گویند—چون 'اسپ خوب'—'مرد نیک'—اینجا 'خوب و نیک' صفت است و 'اسپ و مرد' موصوف میباشد و اگر موصوف متعدد باشند اضافت بر موصوف آخر ہم را کافیست—چون 'چشم و گیسو و خط و خال سیاہ' اینجا 'سیاہ' صفت است و بقیۂ اسما موصوف میباشند بدانکہ از اسم 'کیفیت و مقدار و اشارہ' ہم یک گونہ صفت

[ظاہر

محاورۂ فارسي لفظ 'حالت' با فاعل و غیرہ گفتن لازم نیست چون 'حالت فاعلي' بلکہ تنہا 'فاعل یا مفعول' گفتن کفایت میکند وحالتہاي مذکور در فارسي ہشت اند—اول حالت فاعلي—دوم حالت جري—سوم حالت مفعول لہ—چہارم حالت اضافت—پنجم حالت ندا—ششم حالت مفعول معہ—ہفتم حالت مفعول بہ—ہشتم حالت مفعول فیہ

حالت فاعلي وغیرہ

(33)—بدانکہ کنندۂ فعلیرا فاعل میگویند پس ہر اسمیکہ تعمیل فعل بدان تعلق گیرد آن درحالت فاعلیت میباشد—چون ''زید' میرود''—''جہاز' فردا خواہد رسید''—'من نوشتہ ام'—اینجا 'زید وجہاز ومن' ہم فاعل اند

(34)—ہر اسمیکہ بعد از حرف جر واقع شود درحالت جري باشد و آنرا مجرور نیز خوانند—چون 'زید از اصفہان آمد'—'بکر از ہند تا چین رفت'—اینجا 'اصفہان و ہند و چین' مجرور اند

(35)—ہر اسمیکہ وجود آن سبب صدور وقیام فعلي باشد و بعد از 'باي' موحدہ یا حرف 'براي' واقع شود آنرا مفعول لہ میگویند—چون ''من زید را 'براي' ادب زدم''—''زید 'براي' من کتاب فرستاد''—''من اسپ 'بتو' فرستادم''—اینجا 'با' بمعني براي آمدہ و 'ادب' و 'من' و 'تو' ہم مفعول لہ میباشند و مفعول لہ را مفعول ثاني نیز خوانند

(36)—بدآنکہ اضافت نسبت دادن اسمي است بسوي اسم دیگر و در فارسي اسم اول را مضاف گویند و ثاني کہ گویا درحالت اضافت میباشد درفارسي آنرا مضاف الیہ خوانند و حرف آخر مضاف را بنابرعلامت اضافت کسرہ مید ہند درتلفظ یعني مکسور میخوانند—چون 'غلام تو گریخت'—'من دیروز اسپ ترا دیدم'—اینجا 'غلام واسپ' مضاف اند و 'تو و ترا' درحالت اضافت و ہردو مضاف الیہ میباشند و اگر مضاف متعدد باشد کسرہ بر مضاف آخر ہم را کفایت میکند—چون 'شتر و اسپ و قاطر زید بسیار میدوند'—اینجا 'شتر و اسپ و قاطر' مضاف اند و زید درحالت اضافت ومضاف الیہ است

بدانکہ کلماتیکہ آخر آن 'الف' یا 'واو' ساکن باشد پس جہت اظہار کسرۂ اضافت یاے مکسور درآرند—چون 'دیباي چین و پہلوي تو' واگر در آخر 'ہاي' مختفي باشد آنرا بہمزہ بدل کنند—چون 'یک خوشۂ انگور از درخت افتاد'

[اینجا

اشارت است و 'اسپ و مادیان' که بعد از حرف اشاره واقع شدند آنهارا درفارسي مشارٌالیه میگویند و بدانکه فرق در حروف اشارت و ضمایر همین است که اشاره مخصوص برای محسوسات است وضمایر برای محسوسات و غیرمحسوسات هر دو موضوعست

تصریف

(49)—بدانکه اسم صفت یا کیفیت منصرف میشود و بعضی از اسماء مقدار هم منصرف میشوند که آنها این است 'کم و زیاد' و باید دانست که صفت را فقط برای تشبیه و مقابله منصرف میکنند و آن بموجب ذیل است

(50)—بدانکه صیغهٔ صفت مفرد—چون 'خوب' و 'به' و 'بد' و 'کم' و 'زیاد' و 'دانا' وغیره میباشد

(51)—چون خواهند که صفت را درمقابلهٔ دو چیز بیارند تا یکي را بردیگری ترجیح دهد 'تر' در آخر صفت زیاده نماید و آنرا اسم تفضیل گویند—چون 'خوبتر و بهتر و کمتر' وغیره وبدانکه بعد از اسم تفضیل حرف 'از' مي آرند—چون زید بهتر 'از' عمرو است—این اسپ بدتر 'از' آن است—اینجا 'بهتر' و 'بدتر' اسم تفضیل است

باید دانست کر درمقابله اگر اسم ثاني هم از قسم اول باشد و اسم خاص هم نباشد پس اسم ثاني را ساقط میکنند چون 'این ماد یان بدتر از آن (مادیان) است' بدانکه اسم ثاني که میان هلالین است درتلفظ ساقط باید کرد

(52)—بدانکه اگر خواهند که یک چیز را فضیلت یا برتري برجمع دهند 'ترین' درآخر صیغهٔ صفت زیاده کنند و آنرا اسم مبالغه خوانند—چون 'خوبترین وبدترین' و 'بزرگترین' وغیره و مخفي نماند که بعد از صیغهٔ مبالغه ازین الفاظ یکیرا میارند و آنها بدین قرارند—'همه' و 'جمیع' یا 'سایر'—چون زید خوبترین 'همهٔ' آنها است— این مادیان بدترین 'جمیع' مادیانها است'— وفیل بزرگترین 'سایر' وحوش است—بدآنکه درفارسي آخر هرسه الفاظ که بعداز اسم مبالغه واقع میشوند مکسور خوانند وصیغهٔ مبالغه را نیزدرآخر کسره دهند وبعضي اوقات بنابر اختصار هیچیک از الفاظ مذکور را در آخر اسم مبالغه نیارند—چون 'فیل بزرگترین وحوش است'

علامت معرفه و نکره

(53)—بدآنکه 'آن' و 'ها' را حروف تنکیر و تعریف خوانند

ظاهر میشود پس آنهارا دراین فصل بیان کردن لازم است

(42)—اسم کیفیت آنست که کیفیت یاصفت چیزی از آن حاصل شود—چون شب 'تار'—درخت 'خشک'— مرد 'نیک'—اینجا 'تار و خشک ونیک' صفت است که از آن 'کیفیت شب ودرخت ومرد' ظاهر میشود

(43)—اسم مقدار آنستکه از آن قدر و عدد چیزی معلوم شود—چون 'ده خانه—چهار شخص—چند مردم' اینجا از 'ده وچهار وچند' عدد خانه و شخص ومردم' حاصل میشود و مقدار چون 'دور چاه بسیار گل است'— اینجا از 'بسیار' مقدار گل مفهوم میشود—واسم مقدار بر چهار نوعست

اول آنست کر عمومیت یا مقدار از آن معلوم شود و آنها از این قرار اند—'بسیار وتمام و هیچ و بعض و کم و زیاد و چند و هر' وغیره

دوم اسم عدد و آن نیز بر دوقسم است

(44) – یکي آنست که فقط عدد ازآن معلوم شود و آنرا اسم عدد گویند—چون 'دو وسه وچهار' مثال 'دونفر وسه اسپ'—اینجا 'دو وسه' اسم عدد است و 'اسپ و نفر' را معدود گویند و عدد ومعدود حکم یک کلمه دارد

(45)—دیگریرا 'فاعل عددی' گویند باعتبار اینکه عدد وزن اسم فاعل پیدا نماید—چون 'خامس وسادس' ولاکن درفارسي درآخر اسم عدد میم درآرند—چون 'دوم و سوم و پنجم' بدانکه این میم را متمم الاعداد من التخصیص گویند

(46)—سوم آنست که ازآن مقدار یا عدد مبهم مفهوم شود و آنها از این قرارانده—'بسیار واندک وکم و همه وچند' وغیره مثال "در ایران میوه 'بسیار' عمل مي آید"—"'چند' شتررا دیدم"

(47)—چهارم آنست که از آن معني اشتراک حاصل شود —چون 'هرساعت میخورد' یعنی ساعت بساعت میخورد— 'هر چهارنفر رفتند' یعنی یک یک از آنها رفتند پس رفتن مشترک است درچهار نفر و ایضاً خوردن هم مشترک است درچند ساعت

(48)—اسم اشاره آنست که او چیزے را از امثال خود سوا کرده بنماید و آن بردو قسم است براي اشارت بعید 'آن' و 'آنان' و 'اوشان' و براي قریب 'این' و 'ابنان' و 'ایشان'—چون 'این' اسپ خوبست— 'این' مادیان خوب نیست—اینجا 'آن و این' حرف

در هریک مذکر و مونث یکسان است و تصریف آن بموجب جدول ذیل است و بدآنکه 'وي' نیز ضمیر غایب است

	ضمیر مرفوع یعنی حالت فاعلي	ضمیر منصوب یعنی حالت مفعول به	ضمیر مجرور یعنی حالت اضافت که آنرا مضاف الیه گویند
واحد متکلم	من	مرا	کتابِ من
جمع متکلم	ما	مارا	کتابِ ما
واحد حاضر	تو	ترا	کتابِ تو
جمع حاضر	شما	شمارا	کتابِ شما
واحد غایب	او وي آن	اورا ويرا آنرا	کتابِ او یا وے یا آن
جمع غایب	اوشان آنها آنان	اوشانرا آنهارا آنانرا	کتابِ اوشان یا آنها یا آنان

[دوم

(54) — باید دانست که در فارسي هراسم عام واحد یا جمع را که بخواهند از امثال خود محض شناختن مخاطب سوا نمایند ماقبل او حرف 'آن' که علامت معرفه است در آرند — چون 'آن' شخص آمد — من 'آن' اسپ را خریدم — 'آن' کتابها را که میگفتید دیدم — یعنے 'شخصي و اسپي و کتابهائیکه' مخاطب آنرا میداند

(55) — هراسم عام را که بخواهند درنکره ذکر نمایند 'یا' درآخراو در آرند — چون 'شخصي' آمد — من 'اسپي' را خریدم — یعنی 'شخص' و 'اسپ' غیرمعین که مخاطب آنهارا نمی شناسد و بدانکه علامت تنکیر برصیغهٔ جمع نیاید

بدانکه اگر در آخر اسم عام 'هاي' مختفي باشد آنرا بهمزهٔ مکسور بدل نمایند و چون 'یا' هم اُخت کسره میباشد پس آن همزهٔ مکسور را نیز در تلفظ 'ئي' خوانند — چون 'توشهٔ' برداشتم — و اگر در آخر 'الف' یا 'واو' ساکن باشد پس براي تنکیر 'همزه' و 'یا' در آرند — چون 'خرمائي' دیدم — 'آلوئي' افتاده بود

فصل سوم در بیان ضمیر وغیره

(56) — بدانکه لفظي که بدل اسم شخصي آرند آنرا ضمیر گویند و در آن شش قسم است — اول ضمیر — دوم ضمیر راجع — سوم اسم اشاره — چهارم اسم استفهام — پنجم اسم موصول — ششم اسم مبهم

'اول ضمیر' — بدانکه در فارسي ضمایر بر دو نوعست —
(1) — اول آنست که الفاظ جداگانه براي آنها معین اند که آنرا از کلمهٔ دیگر وصل نمودن احتیاج نیست و این نوع را 'ضمیر منفصل' خوانند — چون 'من' که ضمیر متکلم است و 'تو' براي حاضر و 'او' و 'آن' ضمیر غایب است و مخفي نماند که اکثر لفظ 'آن' براي غیر ذیروح استعمال نمایند و ضمایر براي صیغهٔ واحد و جمع منصرف میشوند و حالت نیز اطلاق آنها میشود چنانچه ضمیریکه در حالت فاعلي باشد در فارسي آنرا 'ضمیر مرفوع' و ضمیریکه در حالت مفعول به وغیره باشد آنرا 'ضمیر منصوب' و ضمیریکه در حالت اضافت یعنے مضاف الیه باشد آنرا 'ضمیر مجرور' گویند و در ضمایر فرقی میان مذکر و مونث نیست لمکن

[در

(57)—ضمیر مجرور ضمیر برا گویند که در حالت اضافت و مضاف الیه باشد چنانچه قبل ذکر شد و بدانکه اضافت مضاف آنرا اضافت بیانی گویند بسبب آنکه مضاف الیه بیان مضاف شود چون 'پسرمن—پسرم'—اینجا 'من' بیان مضاف است و در ضمیر متصل اضافت لازم نیست و اگر بخواهند که ملکیت ظاهر نمایند پس آن اضافت را اضافت تملیکی گویند—چون 'غلامِ من'—'خانه تو'—'اسپ او'

دوم ضمیر راجع

(58)—بدانکه ضمیریکه بفاعل برگردد آنرا ضمیر راجع گویند—چون 'زید آمد و رفت'—اینجا ضمیر واحد غایب که در 'رفت' مستتر است رجعت میکند برزید و زید را 'مرجع' گویند و مخفي نماند که اگر فعل متعدی باشد و بخواهند که فعل رجعت برفاعل نماید لفظ 'خود' با ضمیر متصل منصوب و حرف 'را' بعد از فاعل آرند پس اگر فاعل متکلم است با لفظ 'خود' نیز ضمیر متکلم و اگر حاضر است حاضر و اگر غایب است غایب منصوب ضم نمایند—چون من 'خودم' را کشتم—تو 'خودت' را کشتي—او 'خودش' را کشت وغیره و بدانکه اکثر اوقات لفظ 'خود' بغیر 'را' با ضمیر متصل برای تاکید آرند—چون من 'خودم' رفتم

سوم اسم اشاره

(59)—بدانکه اسماء اشاره که سابق ذکر شد (S. Sect. 48) براي ضمیر غایب نیز استعمال نمایند چون 'آن آمد'—'آنها آمدند'—'اوشان آمدند'—باید دانست که لفظ 'آن' را اگر با اسمي دیگر آرند پس 'آن' از اسماء اشاره محسوب شود چنانچه 'آن' اسپ خوبست—'آن' مرد بد است—مخفي نماند که اکثر اوقات لفظ 'آن' را بجای اسمی آرند که بخواهند آنرا مکرر نیارند—چون اسپ من بهتر از 'آن' شماست—یعني بهتر از اسپ شماست و بعضي اوقات 'آن' را نیارند و بجای او لفظ 'مال' استعمال نمایند و این زیاده مروج است—چون اسپ من بهتر از 'مال' شماست

چهارم اسم استفهام

(60)—بدانکه معني استفهام پرسیدن و جویا شدن چیزیست و اسماء استفهام مثل 'که' و 'چه' و 'کدام'

(61)—مخفي نماند که از اسماء استفهام فقط لفظ 'که' را حالت اطلاق شود چنانچه برای ضمیر مرفوع 'که' و برای منصوب 'کرا' و برای مجرور 'چون' کتاب 'کیست' یعني کتاب 'که' است بدانکه اهل ایران هر سه الفاظ مذکور [را

(2)—'دوم' آنست که حروف ضمایر را در آخر کلمه ضم نمایند و علیحده نیارند و آنرا 'ضمیر متصل' خوانند آنها از جدول ذیل مفهوم خواهند شد

	واحد متکلم	جمع متکلم	واحد حاضر	جمع حاضر	واحد غایب	جمع غایب
ضمیر مرفوع	م زدم	یم زدیم	ی زدی	ید زدید	مستتر است زد	ند زدند
ضمیر منصوب	م زدندم	مان زدندمان	ت زدندت	تان زدندتان	ش زدندش	شان زدندشان
ضمیر مجرور	م کتابم	مان کتابِ مان	ت کتابت	تان کتابِ تان	ش کتابش	شان کتابِ شان

مخفي نماند که اگر 'های' مختفي در آخر کلمه باشد پس ما قبل ضمایر مذکور 'الف' زیاده کنند مگر براي واحد حاضر همزه مکسور آرند و در تلفظ 'ئي' خوانند—چون بندهٔ—یعني بنده هستي و در واحد غایب لفظ 'است' در آخر بیارند—چون بنده است—و این قانون مختص ضمایر مرفوعست و بدآنکه ضمیر مرفوع در ماضي و مستقبل مستتر است لاکن در مضارع و حال 'د' است—چون 'میرود'—'می آید' که حال است و مضارع چون 'برود' و 'بیاید'

[ضمیر

استعمال نمایند و بدانکه لفظ 'انانکه' برای جمع آرند و 'آن' را درفارسي موصول و 'که' را صلهٔ آن خوانند

مخفي نماند که هر اسم عام یا نکره را که بخواهند اسم موصول نمایند لفظ 'آن' را ماقبل او و 'که' را ما بعد آن اسم درآرند—چون 'آنمردکه' و 'آنکس‌که' و 'آنشخص‌که' و اگر لفظ 'آن' را نخواهند بیارند پس 'یاي' موصول و 'کاف' صله را در آخر اسم در آرند—چون 'شخصیکه' و'کسیکه' و 'چوبیکه' و صیغه جمع نیز براین قیاس—چون 'کسانیکه' وغیره و معنی 'یاي' موصول و لفظ 'آن' جفت هم است

بدانکه اگر در آخر اسم 'هاي' مختفي باشد پس 'یاي' موصول نیارند و فقط همزهٔ مکسور و کاف صله در آرند لاکن همزه را باشباع کسرة خوانند—چون 'خانهٔ که' و اگر در آخر 'الف' یا 'واو' ساکن باشد پس بزیادت همزه 'یاي' موصول و 'کاف' صله در آرند — چون 'خرمائیکه' و 'آلوئیکه'

'مثالها'—'هرکه' خود برد و 'هرکه' نخورد باخود نبرد—شنیدم 'آنکه' دیروز آمده بود امروز گریخت—دیروز 'هرچه' گفتم ملتفت نشدید—من اول گفتم 'آنچه' باید بشود میشود من سعدي—

د گرکشور آباد بیند بخواب .·.
'که' دارد دل اهل کشور خراب .·.

اینجا 'که' بمعني هرکه است) —'آنکس که میگفتید رسیده است—'کسیکه' میگوید افترامي بندد

(66)— مخفي نماند که لفظ 'آن' را درفارسي موصول و'که' را صلهٔ آن گویند وکاف سرجمله نیز خوانند و بدانکه بجای 'آن' یاے موصول نیز آرند—چون 'زیدیکه' دربمبئي بود اینجا آمده است—باید دانست که هرجملهٔ که بعد از کاف صله واقع شود آنرا نیز صلهٔ موصول محسوب کنند و'هرکه' مخفف هرآنکه و 'هرچه' مخفف هرآنچه میباشد واز اسماء موصول فقط لفظ 'آنکه' براي جمع منصرف شود

بد انکه 'کاف صله' باموصول درحکم یک کلمه است واسماء موصول را حالت نیزاطلاق شود چنانچه براي فاعل 'آنکه' ودرحالت مفعول 'آنراکه' و مضاف الیه چون غلام 'آنکه' باید دانست که لفظ 'آنکه' درحالت فاعل و مضاف الیه براي ذیروح است و درمفعول [آنرا که

را باشباع کسرة خوانند بلکه اکثر در نوشتن هم بزیادت 'یا' نویسند و همان درست است چون براي مرفوع 'کي' بکسر کاف وسکون یا و براي منصوب — 'کیرا' — و براي مجرور هم چون—'کتاب کي'— لاکن در نظم بغیر 'یا' دیده شده

(62)—باید دانست که لفظ 'کي' مخصوص ذوالعقول است—چون 'کیست—شماکیستید—کي‌میزند—کیرامیزنند—این کتاب کیست'—و لفظ 'چه' براي غیرذوالعقول است چون 'چه' چیزاست—'چه' میخواهي—براي 'چه' رفتي و 'کدام' براي ذوالعقول و غیر ذوالعقول هردوآرند —چون 'کدام' کس میرود و 'کدام' کتاب میخواهي

(63)—بدانکه استفهام را درفارسي بحسب معني برسه قسم منقسم کرده‌اند — اول استخباری — دوم اقراری — سوم انکاری

(1)—استخباری فقط براي پرسیدن چیزیست که درآن نه اقرار باشد و نه انکار—چواین کتابرا 'کي' آورد —'چه' چیز گفتي — 'چه' بردي

(2)—اقراري آنست که ازآن اقرار چیزی ثابت شود چون —

'که' بر فروزد هر بامداد مطلع صبح .·.
'که' برفروزد هر شب بضد صبح شفق .·.

(3)—انکاری آنرا گویند که ازآن انکارچیزي مفهوم شود چون —

'که' میگوید که برعزم سفربست .·.
بقتل عاشق مسکین کمر بست .·.

یعني 'کي' چنین چیزي میگوید من بقصد سفر وغیره کمرنه بسته‌ام و بدانکه اگردراستفهام فعل منفي آرند معني اثبات پیدا نماید—چون 'کیست که صاحب نطق نیست' یعني همه صاحب نطق اند پس درانکاري فعل منفي آوردن لازم نیست بلکه از فعل مثبت معني نفي حاصل شود

پنجم اسم موصول

(64)--بدانکه اسم موصول آنست که دو جمله را بهم وصل نماید واکثر مثل ضمیر بجای اسم هم آید واسماء موصول درفارسي ازین قرار اند—'هرکه' و'که' بمعني 'هرکه' و 'آنکه' و'هرانکه' و 'انانکه' و 'هرچه' و'آنچه' و 'هرانچه' وغیره

(65)—باید دانست که 'هرکه' و'آنکه' و 'انانکه' و 'هرانکه' اکثر براي ذیروح آرند و بر غیر ذیروح نیز [استعمال

(72)—' بعضي'— مخفي نماند كه معني آن پارهٔ از چيزي ميباشد و اكثر براي ذيروح و غيرذيروح هردو آرند — چون 'بعضي' چنين ميگويند و پارهٔ چنان—از عبارات بمبئي 'بعضي' رابطرح قشنگ ساخته اند—در اول يعني بعضي از 'اشخاص' و در ثاني بعضي از 'خانها'

(73) —'كسي'— بدانكه اين لفظ براي نكرهٔ ذوالعقول آرند وبايد دانست كه ياي آن اصلي نيست گاهي براي وحدت باشد—چون 'كسي' گفت—'كسي' اينجا نيست و بغير'يا' چون—در خانه اگر'كس' است يكحرف بس است

(74)— 'همكنان' — بمعني همهٔ كسان است و اين لفظ براي جمع آرند— چون ' همكنان ' آمدند — ' همكنان ' ميگويند و بدانكه 'همگي' نيزبراين قياس— چون 'همگي' آمدند — ' همگي ' ميروند

فصل چهارم دربيان فعل وغيره

(75)—بدانكه فعل كلمه ايست كه بيان چيزي كند كه آن بفاعل ناميده شود و معني آن مقترن باشد بيكي از ازمنه وبايد دانست كه معني فعل كردن چيزيست چون ' زيد رفت '— ' بكرميرود '— عمر و 'خواهد رفت'

مخفي نماند كه فعل بردو نوع است 'متعدي' و ' لازم'

(76)—فعل متعدي آنست كه از فاعل تجاوزكرده واقع شود برچيزيكه بمفعول موسوم گردد— چون 'زيد عمرو راكشت '—'بكرخالدرا ميزند'—' زيد اسپ را خواهد برد'

''تنبيه''—بدانكه اگرفعل متعدي را بروزن ''مُفاعَلَه'' بيارند معني مشاركت حاصل شود — چون من بازيد ' مباحثه ' كردم—زيد با عمرو ' مقاتله ' نمود—و اگربروزن مذكور نيارند پس لفظ 'يكديگر' زياده نمايند—چون ما 'يكديگر' را زديم—واگربرفعل متعدي لفظ ''خود'' وضميرمتصل منصوب مطابق فاعل آن زياده نموده ''را'' كه علامت مفعولست بيفزايند فعل راجع ميشود بر فاعل — چون زيد ' خودش را' كشت

(77)—فعل لازم آنست كه از فاعل تجاوز نكند و بر همان تمام گردد—چون زيد رفت — خالد مي‌نشيند — اسپ ميدود—بكر خواهد آمد

(78)—مخفي نماند كه فعل لازم را متعدي نيز ميكنند و آنرا 'تعديه ' گويند و معني تعديه متعدي كردن است و آن چنانست كه حرف آخرامرحاضرلازم را فتحه داده ما بعد آن ' آندن' يا ' آنيدن ' زياده كنند

تا متعدي

'آنرا كه' بعضي اوقات براي غير ذيروح نيز استعمال نمايند—چون ديروز شما 'آنراكه' ميخوانديد همان كتاب من خريدم

(67)—بايد دانست كه 'آنچه'—'هرآنچه'—'هرچه' مخصوص غير ذيروح است—چون من شنيدم 'آنچه' شما گفتيد— شما را 'چيزيكه' گفتم فراموش نكنيد

ششم اسم مبهم

(68)—بدانكه اسماء مبهم كه بطور ضماير مستعمل اند از اين قرارند— 'فلان—يكي—ديگري - غير—بعضي —كسي—همكنان—همگي'

(69)—'فلان'— بضم اول بمعني شخص غيرمعلومست و درفارسي اين لفظ را بتنهائي بزيادت 'يا' استعمال نمايند واگرخواهند كه واضح تركنند مابعد او لفظ 'كس' زياده نمايند— اول چون 'فلاني' آمده يا نه — وثاني چون 'فلانكس' بمبئي رفته است

بدانكه اين لفظ برغيرذيروح نيزمستعمل است چون 'فلان' شهر بسيار خوبست — 'فلان' درخت كوتاه تر ازاين است

(70)—'يكي'— بدانكه معني اين لفظ يك است و در فارسي آنرا براي ذيروح وغيرذيروح هردو آرند و اين اسم بر جمع نيايد—چون 'يكي' بمن گفت كه زيد آمده —يعني شخصي بمن گفت— امروز در قصري پي تماشا رفتم كه تالارهاي متعدد داشت در 'يكي' از آنها قدرے مكث نموده برگشتم— يعني در يك تالار از تالارهاي قصر مكث كردم

بدانكه اگر خواهند دو چيز را عليحده ذكر نمايند براول لفظ 'يكي' و بر ثاني لفظ 'ديگري' آرند—چون چند كس درباغي مشغول نشاط بودند كه 'يكي' از آنها ميرقصيد و 'ديگري' بلبان ميزد

(71)—'غير'— بدانكه اين لفظ بمعني 'ديگر' و براي ذوالعقول آرند—چون من مولوي روم—

تو بتاريكي علي را ديدهٔ .·.
زان سبب 'غيري' بروبگزيدهٔ .·.

'غيري' بمعني ديگريست—مخفي نماند كه اين لفظ براي استثنا نيز آيد ودرآنحالت بمعني 'سواي وجز' باشد و اكثر 'از' را مابعد آن آرند—چون 'غير' از زيد همه آنجا حاضربودند—يعني سواي زيد

علامت آن ضم نمایند — چون 'تو کشته شدي' — '(مستقبل) تو کشته خواهي شد' — 'تو کشته میشدي' — 'زید کشته شده است'

٣ — صیغهاي پنجگانه وغیره

(83) — بدانکه صیغه باصطلاح صرف هیئة حاصلة للکلمة باعتبارِ تقدیمِ الحروفِ وتاخیرِها وحرکاتِها وسکناتِها یعني آن صورتیست که حاصل میشود براي کلمه از پس و پیش نمودن حروف وحرکات و سکنات آن و مخفي نماند که حقیر سراپا تقصیر فعل را نیز برعایت انگریزي بر پنج صورت تقسیم کرده است — اول صیغهٔ بیانیه — دوم شرطیه — سوم امکاني — چهارم امر و (نهي) — پنجم صیغهٔ مصدر

(84) — 'صیغهٔ بیانیه' آنرا گویند که از آن چیزي ظاهر شود بغیر شرط — چون 'زید میرود' — 'بکر کشته شد' اینجا رفتن زید و کشته شدن بکر ظاهر و مبیّن شد پس باین مناسبت بیانیه نامند و معني لغوي 'بیان' ظاهر کردن چیزي و سخن پیدا و کشاده گفتن است

(85) — 'صیغهٔ شرطیه' آنستکه از آن شرط معلوم شود و شرط عبارتست از لازم گردانیدن چیزي بچیزي بواسطه یکي از حروف مقرره که بحروف شرط موسوم اند (S. Sect. 154) که بعضی از آنها ازاین قرارند — 'اگر' — 'ار' — 'گر' — 'که' وغیره

'امثله' — 'اگر' جور شکم نبودی هیچ مرغ در دام نیفتادي

قاضي 'ار' با ما نشیند بر فشاند دست را .'.

محتسب 'گر' مي خورد معذور دارد مست را .'.

قحبهٔ پیر از نابکاری چه کند 'که' توبه نکند — اینجا 'که' بمعني 'اگر' است

(86) — 'صیغهٔ امکاني' آنست که از آن 'قدرت' یا 'ضرورت' یا 'احتمال' مفهوم شود — چون زید 'میتواند' بنویسد — من 'باید' بروم — مصرع — میطپد دل 'شاید' آن بی رحم در یاد منست — ایضاً شهنشه 'نیارست' کردن حدیث — بدانکه صیغهٔ امکاني بواسطهٔ یکي از الفاظ ذیل حاصل شود — چون 'باید — بایست — شاید — یارست' — 'یارد' چنانچه (دست ترا با برکه 'یارد' شبیه کرد) و از فعل 'توانستن' — 'تواند — توانست — توان' که آنرا فعل معاون نیز خوانند

[صیغه

تا متعدي شود چون 'ترساندن' یا 'ترسانیدن' از ترسیدن و از رسیدن 'رساندن' یا 'رسانیدن' و از دویدن 'دواندن' یا 'دوانیدن' وغیره

بدانکه اگر 'آندن' یا 'آنیدن' را در آخر امر حاضر فعل متعدي آرند "متعدي المتعدي" شود و زیاده از یک مفعول طلب نماید — چون 'دهاندن' یا 'دهانیدن' از دادن

'مثال' — من اورا صد روپیه از زید 'دهانیدم'

(79) — "مبتدا" — بدانکه هر اسمي یا ضمیریکه ماقبل روابط یا فعل آید آنرا مسندالیه یا مبتدا گویند وآن همیشه فاعل باشد چنانچه 'زید' گریان است — 'خالد' اینجا نیست — 'من' ستم یا 'منم' — 'اسپ' میرود

(80) — "مفعول" — بدانکه هر اسمي یا ضمیریکه فعل متعدي برآن واقع شود آنرا مفعول یا مفعول به گویند و در فارسي علامت آن 'را' باشد — چون زید 'عمرو را' زد — بکر 'اورا' کشت — من 'زید را' دیده ام

باید دانست که فعل را چهار حال لازمست — اول معروف و مجهول — دوم صیغهاي پنجگانه — سوم ازمنه ثلاثه — چهارم اتصال ضمایر

١ — معروف و مجهول

(81) — بدانکه فعل متعدي بر دوگونه است 'معروف' و 'مجهول' و فعل لازم را مجهول نباشد

'معروف' آنست که فعل منسوب بفاعل باشد — چون 'من اورا زدم' — 'زید رفت' — 'زید کشت' و اینگونه فعل بسبب مذکور و معلوم بودن فاعل 'فعل معلوم' نیز گفته شود ملخص کلام آنکه معروف آنست که فاعل آن پیدا باشد

(82) — 'مجهول' آنست که از جهته محذوف شدن فاعل منسوب بمفعول بود — چون 'زید کشته شد' — 'اسپي خریده شد' — 'خطي فرستاده شد' اینجا زید و غیره مفعول اند وفاعل آنها پیدا نیست پس چنین مفعول را بنابر نیابت فاعل محذوف "نایب فاعل" خوانند و 'فعل لازم' همیشه معروف باشد و بوجه انعدام مفعول مجهول نیاید

بدانکه هر فعل متعدي را که خواهند مجهول بنا کنند در آخر صیغهٔ ماضی مطلق 'هاي' مختفي زیاده کرده صیغه هر زماني که خواسته باشند آنرا از فعل 'شدن' که علامت مجهول است ما بعد آن در آرند و ضمایر 'متصل' در آخر علامت مجهول نیفزایند مگر در مستقبل که در آخر

علامت

(87)– صیغه امر آنستکه موضوع بود براي فرمودن کاري بکسي پس شخص مامور اگر مخاطب باشد آن فعل را درفارسي 'امرحاضر' گویند و آن بنا کرده شود از صیغهٔ واحد حاضرمضارع بحذف حرف آخر و اسکان ماقبلش چنانچه از بکشي 'بکش' وغیره و مخفي نماند که اگر مامور غایب یا متکلم بود بهر دو صورت 'امر غایب' خوانند وآن حاصل شود از داخل نمودن لفظ 'گوکه' برصیغهاي غایب و متکلم مضارع چون (امرحاضر) بیا — بیائید (امر غایب) گوکه بیاید — گوکه بیایند — گوکه بیایم — گوکه بیائیم

(I)—'نهي' عبارت ازفعلي است که موضوع باشد براي باز داشتن کسي ازکاري و آنهم باعتبار حاضر و غایب بودن شخص منهي بر دونوع است 'نهي حاضر و غایب' وصیغهاي آن حاصل شوند بآوردن 'میم مفتوح بجاي باي زاید امر برصیغهاي امر حاضر و 'نون' نهي برصیغهاي امرغایب چون — (نهي حاضر) میا — میائید (نهي غایب) گوکه نیاید — گوکه نیایند — گوکه نیایم — گوکه نیائیم

(88)—'صیغه مصدر' آنرا گویند که از آن افعال دیگر بر آورده شوند و همیشه حروف آخر آن 'دن' یا 'تن' باشد و آن علامت مصدراست —چون 'خوردن'— 'رفتن' — 'آمدن' — 'گفتن' وغیره

(89)—بدانکه سواي صیغهاي مذکور چند صیغهٔ دیگر هم اینجا بیان میشوند وآن 'اسم حالیه' و 'اسم مفعول' و 'ماضي معطوف' و 'صفت مشبه' میباشد

(90)—'اسم حالیه' آنستکه هیئت وحالت فاعل فعل یا مفعولش را بیان کند وآن چنانست که لفظ 'آن' در آخر صیغه امر در آرند — چون 'دوان'— 'افتان'— 'خیزان' وغیره—مثال امروز دیدم زید 'افتان وخیزان' میرفت — خالد 'گریان' پیش من آمده بود

(91)—'اسم مفعول' آنست که دلالت کند بر چیزی که فعل برآن واقع گردد و این گرفته شود از صیغه واحد غایب ماضي مطلق به الحاق 'هاے' مختفي درآخر که علامت اسم مفعول است — چون کشته — زده — خورده — برده'— مخفي نماند که در عربی از فعل لازم اسم مفعول نیاید مگر در فارسی که برعکس آنست — چون 'آمده — رفته' وغیره

[ماضي

(92)—'ماضي معطوف' آنست که اگر دو فعل متغایر را بخواهند بیک فاعل بیان نمایند پس فعل اول را بمشابهت اسم مفعول بناکنند یعنے 'هاي' مختفي درآخر زیاده نموده فعل دیگر آرند و آن 'هاء' بمنزلهٔ 'واو' عطف است — چون زید 'آمده' گفت — اینجا 'آمده' ماضي معطوف است واگر 'هاي' عطف نیارند چنین گفته شود که 'زید آمد وگفت' پس بدانکه 'هاء' براي عطف میان دو فعل آید

(93)—بدانکه اگر بعد از ماضی معطوف فعل استمراری آرند معطوف استمراری میتوان گفت — چون دیروز زید 'آمده میگفت'

(94)—مخفي نماند که مجهول ماضي معطوف واسم حالیه هردو در فارسی مستعمل نیستند اگرچه در صرف نوشته شده (S. Sect. 130) اول چون خریده شده — کشته شده — مثل اسپي 'خریده شده' بزید بخشیده شد — وثاني چون کشته شوان وغیره

(95) - 'صفت مشبه' اسمیست که مشتق میشود از صیغهٔ واحد امر حاضر بالحاق 'آن' در آخر او و موضوعست براي چیزیکه معني مصدري بطریق دوام در آن قایم است وبیشتربمعنی اسم فاعل آمده چون 'پویان' و 'جویان' وغیره وگاهي بمعني اسم مفعول آید—چون 'تازان' و 'بازان' چنانچه شاعري گفته

بهرجولان رخش را در عرصه چون 'تازان' کند .·.
عاشق بیدل بجاي گوي جان 'بازان' کند' .·.

۳—ازمنهٔ ثلاثه وغیره

(96)—بدانکه زمان بمعني ساعت است و هر فعل مبني باشد بیکي ازازمنه ثلاثه وآن 'حال' و 'ماضي' و 'مستقبل' است اول چون 'زید میرود' وثاني—چون زید رفت' وثالث — چون 'زید خواهد رفت'

زمان حال

(97)—بدانکه زمان حال آنست که دلالت کند بر زمانهٔ روت وجاري و آن برسه گونه است

(98)— اول 'مضارع' وآن عبارت ازفعلیست که دال باشد برزمان حال و مستقبل برسبیل اشتراک یعني دلالت کند موافق اقتضاي مقام برزمان حال یا استقبال وصیغهٔ واحد غایب این فعل گرفته شود از واحد غایب ماضی مطلق بدین طریق که واو ماقبل آخرآنرا فتحه

[داده

باشد — چون 'زید رفت' — 'بکر آمد' — 'من رفتم' — 'توبردي'

(103)— دوم 'ماضي قریب' و آن دلالت کند بر آن زمانهٔ ماضي که بزمان حال قریب باشد و صیغه واحد غایب این ماضي مشتق گردد از صیغهٔ واحد غایب ماضي مطلق بالحاق 'هاي' مختفي و لفظ 'است'— چون 'زید آمده است'—'تو آمدهٔ'—'من آمده ام'

(104)—سوم 'ماضي بعید' و این دلالت کند بر آنزمانهٔ ماضي که از زمان حال بعید باشد و واحد غایب این ماضي نیز گرفته شود از صیغهٔ واحد غایب ماضي مطلق بالحاق 'هاي' مختفي و لفظ 'بود' چون 'زید رفته بود' —'تو رفته بودي'—'من رفته بودم'

(105)—چهارم 'ماضي محتمل' که بماضي متشکي مشهور است و آن عبارت از آن فعل ماضي است که وقوعش مشکوک و محتمل بود و واحد غایب این ماضي هم مشتق گردد از صیغهٔ واحد غایب ماضي مطلق بالحاق 'هاي' مختفي و لفظ 'باشد' چون 'زید آمده باشد'—تو رفته باشي'—'من رفته باشم'

(106) — پنجم 'ماضي استمراري' و این دلالت کند بر آن زمانه ماضي که مستمر بود و صیغهاي این ماضي حاصل شوند بداخل کردن لفظ 'مي' یا 'همي' بر صیغهاي ماضي مطلق — چون 'زید میرفت' — 'تومي امدي'—من 'میزدم'

زمان مستقبل

(107) — بدانکه مستقبل عبارت از فعلي است که دلالت کند بر زمانهٔ آینده و صیغهٔ واحد غایب اینفعل نیز مشتق گردد از صیغه واحد غایب ماضي مطلق بداخل کردن لفظ 'خواهد' که علامت فعل مستقبل است — چون زید خواهد' رفت —تو' خواهي' رفت

۴— اتصال ضمایر وغیره

(108) —بدانکه فاعل فعل از سر حال بیرون نبود متکلم باشد یا مخاطب یا غایب و هریک از اینها از دو صورت خالي نباشد واحد باشد یا جمع—لهذا براي هر فعل متصرف هم شش صیغه مقررند—مخفي نماند که اصل در این صیغها صیغهٔ واحد غایب است چه باقي صیغها بالحاق ضمایر متصله در آخر از همان صیغه متفرع هستند و منجملهٔ آن ضمایر 'م' براي صیغهٔ واحد متکلم و 'یم' براي جمع [متکلم

داده حرف آخر را اگر 'دال' باشد برحالش بگذارند والا 'بدال' بدل نمایند لهذا حرف آخر واحد غایب هر فعل مضارع همیشه دال ساکن باشد و ما قبلش مفتوح چون از 'خُوردْ' خُورَدْ آید

بدانکه اگر حرف ما قبل آخر ماضي 'الف یا خاء یا راء یا زا یا سین یا شین یا فاء یا میم یا نون یا واو یا یاء' باشد آنرا بحرف دیگر بدل نمایند و بعضی اوقات بدو حروف تبدیل شود و گاهي بعد از آنها حرفی دیگر زیاده کنند چنانچه از 'چید' که ماضي میباشد 'چیند' آید واکثر همان حرف را نیز مسلم دارند—چون از 'رانْد' مضارع آن 'رانَد' آید— مخفي نماند که براي تبدیل و تزاید و مسلم قاعدهٔ کلیهٔ نداریم و چون مضارع هر فعل که بخواهند از کتاب مصادر که مشهور بکتاب آمدن است معلوم شود وابنجا موجب تطویل نیز میشد پس بر همین اکتفانموده شد—بدانکه مجهول مضارع نیزبنا کردهٔ شود از ماضي مطلق معروف بالحاق 'هاي' مختفي در آخرو 'شود' که مضارع 'شدن' است مابعد آن در آرند—چون زید 'آورده شود' و بنا کردن مجهول هر فعل در بحث مجهول بیان شده است (See Sec. 82)

(99)—دوم 'حال' و آن عبارت از فعلي است که دلالت کند بر زمان جاري و صیغهاي این فعل گرفته شوند از مضارع بداخل نمودن لفظ 'مي' یا 'همي' چه هرگاه یکي از این دو لفظ برمضارع داخل شود آنرا بدلالت زمان حال مخصوص کند—چون 'زید میرود'—'من مي زنم'

(100)—سوم 'حال محتمل' یا متشکي و آن عبارت از فعلیست که دلالت کند بر زمان حال وفایدهٔ احتمال و شک دهد و صیغهاي آنگرفته شوند از صیغهاي حال و مضارع بداخل نمودن لفظ 'شاید'—چون زید 'شاید' میرود— او 'شاید' برود—شاعري گفته—

مصرع—میطپد دل 'شاید' آن بیرحم دریاد منست

زمان ماضي

(101)—بدانکه زمانهٔ 'ماضي' عبارت از فعلي است که دلالت کند بر زمانهٔ گذشته و آن بر پنج قسم است

(102)—اول 'ماضي مطلق' وآن دلالت کند بر آن زمانهٔ ماضي که بهیچ قید مقید نباشد وصیغهٔ واحد غایب این ماضي گرفته شود از مصدر بحذف نون واسکان ماقبلش از این سبب حرف آخر آن 'دال' موقوف یا 'تاي' موقوف [باشد

متکلم و 'ي' براي واحد مخاطب و 'يد' براي جمع مخاطب و 'ند' براي جمع غايب موضوعست — (See Sect 56, (2).) — چون 'آمدم' — 'آمديم' — 'آمدي' — 'آمديد' — 'آمد' — 'آمدند'

بايد دانست که ضماير مذکور را در صيغهاي 'ماضي مطلق' معروف آخر آنرا بمقتضاي مقام متحرک ساخته ضم نمايند مگر در مجهول هر فعل ضماير را بعد از علامت مجهول ميآرند — و در صيغهاي 'ماضي قريب' معروف درصورت ضم ضماير بايد که از لفظ 'است' 'سين و تا' را حذف نموده همزه را براي دفع اجتماع ساکنين بحالش بگذارند مگر در صيغهٔ واحد مخاطب و جمع مخاطب و متکلم بمناسبت 'ياي' ساکن ضماير فتحهٔ آنرا بکسره بدل نمايند — چون 'رفتهٔ' — 'رفته ايد' — 'رفته ايم' — ودر 'ماضي بعيد' معروف ضماير در آخر آن ضم کنند — و در 'ماضي استمراري' معروف نيز براين قياس — و در 'ماضي محتمل' معروف درصورت ضم ضماير بايد که از لفظ 'باشد' دال را بنابر التقاي ساکنين حذف نمايند و ما قبلش را بمقتضاي مقام حرکت دهند — و براي 'مستقبل معروف و مجهول' از لفظ 'خواهد' که علامت آنست دال را بدستور حذف نموده ضماير لاحق کنند — و در 'حال' و 'مضارع' معروف ضماير را در آخر آن در آرند مگر در مجهول همهٔ اينها چنانچه ذکر شد ضماير را بعد از علامت مجهول بيفزايند الا در مستقبل

تصريف

(109) — اعلم ان التصريف في اللغة التغيير وفي الصناعة تحويل الاصل الواحد الى امثلة مختلفة لمعانٍ مقصودة لا تحصل الا بها يعني بدانکه تصريف حقيقتاً در لغت بمعني تغيير است و در اصطلاح گردانيدن مصدر است بسوي صيغهاي مختلف براي معنيهاي مقصوده که بغير از آن حاصل نشود و گردان بعضي صيغها از آوردن فعل معاون حاصل شود

(110) — مخفي نماند که 'فعل معاون' را روابط زماني گويند و بمقتضاي مقام افعال ناقصه نيز خوانند و آنرا فعل معاون و روابط بدان سبب نامند که باعانت و ربط دادن آن صيغهاي مختلف پيدا شوند و آنها از اين قرارند — 'است' — 'بود' — 'خواهد' — 'بايد' و صيغهاي مختلف بمقتضاي مقام از 'توانستن' و ديگر لفظ 'شايد' (S. Sect. 131.)

صرف معروف

(111) — بدانکه صرف افعال بر دوگونه است 'اثبات' و 'نفي' — اثبات آنست که فعل از فاعل بظهور آيد يعني مرتکب شدن فاعل بفعل ثابت باشد و منفي آنرا گويند که ثابت نباشد

(112) — صرف فعل متعدي معروف از مصدر 'کشتن'

(113) — صيغهاي بيانيه — مضارع مثبت معروف

من بکشم تو بکشي او بکشد ما بکشيم شما بکشيد اوشان بکشند

(114) — حال مثبت معروف

من ميکشم تو ميکشي او ميکشد ما ميکشيم شما ميکشيد اوشان ميکشند

(115) — حال متشکي مثبت معروف

من شايد بکشم تو شايد بکشي او شايد بکشد ما شايد بکشيم شما شايد بکشيد اوشان شايد بکشند

(116) — ماضي مطلق مثبت معروف

من کشتم تو کشتي او کشت ما کشتيم شما کشتيد اوشان کشتند

(117) — ماضي استمراري مثبت معروف

من ميکشتم تو ميکشتي او ميکشت ما ميکشتيم شما ميکشتيد اوشان ميکشتند

(118) — ماضي قريب مثبت معروف

من کشته ام تو کشتهٔ او کشته است ما کشته ايم شما کشته ايد اوشان کشته اند

(119) — ماضي بعيد مثبت معروف

من کشته بودم تو کشته بودي او کشته بود ما کشته بوديم شما کشته بوديد اوشان کشته بودند

(120) — ماضي متشکي مثبت معروف

من کشته باشم تو کشته باشي او کشته باشد ما کشته باشيم شما کشته باشيد اوشان کشته باشند

(121) — مستقبل مثبت معروف

من خواهم کشت تو خواهي کشت او خواهد کشت ما خواهيم کشت شما خواهيد کشت اوشان خواهند کشت

(122)—صیغهای شرطیه—مضارع مثبت معروف

اگرمن بکشم اگرتوبکشي اگراوبکشد اگرما بکشیم اگرشما بکشید اگراوشان بکشند

حال مثبت معروف

اگر من میکشم اگر تو میکشي اگرا و میکشد اگرما میکشیم اگر شما میکشید اگراوشان میکشند

ماضي مطلق مثبت معروف

اگرمن کشتم اگرتوکشتي اگراوکشت اگرما کشتیم اگرشما کشتید اگراوشان کشتند

ماضي استمراري مثبت معروف

اگرمن میکشتم اگرتومیکشتي اگراومیکشت اگرما میکشتیم اگرشما میکشتید اگراوشان میکشتند

ماضي قریب مثبت معروف

اگرمن کشته ام اگرتوکشتهٔ اگراوکشته است اگرما کشته ایم اگرشما کشته اید اگراوشان کشته اند

ماضي بعید مثبت معروف

اگرمن کشته بودم اگرتوکشته بودي اگراو کشته بود اگرما کشته بودیم اگرشما کشته بودید اگراوشان کشته بودند

تنبیه—بدانکه مضارع شرطیه افادهٔ مستقبل دهد

(123)—صیغهای امکاني—حال مثبت معروف

من میتوانم بکشم تومیتواني بکشي او میتواند بکشد ما میتوانیم بکشیم شما میتوانید بکشید اوشان میتوانند بکشند ایضاً—من باید یا بایست بکشم تو باید یا بایست بکشي وغیره

ماضي مطلق مثبت معروف

من توانستم کشت تو توانستي کشت او توانست کشت ما توانستیم کشت شما توانستید کشت اوشان توانستند کشت

ماضي استمراري معروف

من میتوانستم بکشم تو میتوانستي بکشي او میتوانست بکشد ما میتوانستیم بکشیم شما میتوانستید بکشید اوشان میتوانستند بکشند

تنبیه—بدانکه صیغهای دیگر درفارسي مستعمل نیستند

(124)—صیغهای امر معروف

(حاضر) بکش بکشید (غایب) گوکه بکشم گوکه بکشیم گوکه بکشد گوکه بکشند

نهي معروف

(حاضر) مکش مکشید (غایب) گوکه نکشم گوکه نکشیم گوکه نکشد گوکه نکشند

(125)— صیغهٔ مصدر— 'کشتن'

(126) — 'اسم حالیه' کشان 'ماضي معطوف' کشته (S. Sec. 90 & 92.)

(127)—بدانکه زمان استمراري زمانهٔ روان ومستمر راگویند ودر فارسي فقط ماضي مطلق ومضارع را درزمان استمراري آرند وآن بداخل نمودن لفظ 'مي' حاصل شود و اول را 'ماضي استمراري' وثاني را 'حال' گویند وسواي اینها صیغهاي دیگر مستعمل نیستند

(128)—بدانکه 'صیغهای تاکیدي' حاصل شوند بداخل نمودن الفاظ 'تاکید' وآن 'البته' یا 'هرآئینه' و 'هرگز' است که اولیّ براي تاکید 'اثبات' وثاني جهت تاکید 'نفي' آید چون 'البته' من بروم—'هرگز' من نمیروم وصیغهاي دیگر براین قیاس اند

(129)—بدانکه صرف 'شدن' را پیش ازآنکه صیغهای مجهول ذکرشوند بیان کردن لازمست

صیغهای بیانیه—مضارع مثبت

من بشوم تو بشوي او بشود ما بشویم شما بشوید اوشان بشوند

حال مثبت

من میشوم تو میشوی او میشود ما میشویم شما میشوید اوشان میشوند

ماضي مطلق مثبت

من شدم تو شدي او شد ما شدیم شما شدید اوشان شدند

ماضي استمراري مثبت

من میشدم تو مي شدی او میشد ما میشدیم شما میشدید اوشان میشدند

ماضي قریب مثبت

من شده ام تو شدهٔ او شده است ما شده ایم شما شده اید اوشان شده اند

ماضي مطلق

من توانستم شد   تو توانستي شد   او توانست شد
ما توانستيم شد   شما توانستيد شد   اوشان توانستند شد

ماضي استمراري

من ميتوانستم بشوم   تو ميتوانستي بشوى   او
ميتوانست بشود   ما ميتوانستيم بشويم   شما ميتوانستيد
بشويد   اوشان ميتوانستند بشوند

صيغهاي امر

(حاضر) بشو   بشويد   (غايب) گوكه بشوم   گوكه
بشويم   گوكه بشود   گوكه بشوند

نهي

(حاضر)   مشو   مشويد   (غايب)   گوكه نشوم
گوكه نشويم   گوكه نشود   گوكه نشوند

صيغهٔ مصدر — شدن

'اسم حاليه' شوان   'ماضي معطوف' شده   'اسم
مفعول' شده

صيغهاي مجهول

(130) — بدانكه هرفعل متعدي را كه خواهند 'مجهول'
نما كنند در آخر صيغهٔ ماضي مطلق آن 'هاي' مختفي
زياده نموده هر زماني كه خواسته باشند صيغهٔ آنرا از
'شدن' كه علامت مجهول است ما بعد آن درآرند
وضماير 'متصل' درآخر علامت مجهول (S. Sect. 82.)
بيفزايند مگر در مستقبل كه در آخر علامت وي ضم
نمايند

صرف مجهول — صيغهاي بي نسر

مضارع مثبت مجهول

من كشته بشوم   تو كشته بشوي   او كشته بشود
ما كشته بشويم   شما كشته بشويد   اوشان كشته بشوند

حال مثبت مجهول

من كشته ميشوم   تو كشته ميشوي   او كشته ميشود
ما كشته ميشويم   شما كشته ميشويد   اوشان كشته ميشوند

ماضي مطلق مثبت مجهول

من كشته شدم   تو كشته شدي   او كشته شد   ما كشته
شديم   شما كشته شديد   اوشان كشته شدند

[ماضي استمراري

ماضي بعيد مثبت

من شده بودم   تو شده بودي   او شده بود   ما شده
بوديم   شما شده بوديد   اوشان شده بودند

ماضي متشكي مثبت

من شده باشم   تو شده باشي   او شده باشد
ما شده باشيم   شما شده باشيد   اوشان شده باشند

مستقبل مثبت

من خواهم شد   تو خواهي شد   او خواهد شد
ما خواهيم شد   شما خواهيد شد   اوشان خواهند شد

صيغهاي شرطيه — مضارع

اگر من بشوم   اگر تو بشوى   اگر او بشود   اگر ما بشويم
اگر شما بشويد   اگر اوشان بشوند

حال

اگر من ميشوم   اگر تو ميشوي   اگر او ميشود
اگر ما ميشويم   اگر شما ميشويد   اگر اوشان ميشوند

ماضي مطلق

اگر من شدم   اگر تو شدي   اگر او شد   اگر ما شديم
اگر شما شديد   اگر اوشان شدند

ماضي استمراري

اگر من ميشدم   اگر تو ميشدي   اگر او ميشد
اگر ما ميشديم   اگر شما ميشديد   اگر اوشان ميشدند

ماضي قريب

اگر من شده ام   اگر تو شدهٔ   اگر او شده است
اگر ما شده ايم   اگر شما شده ايد   اگر اوشان شده اند

ماضي بعيد

اگر من شده بودم   اگر تو شده بودي   اگر او شده بود
اگر ما شده بوديم   اگر شما شده بوديد   اگر اوشان شده
بودند

صيغهٔ امكاني — حال

من ميتوانم بشوم   تو ميتواني بشوي   او ميتواند
بشود   ما ميتوانيم بشويم   شما ميتوانيد بشويد   اوشان
ميتوانند بشوند — **ايضاً** — من بايد يا بايست بشوم
تو بايد يا بايست بشوي وغيره

[ماضي مطلق

ماضي استمراري مثبت مجهول

من کشته میشدم تو کشته میشدي او کشته میشد ما کشته میشدیم شما کشته میشدید اوشان کشته میشدند

ماضي قریب مثبت مجهول

من کشته شده ام تو کشته شدهٔ او کشته شده است ماکشته شده ایم شما کشته شده اید اوشان کشته شده اند

ماضي بعید مثبت مجهول

من کشته شده بودم تو کشته شده بودي او کشته شده بود ماکشته شده بودیم شما کشته شده بودید اوشان کشته شده بودند

ماضي متشکي مثبت مجهول

من کشته شده باشم توکشته شده باشي اوکشته شده باشد ما کشته شده باشیم شما کشته شده باشید اوشان کشته شده باشند

مستقبل مثبت مجهول

من کشته خواهم شد تو کشته خواهي شد او کشته خواهد شد ما کشته خواهیم شد شما کشته خواهید شد اوشان کشته خواهند شد

صیغهاي شرطیه

مضارع مثبت مجهول

اگر من کشته بشوم اگر تو کشته بشوي اگر او کشته بشود اگر ما کشته بشویم اگر شما کشته بشوید اگر اوشان کشته بشوند

حال مثبت مجهول

اگر من کشته میشوم اگر تو کشته میشوي اگر او کشته میشود اگر ما کشته میشویم اگر شما کشته میشوید اگر اوشان کشته میشوند

ماضي مطلق مثبت مجهول

اگر من کشته شدم اگر تو کشته شدي اگر او کشته شد اگر ما کشته شدیم اگر شما کشته شدید اگر اوشان کشته شدند

[ماضي اسمراري

ماضي استمراري مثبت مجهول

اگر من کشته میشدم اگر تو کشته میشدي اگر او کشته میشد اگر ما کشته میشدیم اگر شما کشته میشدید اگر اوشان کشته میشدند

ماضي قریب مثبت مجهول

اگر من کشته شده ام اگر تو کشته شدهٔ اگر او کشته شده است اگر ما کشته شده ایم اگر شما کشته شده اید اگر اوشان کشته شده اند

ماضي بعید مثبت مجهول

اگر من کشته شده بودم اگر تو کشته شده بودي اگر او کشته شده بود اگر ما کشته شده بودیم اگر شما کشته شده بودید اگر اوشان کشته شده بودند

صیغهاي امکاني—حال مثبت مجهول

من کشته میتوانم بشوم تو کشته میتواني بشوي او کشته میتواند بشود— ایضاً —من میتوانم کشته بشوم وغیره—بدانکه نوع ثاني بهتر است— ایضاً —من باید یا بایست کشته بشوم تو باید یا بایست کشته بشوي وغیره

ماضي مطلق مجهول

من توانستم کشته شد تو توانستي کشته شد او توانست کشته شد وغیره

ماضي استمراري مجهول

من میتوانستم کشته بشوم تو میتوانستي کشته بشوي او میتوانست کشته بشود وغیره

صیغهاي امر مجهول

(حاضر) کشته بشو کشته بشوید (غایب) گوکه کشته بشوم گوکه کشته بشویم گوکه کشته بشود گوکه کشته بشوند

نهي مجهول

(حاضر) کشته مشو کشته مشوید (غایب) گوکه کشته نشوم گوکه کشته نشویم گوکه کشته نشود گوکه کشته نشوند

صیغهٔ مصدر— کشته شدن

'اسم مفعول' کشته—کشته شده 'اسم حالیه' کشته شوان 'ماضي معطوف' کشته شده (See Sec. 91 & 94)

[' فعال

افعال معاون

(131) — بدانکه افعال معاون و روابط زماني وغيره ازاين قرارند—'باشد—ميشود—توان—تواند—ميتوان—ميتواند—است—بود—خواهد—هست—نيست—بايد—شايد—بايست—بوده—شده'

(1)—لفظ 'باشد' بجاي احتمال و امکان استعمال نمايند چون هربدي که تواني بدشمن مرسان 'باشد' که روزي دوست گردد و 'ميشود' نيزبجاي امکان مستعمل است چون آيا چنين چيزي 'ميشود' يعني چنين ممکن است و تصريف 'باشد'—چون من باشم توباشي او باشد ما باشيم شما باشيد اوشان باشند

(2)—لفظ 'توان وتواند و ميتوان و ميتواند' دلالت کند بر مفهوم قدرت و امکان و هرگاه توان يا تواند را بر 'صيغهٔ ماضي' آرند معنيش را بمعني مصدر و حال باافادهٔ قدرت و امکان مبدل گردانند—چون 'تواند برد'—'توان رفت'—مخفي نماند که 'توانست' برخلاف دو لفظ مذکور است يعني هرگاه آنرا بر صيغهٔ ماضي آرند خود معنيش را مقترن آن مفهوم سازد چون من کلام حافظ—

آسمان بار امانت 'نتوانست' کشيد .·.
قرعهٔ فال بنام من ديوانه زدند .·.

بدانکه 'ميتوان و ميتواند' را اگر بر مضارع آرند آنرا بمعني حال اختصاص دهد با افادهٔ قدرت و امکان چون من 'ميتوانم' بروم و تصريف آن—چون من ميتوانم تو ميتواني اوميتواند ماميتوانيم شماميتوانيد اوشان ميتوانند

بايد دانست که لفظ 'توان' نيز اگر بر مضارع آرند معني حال بخشد چنانچه من کلام سعدي—

'توانم' آنکه نيازارم اندرون کسي .·.
حسود را چه کنم کوزخود برنج در است .·.

و اگر بر مصدر آرند آنرا نيز بمعني حال با افادهٔ مذکور مقترن گردانند چون—

سر پي عشق را بايد بريدن .·.
بدوش اين باررا 'نتوان' کشيدن .·.

(3)—بدانکه در حقيقت لفظ 'است و هست و نيست' اختلافست بعضي برآنند که آنها از قسم حروف هستند و

بجهت تضمن معني بوده که مضارع است بر زمان مستمردلالت کنند و در جملهاي اسميه روابط واقع شوند و بارهٔ براين که از جنس افعال ناقصه اند ازاين سبب گاهي مثل فعل تام خود مسند افتد—چون من سعدي—
هرکرا دشمن درپيش 'است' اگرنکشد دشمن خويش 'است'
عرفي—تاريشه در آب 'است' اميدثمري 'هست'—و بهمين وجه تصريف لفظ 'هست و نيست' مانند تصريف فعل آمده است پس آنها باعتبار مذهب اول روابط غير زماني باشند چه دراينصورت بالاصل دال بر زماني نيند مگر بتضمن معني بوده و باعتقاد ثاني مثل ديگر افعال روابط زماني هستند

تصريف آن—من هستم توهستي اوهست ماهستيم شما هستيد اوشان هستند—من نيستم تونيستي اونيست وغيره—مخفي نماند که لفظ 'است' گاهي بمعني 'هست' نيزميآيد

(4)—لفظ 'بود' ثابت ميکند خبررا براي اسم خود در زمان ماضي—چون مصرع دل هرکس فداي روي تو'بود' واگر آنرا بعد از الحاق 'هاي' مختفي در آخر صيغهٔ ماضي آرند باعانت آن ماضي بعيد شود و لفظ 'خواهد' را اگر برماضي آرند بمعاونت آن مستقبل شود و هر دو الفاظ مذکور درصورت مزبور ازفعل معاون محسوب شوند

لفظ 'خواهد بود' ثابت ميکند خبررا براي اسم خود در زمان مستقبل چون مصرع—

زرفتن تو دلم بيقرار 'خواهد بود' .·.

تصريف 'بود' وخواهد بتنهائي—من بودم توبودي او بود مابوديم شمابوديد اوشان بودند—من خواهم توخواهي او خواهد وغيره

(5)—لفظ 'بايد و بايست' چون برصيغهٔ ماضي مطلق داخل گردد آنرا بمعني مصدر و حال با افادهٔ معني ضرورت و تاکيد منقول نمايد—چون مرا 'بايد' رفت—بکررا 'بايست کشت' واگر برمضارع آرند آنرا بمعني حال اختصاص دهد با افادهٔ مذکور—چون من 'بايد' بروم

واگر برمصدر آرند معنيش را مقترن معني حال با افادهٔ مزبور گردانند چون من زلالي—

سربي عشق را 'بايد' بريدن .·.
بدوش اين باررا نتوان کشيدن .·.

مخفی نماند که اکثر اوقات لفظ مذکور محذوف باشد مگر از روش گفتار استفهام مفهوم شود—چون تو میروي یعني 'آیا' تو میروي

(2)—'چرا' بمعني براي چه بنابر استفهام علت آید چون من قتیل—چرا امشب نمیائي نمي آئي چو فردا هم .·.
و آن بعضي جا بمعني زیرا هم آمده است چون حافظ—

رخ تو در دلم آمد مراد خواهم یافت .·.
'چرا که' حال نکو در قفاي فال نکوست .·.

(3)—'چند' براي استفهام عدد وشمار آید—چون ازفن طب 'چند' کتاب خوانده اید—وجائي بنابر استفهام زمان بمعني 'تاکي' چون من واقف—

'چند' بیکار نشینم بر تو .·. رخصت گریه مرا باید داد .·.

(4)—'چون' براي استفهام کیفیت بمعني 'چسان و چگونه' آید چون من قتیل—

با بخت تیره 'چون' بتماشاي او روم .·.
در شب کسي بسیر گلستان نمیرود .·.

بعضي جا بمعني چرا نیز وارد است چون من انوري—

در خفیه گو نه عزم خروج است باغ را .·.
'چون' آبگیرها همه پرتیغ وجوشن است .·.

(5)—'کجا' و این پیشتر براي استفهام مکان بمعنی 'کدام جا' آید چون من نظیري—

'کجا' بودي که امشب سوختني آزرده جاني را .·.

وگاهي بنا بر استفهام زمانه بمعنی 'کی' وارد شود چون من قتیل—

پیري 'کجا' چو تو شوخي و دلبري دارد .·.

(6)—'کو' که بنابر استفهام مکان بمعني 'کجاست و کجا رفت' آید—چون مصرع—'کو' فریدون و لشکر ضحاک .·.
من حزین—یک صاف دل در انجمن روزگار 'کو' .·.

(7)—'کي' براي استفهام زمان بمعني 'کدام وقت' آید چون 'کجا' بودی—'کي' رفتی

(8)—'نه' بهاي بیان فتحه بمعني 'لا' که متضمن استفهام قراري بود چون من سعدي—

'نه' مارا درمیان عهد و وفا بود .·.
جفا کردي و بد عهدي نمودي .·.

آید

و روا باشد که بنابر ضرورت لفظ مذکور را حذف نمایند—چون فقیهي گوید—تشبیه مشرکین را ترک 'باید' فرمود و از آن بیزاري خود ظاهرنمود—یعني ظاهر 'باید' نمود

(6)—لفظ 'شاید' بمقام احتمال و شک استعمال یابد چون من پیام مصرع—

میطپد دل 'شاید' آن بیرحم در یاد من است .·.

و اکثر دلالت کند برمعني لیاقت چون از سعدي—

هرچه دیر نپاید دلبستگي را 'نشاید' .·.

وگاهي بجاي باید و تواند مستعمل شود چون 'نشاید' کرد

(7)—لفظ 'بُود' دلالت کند برثبوت خبربراي اسم خود درحال یا برسبیل دوام واستمرار چون مصرع—

ادب بهتر از گنج قارون 'بود' .·.

ولفظ 'شد' بمعني رفت آید چون من زلالي—

دو مژگان تا بهم دمساز گردید .·.
'شد' و گفت وشنید وباز گردید .·.

و بدانکه 'شدن' علامت مجهول است و بمعاونت آن مجهول بنا شود (See Sect. 82.)

(132)—بدانکه 'فعل منفي' آنرا گویند که مرتکب شدن فاعل بمفعول از آن ثابت نشود وصیغهاي منفي حاصل شوند از آوردن 'نون' نفي برافعال بغیر فصل—چون من نکشم من نمیکشم—من شاید نکشم—من نکشتم—من نمیکشتم من نکشته ام — من نکشته بودم — من نکشته باشم من نخواهم کشت و 'شرطیه' اگر من نکشم و علی هذالقیاس بقیهٔ صیغها و 'امکاني'—من نمیتوانم بکشم من نباید بکشم — من نبایست بکشم — من نتوانستم کشت من نمیتوانستم بکشم و 'مجهول' آنها چون من کشته نشدم من کشته نمیشوم — من کشته نشوم — من کشته نمیشدم من کشته نشده ام—و علي هذالقیاس بقیهٔ صیغها

(133)—بدانکه 'استفهام' بمعني پرسیدن وجویا شدن چیزیست و صیغهاي آن حاصل شوند از داخل نمودن الفاظي چند که هر یک مفصلاً درذیل ذکر میشوند

(1)—'آیا' براي استفهام حال ذی عقل وغیرذي عقل هردو آید—چون 'آیا' زید سوار است یا پیاده من حافظ—

اي درنظر نازتو سلطان و گدا هیچ .·.
'آیا' خبري هست ز حال دل ما هیچ .·.

سعدي

مدخول فيه چيزي باشد يا نه وآنرا در صورت اول 'ظرف زمان' وبصورت ثاني 'ظرف مكان' نامند وچيزمدخول را 'مظروف' گويند وهريک از ظرف زمان ومكان يا محدود بود—چون 'روز—شب—سال—ماه—باغ—خانه—شهر—كو' يا مبهم مانند 'آن—دم—گاه—هنگام—پس—پيش—چپ—راست—زير—زبر—بيرون—درون—دور نزديک' وغيره

بدانكه بعضي جا لفظ 'پس' بمعني زمان پسين و 'پيش' بمعني زمان پيشين هم آمده است چون من سعدي—

برگ عيشي بگور خويش فرست .·.
كس نيارد 'ز پس' تو 'پيش' فرست .·.

واقسام ظرف بموجب ذيل است—

(137)—'ظرف زمان'—چون 'پس و پيش (بمعني زمان پسين و پيشين)' و 'بعد—فردا—ديروز—زود—هميشه—آنوقت—چه وقت'—'كي (براي استفهام زمان آيد يا موصول افتد)' وغيره

(138)—'ظرف مكان'—چون 'كجا و كو' (براي استفهام مكان ومثل موصول) و 'خانه—باغ—بالا—از آنجا—اينجا—شهر—زير—پائين' وغيره

(139)—'ظرف مركب' وآن ظرفيست كه بتركيب از كلمات ديگرصورت گرفته فايده ظرف مكان دهد وكلمات مذكور از اين قرارند—'ستان—زار—بار—سار—دان—گاه—لاخ'

---

(1)—بدانكه هرگاه لفظ 'ستان' باسمي ملحق شود كه حرف اخيرش غير واو مد وهاي مختفي باشد درينصورت كسرۀ سين را برآن حرف نقل نمايند—چون 'تركستان—ريگستان—گلستان' وآن حرف اگر واو مد بود اين كسره را دور كنند—چون 'بوستان—هندوستان' واگرهاي مختفي باشد اين كسره را سلامت دارند—چون 'لاله ستان'

و بعضي جا لفظ گلستان هم بنابر رعايت وزن بكسر سين مستعمل است چون من كليم—

بي نظارۀ گلزار چشم حيران است .·.
نه رخنه يست كه ديوار 'گلستان' دارد .·.

بقيۀ امثله—چون 'سبزه زار—گلزار—رود بار—هندوبار—شاخسار—نمكسار—ريگدان—نمكدان—بارگاه—آرامگاه—سنگلاخ—رودلاخ' وغيره

[حرف

بايد دانست كه از استفهام منفي مفهوم مثبت واز مثبت مفهوم منفي شود (See. Sect. 63, (3.))

(9)—'كه' و 'چه' و 'كدام' مفصلاً درسابق ذكر شده است (S. Sect 60)

(134)—بدانكه هرفعل لازم كه برفاعل تمام نشده محتاج ذكرچيزديگرباشد 'بفعل ناقص' موسوم گردد چون 'بُوَد' و 'بود' و 'خواهد بود' كه بتفصيل ذكر شده است (S. Sect. 131) ديگر 'شد' و 'شود' و 'خواهد شد' و 'گشت' و 'گردد وخواهد گشت' كه باوصف 'ناقصه' بودن بمعني تصييرهم هستند وبدين اعتبار 'بافعال تصيير' ناميده شوند وتصييرعبارت ازگردانيدن چيزيست ازحقيقي بحقيقي—چون آن آب هوا 'شد'—يااز صفتي بصفتي چنانكه اين پير جوان 'گشت'

وگاهي هريک از لفظ 'ساخت وسازد وكرد وكند ونمود ونمايد' نيز افادۀ تصيير دهد چون مصرع—

هوشيارانرا نگاه ناز تو ديوانه 'ساخت' .·.

وجائي بعضي از افعال ناقصه را تامه هم آرند چنانكه لفظ بتضمن معني تنها در اينقول حافظ—

'بُوَد' كه لطف ازل رهنمون 'شود' حافظ .·.
وگرنه تا بابد شرمسار خود باشم .·.

(135)—مخفي نمايد كه مرجع ضمير جمع غايب جائيكه مذكور نباشد آنجا مراد از آن يا كاركنان قضا وقدر بوده چون من قدسي—

اينجا غم محبت آنجا جزاي عصيان .·.
آسايش دوگيتي برما حرام 'كردند' .·.

يا جمهور خلق چون من سعدي—

چنان زي كه ذكرت بتحسين 'كنند' .·.

يا جماعت خاص چون مصرع—

وادريغا جانشين مصطفي را 'كشته اند' .·.

وبعضي اوقات مرجع ضمير واحد غايب نيز مذكور نباشد پس آنجا مراد ازلفظ 'آن' ميبايد شد كه بطريق فاعل مقدر گذارند—چون—معلوم 'شد'—يعني آن معلوم شد

فصل پنجم دربيان ظرف وغيره

(136)—بدانكه 'ظرف' اسمي است كه دلالت كند برزماني يا برمكاني وهر واحد ازاينها دوا براست كه

[مدخول

مخفي نماند كه آن براي مقابله نيز منصرف شود—چون 'پيش—پيشتر—پيشترين' و 'پس—پستر—پسترين' وغيره

فصل ششم در بيان حرف وغيره

(146)—بدانكه حرف در اصطلاح كلمه ايست كه بذات خود بر معني دلالت نكند يعني بدون منضم شدن باسم يا بفعل مفيد معني نبود خواه بصورت حروف تهجي منفرد باشد خواه مركب از دو حرف يا زياده از آن و حرف جر بموجب ذيل است—

(147)—بايد دانست كه در عربي 'حروف جار' آنرا گويند كه اگر يكي از آنها بر هر اسمي كه وارد شود آخر آنرا كسره دهد و در فارسي نيز ترجمه آنهارا 'حرف جار' خوانند چراكه جار بمعني كشنده است و حروف مذكور نيز معني فعل يا شبه فعل را بطرف اسم ميكشند و آنها از اين قرارند 'براي—بهر—پي—جز—چون—چو—در—بر—از—تا—با' و 'را' بمعني براي و 'باي' موحده—مخفي نماند كه هر اسمي كه بعد از حروف جار واقع شود آنرا مجرور خوانند

(148)—بعضي' از حروف جار بدو حرف نيز مركب شوند چون ازبراي—ازبهر—ازپي—بجز'

(149)—بدانكه تصريف در حرف نباشد

فصل هفتم در بيان عطف وغيره

(150)—بدانكه عطف گردانيدن سخن است بسوي سخن و هر لفظ كه بتوسط يكي از حروف مقررة تابع لفظ پيشين و شريك نسبتش بود آنرا 'معطوف' و لفظ پيشين را 'معطوف عليه' نامند—چون زدم زيد را 'و' خالد را

(151)—بايد دانست كه حروف عطف ميان دو جمله يا دو اسم آيند و آنها را بيك ديگر وصل نمايند—چون زيد امروز وارد شد 'و' بكر پس فردا خواهد آمد—زيد 'و' خالد آمدند—و حروف عطف از اين قرارند—'پس بستر—سپس—واو—و كاف'—(See from Sec. 207 to 213)

(152)—مخفي نماند كه ترديد آنست كه دلالت كند بر يكي از دو امر بطوريكه اگر يكي مسلم باشد ديگري رد كرده شود و آن بتوسط يكي از حروف مقررة كه 'بحروف ترديد' موسومند [

(140) حرف 'طرح يا نسبت' و آن از آوردن لفظ 'آنه' در آخر اسم حاصل شود—چون 'مردانه—شاهانه—دليرانه—عاقلانه—چالاكانه—شتابانه—سالانه' وغيره

(141)—حرف 'ايجاب يا تصديق' كه غرض از ايراد آنها تصديق قول سابق است چون 'آري' من حافظ—

حسنت باتفاق ملاحت جهان گرفت ∴
'آري' باتفاق جهان ميتوان گرفت ∴

'بلي' من شوكت—

پريشان روزگارم طرۀ محبوب ميداند ∴
'بلي' حال پريشانرا پريشان خوب ميداند ∴

(142)—'حرف نفي'—چون 'بي' اين گاهي بمعني بغير نيز آيد چون من حافظ—

گل 'بي' رخ يار خوش نباشد ∴
'بي' باده بهار خوش نيايد ∴

و 'نا' و اين بيشتر بر اسماي صفات آمده فايدۀ نفي با معني آنها دهد—چون 'نا آشنا—نابينا—نا سفتم' وغيره

و 'نه' بهاي بيان فتحه كه برفعل آمده افادۀ نفي نمايد چون نرفتم—نكشتم وغيره (See Sec. 132)

(143)—'حرف تعليل'—چون 'براي'—'بهر' و 'پي' بمعني براي چون من قتيل—

تا 'پي' مي كشي آن سرو خرامان برخاست ∴
نالۀ العطش از خاك شهيدان برخاست ∴

و 'تا'—چون فلانرا زديم 'تا' فلان كار نكند—و 'چه' بمعني زيرا و چرا—و 'را' بمعني براي—و 'زيرا' وغيره

(144)—'حروف استفهام' كه معني ظرفيت نيز دهد—چون 'كو—كجا—كي' (See Sec. 133, (5), (6) and (7) و موصول نيز افتد

تصريف

(145)—بدانكه هر ظرف كه بمعني ظرفيت استعمال نيابد يعني در تركيب نحوي مبتدا يا فاعل يا مفعول واقع شود آنرا ظرف منصرف نامند چون مصرع—

تاريك شد زرفتن تو 'روز' روشنم ∴

و هرظرف كه بمعني ظرفيت مستعمل گردد آنرا ظرف غير منصرف گويند چون مصرع—

يار 'در خانه' و من گرد جهان ميگردم

[مخفي نماند

قحبهٔ پیر از نابکاري چه کند 'که' توبه نکند—'تا' رنج نبری گنج برنداري

فصل هشتم در بیان حرف ندا وغیره

(155)—بدانکه ندا آوازکردن وطلبیدن است وهر اسم ظاهر که توجه مسماش طلبیده شود بواسطهٔ یکي از حرفهائیکه مفید معني طلب وموسوم بحروف ندا اند آنرا 'منادي' گویند وهرچه از ندا مقصود بود آنرا 'مقصود بالندا' نامند چون—

'اي' خدا قربان احسانت شوم .·.
این چه احسان است قربانت شوم .·.

من فردوسي—

'ایا' شاه محمود کشور کشاي .·.
ز من گر نترسي بترس از خداي .·.
'خدایا' توئي خالق انس وجان .·.
بحکم توشد ملک و دین توامان .·.

'حروف ندا' چون 'اي' و 'ایا' و 'الف' ندا

بدانکه 'یاء' در خدایا برمذهب آنانکه لفظ خدارا اسم غیر صفت مفرد دانند یاي وقایه است که بنابر دفع 'جتماع ساکنین با فتحه میان الفین زیاده نموده شد و بر مذهب کسانیکه آنرا صفت مرکب یعني مخفف خود آي بدارند 'یاي' اصلی است که درصورت الحاق الف براي امکان تلفظ عود کرده مفتوح گشت

بدانکه 'آوخ و آه و دردا و واي و هاي و زنهار' وغیره در محل تاسف و اندوه مستعمل اند چون من جامي—'آوخ' که زمانه دشمنم شد

اشتقاق وغیره

(156)—بدانکه کلمه درلغت بمعني سخن ودر اصطلاح نحویان عبارتست از آن لفظ که موضوع بود براي معني مفرد وآن برسر نوعست 'جامد یا مشتق یا مرکب'

(157)—'جامد' اسمي است که نه آن گرفته شده باشد از کلمه نه کلمه از آن—چون 'مرد—زن—خوب—زشت—روز—شب—پیش—پس—یک—دو' وغیره

(158)—'مشتق' آنرا گویند که گرفته شده باشد از کلمه دیگرچون 'رفت—برود—برو—رونده—رفته—روان' که کلمات مذکور همه از 'رفتن' که مصدر است مشتق اند

'مرکب

موسومند حاصل شود و آن 'یا' و 'کاف' بجاي یا میباشد چون من واقف—

'یا' بمن ده دل غمین مرا .·. یا شنو نالهٔ حزین مرا .·.
در نظر نیست مرا جز تو کسي در عالم .·.
برمن اي شوخ ترا هم نظري هست 'که' نیست .·.

(1)—بدانکه 'استثنا' عبارت است از بیرون کردن چیزي ازحکم ماقبلش که متعدد یا ذي اجزا باشد بواسطهٔ یکي از حروف مخصوصه که بحروف 'استثنا' نامیده شوند وچیز بیرون کرده را 'مستثني' وما قبلش را 'مستثنی منه' گویند—چون مردم آمدند 'مگر' زید

حروف استثنا چون 'مگر' و'جز' و 'الا'

(153)—بدانکه هریک از لفظ 'اگر' و 'ار' که باآخرش لفظ 'چه' متصل گردد دال بود بر متوهم بودن مضمون جملهٔ مدخول خود از اینجهت آوردن لفظ 'لیکن' با مرادفش بنابر استدراک بر جواب آن واجب شود وبعضي اوقات بغیر لفظ 'چه' نیز براینقیاس پس درینصورت الفاظ اول را 'لازم' وثاني را که در جواب آید 'ملزوم' خوانند چون—

'اگرچه' از توبظاهر جدا شدم 'لیکن' .·.
بدل نیم ز خیال تو لحظهٔ مهجور .·.
من امید—ما خود 'اگر' بخاک برابر شدیم 'لیک' .·.
چون آب سبزکردهٔ ما درجهان پراست .·.

'حروف لازم وملزوم' چون "اگرچه — لیکن یا مگر یا بازهم" — "اگر—هم یا لیکن"—"با وجودیکه—مگر یا لیکن" وغیره

(154)—بدانکه 'حروف شرط' ازاین قرارند—'اگر ار—گر—اگرچه—هروقت—هرگاه—چون—چو—که—تا'

'امثله'—'اگر' شما بروید من میروم—من سعدي
قاضي 'ار' با ما نشیند برفشاند دست را .·.
محتسب 'گر' مي خورد معذور دارد مستراً .·.

'اگرچه' شما زید را طلبیدید لاکن او نیامد—'هروقت' زید بیاید مرا بطلبید—

سرنگون گردد 'چو' مینا مي بساغر میدهد .·.
'چون' شود گرد نکشي محکوم دختر میدهد .·.

(159)—'مركب' آنست كه دو كلمه را باهم تركيب داده يك كلمهٔ مركب نامند—چون 'پايمال—وفادار—جاندار آب آتشناك' بمعني شراب 'گوشمال' وغيره

بدانكه مركب برسه نوعست 'اسم مركب و صفت مركب و فعل مركب'

(1)—'اسم مركب' آنستكه بدو اسم تركيب يافته باشد چون 'سرپنجه—صاحب خانه' وغيره

چنين تركيب را 'فك اضافت' خوانند (S. Sect. 170.)

(2)—'صفت مركب' آنستكه صفت از اسم تركيب يافته باشد چون 'خشك رود—نيك نام—سياه دانه' وغيره

اين گونه مركب را درفارسي 'صفت مقلوب' گويند (S. Sect. 181.)

(3)—'فعل مركب' آنستكه فعل باسم جامد يا اسم مفعول وغيره تركيب يافته باشد چون 'نگهداشتن—مغلوب شدن—بالا بردن' وغيره

باب سيم در بيان نحو وغيره

(160)—بدانكه 'نحو' درلغت قصد كردنست و در اصطلاح علم قواعديكه دانسته شود بدانها احوال كلمات از روي انفراد وتركيب اينها و غايتش نگهداشتن گفتار است ازبيراهي و آن منقسم برچند فصل است

فصل اول در بيان اسم وغيره

(161)—بدانكه اجزاي اصلي جمله را كه قيامش برآنها موقوف باشد 'اركان جمله وعمده' نامند و اجزاي زوايد آنرا كه درقيامش دخلي ندارند 'متعلقات و فضله' خوانند (S. Sect. 224.) و اسم وقتي درارکان وگاهي درمتعلقات آيد

اول حالت فاعلي

(162)—مخفي نماند كه هراسميكه مبتدا افتد آن در حالت فاعلي ميباشد—چون 'زيد' ميرود—'بكر' رفت

(163)—بدانكه اسمي كه درحالت فاعلي باشد مقدم برفعل آيد چنانچه از امثله صدر واضح شد

(164)—بايد دانست كه اگر بعد از مبتدا اسم ديگر بطريق خبرآيد وتابع اول بوده افادهٔ بيان نمايد پس آنرا 'عطف بيان' گويند (S. Sect 179.)—چون زيد 'بادشاه' شد—بكر 'امير' خوانده شد

[بدانكه

(165)—بدانكه 'فاعل مطلق' آنستكه ماقبل اسم حاليه يا اسم مفعول يا مصدر آيد وبعضي اوقات مابعد مصدر بطريق مضاف اليه باشد و متعلق بفعل ديگرهم نباشد چون—ازموافق بودن 'باد' مالنگر برداشتيم—ديروز بسبب بودنِ 'طوفان' 'معلم' لرزان و 'ملاحان' بهر جانب دوان و چنان حالتي دستِ داد كه نميتوان نوشت

دوم حالت جري

(166)—بدانكه مجرور بعد ازحرف جاربلا فاصله آيد وهميشه متعلق بفعل يا شبه فعل باشد—چون زيد تا 'چين' رفت—بكرنويسنده است 'بقلم' واگر درآنجا فعل يا شبه فعل نباشد پس ازمقدر برگيرند—چون 'بنام' جهاندار جان آفرين اينجا 'ابتدا ميكنم' مقدراست وجار ومجرور متعلق آنست

سوم مفعول له

(167)—بدانكه مفعول له عبارت ازآن اسم است كه وجود آن سبب صدور وقيام آن فعل بود و آن هميشه بعداز 'باي موحده' بمعني 'براي' يا 'براي' آيد واگر ازاينها نيارند پس بعد ازلفظي كه مرادف آن باشد بيارند چون زيد پسرخود را براي 'ادب' زد—اين بيمار 'بنابر' ناتواني برخاستن نميتواند

بدانكه مفعول له را 'مفعول ثاني' نيزگويند

چهارم حالت اضافت

(168)—بدانكه آخرمضاف مكسور باشد واگرمضاف متعدد باشد كسره برمضاف آخرآيد ومضاف اليه كه در حالت اضافت است هميشه بعد ازمضاف آيد—چون اسپِ 'زيد' خوب ميدود

(169)—بايد دانست كه بعضي اوقات مضاف اليه مقدم برمضاف آيد دراينصورت كسرهٔ مضاف را حذف نمايند و اين اسلوب را 'اضافت مقلوبي' نامند—چون 'اورنگ زيب—نيك مرد'—يعني زيب اورنگ و مرد نيك

(170)—مخفي نماند كه ازچند الفاظ معينه بنا بر ضرورت شعري يا كثرت استعمال كه مضاف برمضاف اليه هم چنان مقدم باشد وكسرهٔ مضاف را ازآخرآن ساقط نمايند واينعمل را 'فك اضافت' خوانند—چون 'صاحبدل—سرپنجه—صاحب خانه'

[پنجم

مخفي نماند که اسم مفرد نیز در مقوله آید چون من
زید را 'پادشاه' خواندم — من اورا 'ثنا' گفتم

(176) — بدانکه هرفعلي که درجمله باشد واگرمصدر
همان فعل را در آخر 'یا' زیاده نموده بعد از آن فعل آرند
افادهٔ تاکید نماید وآنرا 'مفعول مطلق' گویند — چون
من زید را زدم 'زدنی' — زید کتکي خورد 'خوردني'
بعضي اوقات بغیر 'یا' افادهٔ مشابهت نیزنماید — چون
من امروز برکرسي نشستم 'نشستن' امیري

هشتم مفعول فیه

(177) — بدانکه مفعول فیه عبارت ازآنظرف مکان و
زمان است که واقع گردد درآن فعلي و مفعول فیه بعد از
لفظ 'در' و 'بر' و 'باي موحده' بمعني 'در' آید — چون زید در
'خانه' رفت او بر 'تخت' نشست — خالد 'ببازار' رفته است
واکثراوقات بخصوص وقتیکه مفعول فیه ازقسم ظرف زمان
باشد از الفاظ مذکورنیارند — چون 'زید 'دیشب' رفت'
یعني درشب گذشته

(178) — بدآنکه جمیع مفاعیل بعد از فاعل آیند واگر
درآنجا مفعول به نیز باشد پس آن مقدم بربه آید —
چون زید 'پسر' خود را براي ادب زد واکثر اوقات
مفعول فیه راکه ازقسم ظرف زمان باشد میان فاعل و
مفعول به گذارند — چون خالد 'امروز' پسر خود را با
برادرش براي تعلیم خط نزدیک من آورد

بدل و مبدل منه

(179) — بدآنکه چون دولفظ دریک جمله بهم آیند و
لفظ ثاني در انتساب چیزي تابع اول بوده اگرخود مقصود
اصلي درآن انتساب باشد وذکراول فقط بنا برتمهید ذکر
داني بود در اینصورت لفظ ثاني را 'بدل' و اول را 'مبدل
منه' گویند — چون شاهزاده 'احمد' با قشون خود متوجه
دارالمرز رشت گردید — پدر زید 'خالد' آمده است —
ودر ترکیب بدل و مبدل منه حکم یک کلمه دارد وآخر
مبدل منه موقوف باشد

مخفي نماند که اگر ذکرثاني محض براي افادهٔ تفسیرو
بیان بود براین تقدیرلفظ ثاني را 'عطف بیان' و اول را
'مبین' نامند بهرحال لفظ ثاني ازاول مشهورتر باید
— چون امام من علي 'اسدالله' است — و همچنین است
حال جزوثاني بعضي اعلام مرکبه — چون خواجه 'عزیز'
میرزا 'رشید' — سید 'علي' وغیره

[فصل

پنجم حالت ندا

(171) — بدانکه اسم منادي همیشه بر فعل مقدم آید
وآن مثل اسمیست که درحالت فاعلي باشد — چون 'پسر'
بیا اینجا — 'عبدالله' تو میروي

ششم مفعول معه

(172) — بدانکه مفعول معه عبارتست ازاسمیکه مصاحب
و مشارک فاعل یا مفعول باشد و همیشه بعداز لفظ 'با'
واقع شود واگر شریک مفعول باشد پس ما بعد آن واگر
شریک فاعل است پس بعدازفاعل آید چون من با
'رفیقان' از شهر بیرون رفتم — زید اسپ را با 'زین'
خرید

هفتم مفعول به

(173) — بدانکه مفعول به بمفعول اشتهار دارد و آن
عبارت ازاسمي است که فعل فاعل برآن واقع شود وآن
بعد از فاعل آید — چون "زید 'بکر' را کشت" و 'را' که
علامت مفعول است همیشه درآخرآن آرند مگر وقتیکه
مفعول ازقسم انسان نباشد یا غیرذیروح باشد لفظ 'را'
نیارند — چون من 'خط' فرستادم — او 'اسپ' خریده
است

(174) — مخفي نماند که مفعول به مختص است بفعل
متعدي و درفعل مجهول قایم مقام فاعل محذوف شده
'بنایب فاعل' نامیده شود برخلاف مفاعیل باقیه که هریک
ازآنها هم متعلق فعل لازم وهم متعلق فعل متعدي افتد
وهرگز صلاحیت نیابت فاعل ندارد پس مفعول فعل
متعدي معروف درمجهول آن نایب فاعل محذوف گردد
چون 'خطي' فرستاده شد — 'اسپي' خریده شده است —
'بکر' کشته شد

(175) — بدانکه ازمشتقات فعل 'گفتن و ساختن' و
'گردانیدن' ومرادف آن هریک دو مفعول طلبند که
اول را مفعول به و ثاني را 'مقوله' خوانند ومراد از لفظ
مقوله آنستکه سخن را باتمام رساند چون مصرع —

گفتمش 'درچشم بنشین' گفت 'منشینش' رقیب .·.

ترکیب 'گفتم' فعل بافاعل و ضمیر 'شین' مفعول به و 'در
چشم بنشین' مقولهٔ 'گفتم' است وعلی هذالقیاس 'منشین'
نیز مقولهٔ 'گفت' است

[مخفي

فصل دوم در بیان صفت وغیره

(180)—بدانکه صفت بعد از موصوف آید و آخر موصوف را کسره دهند و آنرا 'اضافت موصوفي' گویند و صفت همیشه نکره بود بر خلاف موصوف که گاہي نکره باشد و گاہي معرفه پس جائي که موصوف نکره بود صفت فایدهٔ تخصیص آن دهد—چون 'اسپ' دونده— 'پیل' مرده و در صورتیکه موصوف معرفه باشد صفت افادهٔ توضیح آن بخشد— چون 'رستم' جنگجو— 'بهرام' تند خو

(181)—مخفي نماند که صفت بعد از موصوف بغیر فصل آید مگر بعضي جا که میان آنها فصل واقع شود چون من سعدي—

یکي تیغ زد 'تیز' برگردنش

یعني 'تیغ تیز' و بعضي اوقات بوجه استعمال صاحب زبانان صفت بر موصوف مقدم آید و آنرا 'صفت مقلوب' گویند —چون 'خشک' رود—'نیک' مرد— 'تلخ' آب وغیره

(182)—بدانکه صفت را گاہي بطریق اسم استعمال نمایند در حالتیکه موصوف محذوف باشد چون من سعدي—

'نیک و بد' چون ہمی بباید مرد .·.
خنک آنکس که گوئي نیکي برد .·.
پرتو 'نیکان' نگیرد هرکه بنیادش بد است .·.
تربیت نااہل را چون گردگان برگنبد است .·.
پسرنوح با 'بدان' بنشست .·. خاندان نبوتش گم شد .·.

(183)—بدانکه گاہي جمله صفت افتد یعني آنجملهٔ خبریه که مُصدّر بکاف بیان و مشتمل ضمیري باشد که راجع بطرف موصوف بود چون من آصفي—

دل که 'طومار بلا بود من محزونرا' .·.
باره کردند ندانسته بنان مضمونرا .·.

باید دانستکه هرجا که حرف آخر موصوف 'الف' یا 'واو' مدّه بود در آخرش 'یاي' مکسور زیاده نمایند — چون 'بالاي بلند'—'خوي دلپسند' و اگر 'هاء' باشد بعد از آن ہمزه مکسور زیاده کنند—چون سینهٔ بي کینه

علامت معرفه و نکره

(184)—بدآنکه 'آن' علامت معرفه است و همیشه مقدم بر اسم آید واستعمال آن بر اسم جمع و واحد هردو شود چون من 'آن' اسپ راخریدم—من 'آن' اسپها را دیدم که میگفتید— یعنی اسپي و اسپهائیکه مخاطب آنها را میدانید

'یا'

'یا' علامت نکره میباشد و همیشه در آخر اسم آید مگر بر اسم جمع مستعمل نیست چون من 'اسپي' را خریدم یعني اسپ غیر معین که مخاطب آنرا نشناسد

فصل سوم در بیان ضمایر وغیره

(185)—بدآنکه اکثر بجاي 'من' که ضمیر واحد متکلم است بجهتہ انکسار لفظ 'بنده— فقیر— مخلص' مستعمل گردد وبجاي 'تو' که ضمیر واحد حاضراست بنا بخاطر تعظیم وتکریم لفظ 'جناب' و 'شما' که ضمیر جمع حاضر است— و 'حضرت' و 'صاحب' استعمال کنندولفظ 'تو' بیشتر درنظم مستعمل است

(186)— باید دانست که لفظ 'آن' که موصول است گاہی بعد از حرف ندا حذف شود چون—

ایکه در ذات خویش منفردي .·. بصفات کمال متحدي .·.

و بعضي اوقات حذف نکنند چون—

اي 'آنکه' بملک خویش پاینده توئي .·.
در ظلمت شب صبح نماینده توئي .·.

(187)— بدآنکه اکثراوقات درصله ضمیر فاعل ومفعول ومضاف الیه ومبتدا واقع شود پس بغیر ضمیر فاعل بقیهٔ ضمایر را بعضي اوقات حذف نموده موصول را بجاي آنها شمارند واگر با ضمیر مفعول لفظ 'را' باشد آنرا نیز با موصول ضم کنند ''امثله''—

ضمیر فاعل که حذف ننمایند— چون آمد آنکه 'او' دوست منست 'ضمیر مفعول' که حذف کنند چون—

'آنرا' که فلک بمسند عشق نشاند .·.
خاک در دوست را ببالین میخواند .·.

(اینجا 'آنکه اورا' بود)

ضمیر مضاف الیه محذوف چون—

'کسیرا' که گردن کشي درسراست .·.
تواضع ازو یافتن خوشتر است .·.

(اینجا چنین بود— 'کسی که' گردن کشي درسر 'او' ست — پس لفظ 'او' حذف نموده ما بعد 'کسي' لفظ 'را' بدل اضافت زیاده کردند این 'را' علامت مفعول نیست)

ضمیرمبتدای محذوف چون— 'آنکه' ستمگار است بد روزگار است'

(اینجا چنین بود 'آنکه او')

فصل

فصل چهارم دربیان فعل وغیره

(188)—بدانکه فعل تابع فاعل باشد و اگر درآنجا مفعول نباشد بعد ازفاعل آید والا بعد از مفعول چون زید 'رفت'—بکر زید را 'کشت'

(189)—مخفي نماند که اگر بجاي فاعل دو اسم یا زیاده واقع شوند پس 'فعل' را درصیغهٔ جمع آرند—چون زید و بکر 'آمدند'—بکر و خالد و زید دیروز 'رسیدند'

(190)—بدانکه هیچ فعلي بیوجود فاعل نمیشود خواه آن ظاهر باشد خواه مقدر خواه محذوف مگر اسم مفعول باوجودیکه آنهم مشتق از فعل است لیکن همیشه دلالت کند بر چیزي که فعل واقع گردد برآن—چون من زید را 'کشته' دیدم

(191)—باید دانست که میان دو اسم اگر حرف تردید واقع شود پس فعل همیشه در واحد آید—چون زید یا بکر 'آمد'—اسپ یا خر 'دوید'

(192)—بدانکه اگر از اسم جمع که اطلاق آن هم بر واحد و هم برجمع میشود بجاي فاعل آید پس فعل را اگر در واحد آرند افادهٔ جمع دهد—چون 'قشون' امروز مشق خوبي کرد—یعني تمام مردمان قشون—و اگر جمع آرند افادهٔ هر واحد ازآن نماید—چون 'قشون' دیروز مشق خوبي کردند—یعني هر واحد از سربازهاي قشون

صیغهاي شرطیه

(193)—بدانکه صیغهاي شرطیه درجملهاي شرطیه استعمال کنند وجملهٔ شرطیه را دو جمله بود که اول را که در آن حرف شرط باشد 'شرط' و ثاني را 'جزا' گویند و اگر درجملهٔ اول فعل حال باشد در جزا نیزحال یا مستقبل و اگرماضي باشد ماضي و اگرمضارع باشد مضارع یاحال و 'اگر' مستقبل است مستقبل آرند—چون اگر تو میروي من هم 'میروم یا خواهم رفت'—اگرزید 'رفت' خالد هم 'رفت'—اگرتو 'رفته بودي' من هم 'رفته بودم'—'اگر' تو 'میرفتي' زید هم 'میرفت'—اگر زید 'برود' خالد هم 'برود یا میرود'—اگر بکر 'خواهد رفت' من هم 'خواهم رفت'

صیغهاي مصدر

(194)—بدانکه مصدر بر دو قسم است اصلي وجعلي اصلي آنست که بحسب اصل مفرد باشد چون 'آمدن'—'رفتن' وغیره وجعلي آنکه ساخته شده باشد بالحاق

'یا' و 'دال' مفتوح و 'نون' ساکن بمصدر عربي چون 'شهیدن' و 'فهمیدن' یا باسم جامد فارسي مانند 'خوابیدن' یا بامر مخاطب معروف ازمصدر اصلی مثل 'کاهیدن' یا بترکیب دولفظ که اول اسم جامد یا اسم مفعول بود و ثاني مصدر اصلي—چون 'نگهداشتن'—'کشته شدن' و هرواحد ازمصدر اصلی وجعلي هم بر دو نوع است 'لازم' و 'متعدي'

(195)—'مصدر لازم' آنستکه معنیش بر فاعل تمام شود چون 'ترسیدن—خفتن—فهمیدن—رمیدن' وغیره

(196)—'مصدر متعدي' آنستکه درتمامیت معنیش احتیاج مفعول افتد مثل 'زدن' و 'کشتن' وغیره واین نوع مصدر نیز بر دو نمط است معروف و مجهول—معروف آنستکه اگرش مضاف کنند مضاف گردد بسوي فاعل چون من مکدّرم از 'زدن زید' عمرورا—و مجهول آنکه اگر مضافش نمایند مضاف شود بطرف مفعول—چنانکه من بیخبر بودم از 'کشته شدن بکر'—برخلاف مصدر لازم که آن همیشه معروف باشد و بسبب فقدان مفعول مجهول نیاید

(197)—بدانکه مصدر اکثر درجمله مبتدا نیز افتد—چون 'خندیدن' بداست—'پرسیدن' خوبست وغیره

صفت مشبه

(198)—بدانکه صفت مشبه هم بمعني اسم فاعل و هم بمعني اسم مفعول آید پس بمعني اسم فاعل—چون 'جویان' میباشد—'پویان' است—بمعني اسم مفعول چون—

بهرجولان رخش را درعرصه چون 'تازان' کند .·.
عاشق بیدل بجاي گوي جان 'یاران' کند .·.

اسم مفعول وغیره

(199)—بدانکه اسم مفعول واسم فاعل واسم حالیه اکثر اوقات صفت واقع میشوند—چون دیروز زید چوب 'شکستهٔ' دردست داشت—بکرمرد 'نویسندهٔ' است—خالد 'گریان' است—واسم حالیه حالت فاعل فعل و مفعولش را نیز بیان نماید

فصل پنجم دربیان ظرف

(200)—بدانکه ظرف بعد از مظروف آید یعني بعد از اسمیکه مدخول آن باشد—چون زید 'درخانه' رفت—خالد 'درتخت' نشست—بکر 'دیر' رسید وغیره

(201)—مخفي نماند که بعضي اوقات ظرف زمانرا مقدم برمظروف نیز آرند—چون 'دیشب' زید نیامد

فصل ششم دربیان حرف

(202)—بدانکه حروف جار همیشه مقدم برمجرور آیند چون زید ازهند 'تا' چین رفت—بکر اسپي را 'به' زید پیشکش نمود

(203)—مخفي نماند که هراسمیکه بعد از 'باي موحده' بمعني براي وحرف 'براي' واقع شود آنرا مفعول له گویند نه مجرور—چون زید خاله را براي 'ادب' زد—من اسپ 'بزید' فرستادم—و 'پی و بهر' بمعني 'براي' نیز مانند 'براي'

(204)—بدانکه هراسمیکه بعد ازحرف 'با' آید آنرا نیز مجرور نخوانند بلکه مفعول معه گویند—چون من اسپ را با 'زین' خریدم

(205)—باید دانست که هراسمیکه ماقبل حرف 'را' آید آنرا مفعول به گویند و 'را' علامت آنست و بعضی اوقات حرف مذکور بمعني 'براي' نیز آید—چون خدا 'را' بر من بیدل به بخشاي—یعني براي خدا—اینجا از حروف جار محسوب شود

(206)—بدانکه حرف 'در' و 'بر' و 'باي' موحده بمعنی در بر هر اسمیکه داخل شود آنرا مفعول فیه گویند نه مجرور

فصل هفتم دربیان عطف

(207)—بدانکه حروف عطف میان دوکلمه یا دوجمله آید وآنهارا بیکدیگر وصل کند—چون زید 'و' بکردیروز آمدند 'و' زید امروز بچین میرود 'و' بکر میخواهد سیاحت هند نماید—واحوال هریک بموجب ذیل است

(208)—'پس' این حرف میان دو اسم واقع شود و افادهٔ جمعیت با ترتیب و بي مهلت دهد یعني دال باشد براینکه اسم ثاني به لحاظ ترتیب بغیرمهلت شریک نسبت اسم اول است—چون ''آمد زید 'پس' عمرو''—''خاله کشت زید را 'پس' بکررا''

وگاهي برسر جزاي شرط نیز آید چون من سعدي—

گرسنگ همه لعل بدخشان بودي ∴
'پس' قیمت لعل وسنگ یکسان بودی ∴

(209)—'پستر وسپس' که هر واحد از این دولفظ میان اسمین درآمده افادهٔ جمعیت با ترتیب و با مهلت دهد چون رفت عمرو 'پستر بکر سپس' زید

(210)—'واو' واین برخلاف سه حرف مرقومه هم درمیان اسمین وهم میان فعلین وجملتین واقع گشته افادهٔ جمع مطلق دهد یعني دلالت برجمعیتي که ترتیب ومهلت درآن ملحوظ نباشد—چون ''زید 'و' بکر آمدند''—''من خط نوشتم 'و' فرستادم''

(211)—مخفي نماند که اگرخواهند اسم ظاهر را بر ضمیر متصل معطوف گردانند باید که یک ضمیرمنفصل از جنس ضمیرموصوف برسبیل تاکید بآخرش درآورند چون 'آمدم من و زید'—'رفتي تو و بکر'—'زدم اورا و بکررا'

(212)—بدانکه هر اسم ظاهر یا مضمرکه مدخول یا ملحق باشد بحرفي برمعطوفش نیز ادخال و الحاق آن مستحسن بود—چون 'گفتم بزید و بعمرو'—'زدم خاله را و زید را'—یعنی گفتم بزید و گفتم بعمرو

(213)—'کاف' که بمعنی واو عطف میان دوجمله آید چون من سعدي—

بدستم نیفتاد مال پدر ∴
'که' بعد ازمن افتد بدست پسر ∴

ایضاً

ای بسا اسپ تیزرو که بماند ∴
'که' خرلنگ جان بمنزل برد ∴

فصل هشتم دربیان حرف ندا وغیره

(214)—بدانکه لفظ 'اي' همیشه مقدم بر اسم منادی آید چون—

'اي' خدا قربان احسانت شوم ∴
این چه احسانست قربانت شوم ∴

مخفي نماند که اکثر درگفتگوی روز مره لفظ مذکور را بنا بر اختصار حذف نمایند مگر منادیٰ بروش گفتار مفهوم شود چون 'زید' ترا گفتم که برو در بازار وفلان چیز بیار یعنی اي زید

(215)—بدانکه 'ایا' نیز بر قیاس مزبورمقدم براسم آید و بیشتر این لفظ درنظم استعمال شده چون—

'ایا' شاه محمود کشور کشای ∴
زکس گرنترسي بترس ازخداي ∴

ولاکن 'الف ندا' برخلاف دولفظ مذکور همیشه درآخر اسم آمده افادهٔ ندا نماید—چون 'شاها' یعني اي شاه

[متفرقات

(219) — بدانکه 'تشبیه' مانند کردن چیزیست بچیزي و آنرا چهار چیز لازم است اول چیزیکه مانند کرده شود و آنرا 'مشبه' گویند — دوم چیزیکه با و مشابهت نمایند و آنرا 'مشبه به' خوانند — سوم لفظي که دلالت بر تشبیه کند و آنرا 'آدات تشبیه' نامند — چهارم 'وجه تشبیه' یعني صفتي که مشترکست میان مشبه و مشبه به چنانچه مصرع —

چهرهٔ یار چون قمر روشن .·.

مخفي نماند که 'چهرهٔ یار' مشبه و 'قمر' مشبه به و 'چون' آدات تشبیه و 'روشن' وجه تشبیه است 'حروف تشبیه' — چون 'مثل — مثال — چو — چون — همچو — وار — سان — جفت' وغیرة

ترکیب

(220) — بدانکه ترکیب بمعني مرکب کردن است و دراصطلاح هر یک از الفاظ جمله را بقاعدهٔ صرف ونحو بیان کردن ونسبت دادن است

(221) — قانون ترکیب

اول اسم — پس بگوکه آن ازعام است یا خاص یا از قسم دیگر و از چه جنس و جمع یا واحد و در کدام حالت میباشد پس

اگر در 'حالت فاعلي' باشد بگو که مبتدا یا فاعل کدام فعل است و

اگر در 'حالت مفعولي' باشد بگو که از کدام قسم آنست واگر مفعول به باشد پس متعلق کدام فعل متعدي است و اگر در 'حالت جري' یعني مجرور باشد بگو که حرف جار آن کدام وجار ومجرور درحکم یک کلمه است پس متعلق کدام فعل یا شبه فعل میباشد و

اگر در 'حالت اضافت' یعني مضاف الیه باشد بگو که مضاف آن کدام ومضاف ومضاف الیه در حکم یک کلمه است پس در چه حالت میباشد و

اگر در 'حالت ندا' یعني منادي باشد بگو که حرف نداي آن کدام و محذوف است یا ظاهر و ندا ومنادي درحکم یک کلمه است و

'گر 'بدل' باشد بگو که مبدل منه کدام و بدل و مبدل منه درحکم یک کلمه است بس درچه حالت میباشد

دوم ضمیر — بس بگو که 'ز کدام قسم و متکلم است یا حاضر یا غایب واگر موصول باشد بس صلهٔ آن کدام و

[موصول

متفرقات

(216) — بدانکه 'حذف' عبارتست ازدورکردن حرفي از کلمه خواه مفرد باشد خواه مرکب و لفظ دورکرده را محذوف گویند و مراد از محذوف آنستکه لفظي را بجهة اختصار و مزیت فصاحت یا بنابرضرورت شعرا زظاهرعبارت حذف کرده باشند برخلاف 'مقدر' که این بحسب محاورة درکلام عام وخاص بي ارادهٔ ایشان محذوف ومستتر بود پس اطلاق محذوف برهرمقدر درست باشد نه بعکس و مثال آن چون من ظهوري — نثر 'نزدیکي تدبیرش بصواب (مانند) نزدیکي نور بافتاب' 'دوري رایش از خطا (مانند) دوري مغرب از ختا' — مخفي نماند که هر دو لفظ مانندکه در قوسین نوشته شده محذوف اند و خواندن آنها نیز لازم نه

(217) — بدانکه 'مبالغه' آنستکه مدح یا ذم شخص بطوري بیان شود که مستبعد یا محال باشد پس اگر بعقل وعادت ممکن باشد مبالغهٔ تبلیغ گویند واگر بعقل ممکن و بعادت نا ممکن باشد مبالغهٔ اغراق خوانند چون من عرفي —

مارا بکام خویش بدید ودلش بسوخت .·.
دشمن که هیچگاه مبادا بکام ما .·.

واگر بعقل وعادت هردو محال باشد آنرا مبالغه غلو نامند چون من فردوسي —

ز سم ستوران در آن پهن دشت .·.
زمین شد شش و آسمان گشت هشت .·.

ایضاً

فروشد بماهي وبرشد بماه .·. بن نیزه وقبهٔ بارگاه .·.

(218) — بدانکه 'استعاره' عبارت از آنستکه لفظي را از معني حقیقي آن نقل کرده برچیزي دیگر برسبیل عاریت استعمال نمایند بجهة مشابهت چنانچه 'نرگس و آهو' بجاي چشم وعلي هذا القیاس چون —

چشم دولت زسواد قلمت گشته منیر .·.
باغ دانش زسحاب کرمت گشته نضیر .·.

وبعضي را اعتقاد این است که استعاره قسمي از مجاز است و 'مجاز' آنرا گویند که لفظي را درغیرمعني اصلي او بیک گونه علاقهٔ ومناسبتي استعمال کنند — بدانکه چون موجب تطویل میشد بهمین اکتفا شد

[بدانکه

موصول و صله در حکم یک کلمه است پستر واحد است یا جمع و از چه جنس و در کدام حالت و اگر راجع است مرجع آن

سوم صفت—پس بگو که از چه قسم و موصوف آن کدام اسم است و اگر در مقابله دو چیز باشد پس تفضیل است یا مبالغه

چهارم فعل—پس بگو که متعدیست یا لازم و فعل کدام زمان و مثبت است یا منفي و اگر ناقص است چنان و صیغه معروف است یا مجهول و بیانیه یا شرطیه است یا امر یا مصدر پس

اگر 'بیانیه یا امر' باشد بگو که صیغه کدام زمان وجمع یا واحد و متکلم است یا حاضر یا غایب ومتعلق کدام فاعل یا خبر کدام مبتدا و

اگر 'شرطیه' باشد پس حرف شرط را نیز بگو و جمله جزا هم و اگر حرف دیگر درجواب حرف شرط درجمله جزا باشد پس لازم کدام است وملزوم کدام و

اگر 'مصدر' باشد بگو که لازم است یا متعدی ومعروف است یا مجهول ومضاف بسوی فاعل است یا مفعول و اگر مبتدا باشد مبتدا و

اگر 'اسم مفعول' باشد بگو که صفت کدام اسم است چراکه استعمال آن بیشتر مثل صفت است واگر 'اسم حالیه' باشد پس حال فاعل است یا مفعول واگر 'صفت مشبه' است آن نیز براین قیاس

پنجم ظرف—پس بگو که ظرف زمان است یا مکان ومظروف آن کدام ومنصرف است یا غیر منصرف

ششم 'جار'—پس بگو که اسم مجرور آن کدام است

هفتم 'عطف'—پس بگو که معطوف و معطوف علیه آن کدام است واگر حرف تردید باشد بگو تردید واگر استثنا باشد پس مستثنی و مستثنی منه کدام است

هشتم 'حرف نداء'—پس بگو که اسم منادی کدام 'ست

مثال ترکیب

(222)—آورده اند که دزدی گدائي را گفت شرم نداري که دست از براي جوي سیم پیش هر لئیم دراز میکني

'آورده اند'—فعل متعدي صیغهٔ جمع مذکر غائب ماضی قریب مثبت معروف مرجع ضمیر آن 'مخبران' که فاعل آن و محذوف 'ست

'که'—کاف بیان

'دزدي'—اسم نکره یا عام صیغهٔ واحد مذکر غایب فاعل 'گفت' یا یاي تنکیر

'گدائي'—اسم عام یا نکره صیغهٔ واحد مذکر غایب مفعول به متعلق فعل 'گفت' یا یای تنکیر

'را'—علامت مفعول به

'گفت'—فعل متعدي صیغهٔ واحد غایب ماضي مطلق مثبت معروف فاعل آن 'دزد'

'شرم نداري'—مقولهٔ 'گفت'

'شرم'—اسم صفت غیر ذیروح واحد غایب مفعول به متعلق فعل 'نداري' و 'را' علامت آن محذوف

'نداري'—فعل متعدي صیغهٔ واحد حاضر مضارع منفي معروف فاعل آن لفظ 'تو' که محذوف است این فعل با فاعل و مفعول خود مقولهٔ 'گفت' میباشد

'که'—کاف بیان یا سرجمله

'دست'—اسم عام یا نکره غیر ذیروح واحد غایب مفعول به متعلق فعل 'دراز میکني' و 'را' محذوف

'از براي'—حرف جار مرکب علامت مفعول له

'جوي'—اسم جنس یا یاي مقدار

'سیم'—اسم جنس غیر ذیروح واحد غایب مفعول له

'پیش'—ظرف مکان غیر منصرف مضاف

'هر'—عدد مبهم

'لئیم'—اسم عام واحد مذکر غایب مضاف الیه

'دراز میکني'—فعل متعدي صیغهٔ واحد حاضر حال مثبت معروف ضمیر ش راجع بسوي لفظ 'تو' که فاعل است و محذوف

فصل نهم در تقسیم کلام

(223)—بدانکه 'کلام' در لغت بمعني سخن است و در اصطلاح عبارت است از مرکبي که از مسند الیه و مسند ترکیب یابد برابر است که هر دو مذکور باشند یا یکی مذکور و دیگري مقدر بود و چنین مرکب را بسبب حصول فایدهٔ تام 'جمله' گویند و مرکب تام و مرکب مفید نیز خوانند

(224)—مخفي نماند که قانون ترکیب دادن جملهٔ فارسي بدین نمط است اول 'مبتدا یا فاعل' بعد 'خبر یا فعل' و اکثر اول 'فاعل یا مبتدا' بعد 'مفعول به' پس 'فعل

[یا خبر

— و ثاني چون من واعظ كاشفي —'خاموشي بهتر از سخن بد است' و هر جمله كه تركيب يابد از معرفه و نكرهٔ مخصصه پس معرفه را مبتدا سازند — چون 'جمعه روز نيک است' و من صايب —

روی تو برق خرمن آسايش دل است .·.
زلف تو تازيانهٔ دلهاي غافل است .·.

اينجا 'برق' بمعني سوزنده و 'تازيانه' بمعني تنبيه كننده است و هر جمله كه از دو اسم مساوي در تعريف يا در تخصيص مركب شود بهرصورت اسميكه مناسب خبر است آنرا خبر و ديگر را مبتدا گردانند — چون 'زال پدر رستم است' — و نيز سزاوار مبتدا و خبر آنست كه مبتدا مقدم و خبر موخر بود مگر گاهي بضرورت وزن خبر را بر مبتدا مقدم سازند چون مصرع —

از خيال زلف مشكينت 'پريشانيم' ما .·.

و هم بنابراختصار يا برعايت وزن بر قرينهٔ سوق كلام گاهي مبتدا را حذف نمايند چون من سعدي — 'دو چيز محال عقل است خوردن بيش ازمقسوم و مردن پيش از وقت معلوم' يعني 'يكى' از آن دوچيز خوردنست بيش از مقسوم و 'ديگر' مردنست پيش از وقت معلوم — و گاهی خبر را با رابطه حذف كنند چون من سعدي — 'منت خدا يرا عزوجل' — يعني منت سزاوار است براي خداي غالب و بزرگ — و بعضي جا خبر مقدر و متعلقش قايم مقام آن باشد چون من سعدي — 'توانگري به هنراست و بزرگى بعقل است' يعني توانگري ثابت به هنرو بزرگي ثابت بعقل — و بطريق عطف جاي مبتدا متعدد آمده است و خبر واحد چون من سعدي — 'درويش و غني بندهٔ اين خاک درند' و جاي خبر متعدد ومبتدا واحد چون مصرع —

ما همه بيچاره و سرگشته ايم .·.

و گاهی براي تاكيد خبر را مكرر آرند چون من مولوي —

آنكه شيران را كند روبه مزاج .·.
احتياج است احتياج است احتياج .·.

(231) — دوم 'فعليه' و اين تركيب يابد از فعل و اسميكه مسند اليه بود و اين اسم درصورت معروف بودن فعل مسند بفاعل و در صورت مجهول بودنش بنايب فاعل موسوم گردد و چون اسم ظاهر يا ضمير منفصل فاعل يا نايب فاعل افتد اولي وافصح آنست كه بر فعلش مقدم گردانند

يا خبر' — بدانكه اجزاي اصلي جمله را كه قيامش بر آنها موقوف باشد 'اركان' نامند و اجزاي زوايد آنرا كه درقيامش دخلي ندارند 'فضله' خوانند

'اركان' — مبتدا و خبر

'فضله' — مفعول و مركب اضافي ومقوله وغيره

(225) — 'مبتدا' آنست كه هميشه آن در ابتداي جمله وماقبل خبرخود آيد ومبتدا 'اسم وضمير' واكثر 'صفت بطريق اسم ومصدر' نيزواقع شود — چون 'زيد' ميرود — 'تو' رفته بودي — 'نيكان' پيوسته در طاعت مشغول اند — 'پرگفتن' خوب نيست

(226) — 'خبر' آنست كه چيزيرا براي مبتداي خود بيان و ثابت كند — چون زيد 'رفت' — خالد 'گريان' است — زيد 'پادشاه شد'

(227) — 'مفعول' آنست كه فعل متعدي برآن واقع شود و فعل متعدی 'دو مفعول' نيز طلب نمايد كه اول را 'مفعول' و دوم را 'مفعول ثاني' گويند — چون من 'صد روپيه' 'اورا' فرستادم

(228) — 'مركب اضافي' آنست كه اسم از صفت يا مضاف اليه وغيره تركيب يافته باشد خواه آن اسم مبتدا باشد خواه مفعول — چون 'فيل سفيد' بهتر از سياه است — زيد 'فيل سفيد را' كشت — 'اسپ زيد' خوبست

(229) — بدانكه جمله باعتبار اصل برچهار قسم است — اسميه و فعليه — وظرفيه — و شرطيه

(230) — اول جملهٔ اسميه و اين مركب شود از دو اسم كه يكي مسند اليه و ديگر بواسطه رابطه مسند افتد واسم مسند اليه 'بمبتدا' و مسند 'بخبر' موسوم گردد و سزاوار مبتدا و خبر آنستكه مبتدا اسم غير صفت و خبر اسم صفت يا بتاويل اسم صفت باشد ونيز سزاوار مبتدا و خبر آنست كه خبر نكره و مبتدا معرفه بود چون 'زيد گريان است' (تركيب آن 'زيد' مبتدا و 'گريان' خبر و 'است' رابطهٔ جملهٔ اسميه) يا نكرهٔ مخصصه وتخصيص خواه باضافت باشد — چون آب گرم است — خواه بصفت چون مصرع —

'ديدهٔ بيشرم پسنديده نيست .·.

و مبتدا جاي اسم صفت و جائي نكره هم وارد است اول چون من سعدي — 'روندهٔ بي معرفت مرغ بي‌پراست'

و گاهي آنرا محذوف دارند چون من صايب—

از حياتم نفسي پا بر كابي مانده است .·.
ميرود وقت ببالينم اگر ميآيد .·.

يعني ببالينم اگر ميائي بيا زيراكه وقت ميرود—وجاي شرط متعدد وجزا واحد آمده است چون من شوكت—

ماني چو نقش آن بت به مست ميكشد .·.
چون ميرسد بساعد او دست ميكشد .·.

ليكن بعضي از فصحاي متاخرين اينصورت را مستحسن الترك گفته اند

(234)—بدانكه جمله بحسب مفهوم بر دو نوع بود 'خبريه' و 'انشائيه' 'خبريه' آنستكه مفهومش احتمال صدق وكذب دارد چنانچه مثالش از جمله هاي اسميه و فعليه مرقومه ظاهر است—چون 'زيد بيمار است'— 'او كشته شد'

(235)—'جملهٔ انشائيه' آنست كه مضمونش احتمال صدق وكذب نداشته باشد—چون 'تو در بازار برو و آنچه گفتم بيار'— 'زيد را گفتم در باغ نرو'

مخفي نماند كه امر و نهي و كلاميكه متضمن معني استفهام وتعجب و تمنا ودعا وشرط و قسم و مدح و ذم و ندا باشد محسوب انشائيه ميباشد

(236)—بدآنكه جمله 'معلله' آنست كه علت سخني را بيان كند—چون زيد دوست خداست 'بجهت آنكه سخاوت بسيار دارد' من سعدي—

سخن بلطف وكرم با درشت خوي مگوي .·.
'كه زنگ خورده نگردد بنرم سوهان پاك'.·.

بدآنكه معلله درمثال اول—'بجهت آنكه سخاوت بسيار دارد'—ودردوم—'مصرع ثاني' ميباشد

(237)—بدآنكه جمله 'معطوفه' آنرا گويند كه برجملهٔ سابق معطوف باشد چون من عرفي مصرع—

هزار شمع بكشتند وانجمن باقي است

اينجا—'انجمن باقيست' جملهٔ معطوفه است

(238)—بدآنكه جمله 'ترديديه' آنست كه در آن حرف ترديد واقع شده باشد و اگر يكي را مسلم دارند ديگري رد كرده شود چون—

يا بمن ده دل غمين مرا .·. يا شنو نالهٔ حزين مرا .·.

[بدانكه

—چون 'زيد آمد'—'خالد زده شد'—'من رفتم' 'تو كشته شدي' برخلاف ضمير متصل كه آن درحالت فاعل ونايب فاعل بودن هم بلكه مطلق اوقات از فعل موخر و بهمان ملحق شود—چون آمدم—زده شدم—رفتي—زده شدي
—وگاهي ضمير متصل واحد غايب وحاضر كه معتبر است بلفظ 'او' و 'تو' در صيغهٔ واحد غايب ماضي و مضارع و در صيغهٔ واحد امر حاضر و نهي حاضر فاعل فعل بوده مستتر باشد چون من صهبا—

رفت وبي او زنده ماندم سخت جاني را نگر .·.
آمد و مردم زخجلت شرمساري را ببين .·.

وگاهي براي اختصار تنها فعل را حذف نمايند چون من سعدي—شيطان با مخلصان بر نيايد و سلطان با مفلسان— 'نيامد زيد مگر بكر' وجائي فعل متعدد آيد و فاعل واحد چون من سعدي—'حق جل وعلا ميبيند و ميپوشد و همساية نمي بيند و ميخروشد'—و جائي فاعل متعدد و فعل واحد چون 'زيد و بكر آمدند'

(232)—سوم 'ظرفيه' و اين حاصل شود باجتماع ظرف و مظروف با رابطه چون 'يار درخانه خود است' ومال نزديك نيست

'تنبيه'—درحقيقت هر جملهٔ ظرفيه آن جملهٔ اسميه ايست كه خبرش مقدر بود و متعلق خبر ظرف بوده قايم مقامش افتد بهمين جهت بعضي از محققان جملهٔ ظرفيه را قسمي عليحده نشمرند پس براين تقدير خبر مقدر در قول اول لفظ 'ساكن' باشد يا 'مقيم' ودر ثاني لفظ 'حاضر' بود يا 'موجود' و نيز موافق اقتضاي مقام جائي لفظ 'ثابت' يا 'قايم' را و جائي لفظ 'متحقق' يا 'متصور' را مقدر گيرند

(233)—چهارم 'شرطيه' و اين تركيب از دو جملهٔ برابر است كه هر دو فعليه باشند يا اسميه يا يكي فعليه و ديگر اسميه بالجمله هر جملهٔ كه مشتمل حرف شرط بود 'بشرط' موسوم گردد و جملهٔ كه در جوابش آيد 'بجزا' يا بجواب شرط ناميده شود و اصل در جملهٔ شرطيه آنست كه شرط مقدم باشد برجزا چون من سعدي—

''اگر جور شكم نبودي' 'هيچ مرغ در دام نيفتادي''

وگاهي بنابر ضرورت جزا را بر شرط نيز مقدم سازند چون من حزين مصرع—

'كردمي شكوه' اگر دادرسي داشتمي

[وگاهي

(239)—بدآنکه جمله 'استثنائیه' آنست که بر آن حرف استثنا واقع شود—چون من نمیروم مگر 'آنوقت که زید برود'—'سربازهاي شاهي دیروز مشق خوبي نمودند' مگر 'چند نفر راه نمیبردند'

اینجا—'آنوقت که زید برود'— و 'چند نفر را نمیبردند' —جملهٔ استثنائیه میباشد

(240)— بدآنکه جملهٔ 'وصفیه' آنست که مشتمل بر صفت چیزی باشد—چون 'زید رفت بخانه' و کتابیکه 'بر کرسي نهاده بودم' دزدید—اینجا 'برکرسي نهاده بودم' —جملهٔ وصفیه میباشد

(241) — بدانکه جملهٔ 'معترضه' آنستکه میان اجزاي جملهٔ دیگر عارض گشته بهیچ یکي متعلق نبود و از دور نمودن آنجمله در معني اینجمله خللي راه نیابد—چون 'برادر تو (خداش بیامرزد) مرد خوبي بود' من انوري—

گر بخندم (وان پس از عمریست) گوید زهرخنده .·.
وربگویم (وین بهر روزیست) گوید خون گري .·.

اینجا جمله هائیکه میان قوسین اند 'معترضه' میباشند

(242)—بدانکه جملهٔ 'مرکبه' آنستکه از دو جملهٔ یا زیاده ترکیب یافته باشد—چون 'زید بچین میرود' و 'بکر اراده هند دارد' و 'خاله به ایران خواهد رفت'

(243)—بدانکه جملهٔ 'استفهامیه' آنرا گویند که در آن استفهام چیزي باشد—چون 'چه میخواهی'—'کجا میروي' —'این مرد کیست'

(244)—بدانکه جملهٔ 'تمنائیه' آنستکه در آن تمناي چیزي باشد—چون 'کاش خداوند تعالی مرا روزي وافر مي بخشید'

باب چهارم در بیان عروض و غیره

(245)—بدانکه 'عروض' علمیست که بدان اوزان بحور نظم دریافته شود و چون این علمیست بسیط و این مختصر گنجایش آن ندارد پس آنرا ترک نموده بعضي اصطلاحات آن که دانستن آنها لازمست بیان میشوند

(246)—بدانکه بحور نظم را در لفظي چند منتظم و مضبوط ساخته اند و آن الفاظ را اصول و افاعیل وتفاعیل

[گوینده

گوینده و 'ارکان' نیز نامند و افاعیل نزد اکثر از دو جزو ترکیب یافته یکي 'سبب' و دیگر 'وتد' 'سبب' در اصطلاح عروض کلمه دو حرفي را گویند—چون 'بر—سر' وغیره— و 'وتد' کلمهٔ سه حرفي را نامند—چون چمن— سمن وغیره

(247)—بدانکه 'ردیف' در اصطلاح کلمهٔ بود که مابعد قافیه درآید چون من خاقاني—

گردون نمط 'پلنگ' گردد .·. گیتي نفس 'نهنگ' گردد .·.

و 'سجع' در اصطلاح لفظي را گویند که در آخر فقرهٔ نثر آید و مناسب آن در آخر فقرهٔ دیگر نیز یک لفظ واقع شود چون— نزدیکي تدبیرش 'بصواب' نزدیکي نور 'بافتاب' دوری رایش از 'خطا' دوری مغرب از 'ختا'

(248)—بدانکه 'بحر طویل' آنرا گویند که از بحور دیگر در ارکان زیاده باشد واین بحر در فارسي چندان مطبوع نیست مثال آن چون—

باحسان توئی حاتم برفعت توئي کسری .·.
بفرمان توئي آصف ببرهان توئي عیسی .·.

(249)—بدانکه 'قطعه' یعني پارهٔ از هر چیز و هر اصطلاح شعرا کم از دو بیت و زیاده از یکصد و هفتاد بیت نباشد مانند قصیده اما فرق آنست که هر دو مصرع بیت اولش قافیه نداشته باشند و هر قافیه که در مصرع دوم بیت اول باشد همانرا در مصرع دوم بیت ثاني آرند چون من سعدي—

بشه چو پرشد بزند پیل را .·. باهمه تندي و صلابت که 'اوست'
مور چگان را چوفتد اتفاق .·. شیر ژیانرا بدرانند 'پوست'

(250)- بدانکه 'رباعي' در اصطلاح چهارمصرع را گویند که مصراع چهارم باول و ثاني هم قافیه باشد و در مصرع سوم لازم نیست که همان قافیه باشد چون من سعدي—

از این مه پارهٔ عابد فریبي .·. ملایک صورتي طاوس زیبي
که بعد از دیدنش صورت نبندد .·. وجود پارسایانرا شکیبي

(251)—بدانکه مصرع بمعني یک لنگهٔ در است و نیمهٔ بیت را از این جهت مصرع گویند که اگر یک لنگهٔ در را بر بندند در بسته نشود مگر از هر دو لنگه و از بیت نیز هر مصرع را که بخوانند بی دیگری بیت نتواند بود

(252) — بدانکه 'بیت' آنستکه دو مصرع داشته باشد چون من سعدي—

[اگر

مخفي نماند كه هرحرفيكه ملفوظ نباشد درتقطيع محسوب نشود هرچند كه دركتابت بنويسند و هرحرفيكه ملفوظ بود در تقطيع معتبر است اگرچه مكتوب نباشد

متفرقات

(257)—بدانكه 'ترخيم' انداختن حرفي است ازكلمه بنابر ضرورت شعر يا قافيه خواه از اول كلمه باشد خواه از آخر چون من سعدي—

بقدرت نگهدار بالا و شيب .·. خداوند ديوان روز حسيب .·.
اينجا نون ازنشيب انداختند

(258)—'ايجاز' دراصطلاح عبارتست ازكوتاه كردن لفظ يعني حرفي از جزو كلمه حذف نمايند چون من سعدي—

مگرنعمت شه فرامش كنم .·. كه بينم تباهي وخوامش كنم .·.
تبه گردد آن مملكت عنقريب .·. كزو خاطرآزرده آيد غريب .·.
اينجا واو ازخواموش وفراموش حذف كردند بنابر ضرورت شعر

(259)—'معكوس' آنستكه اگر مصرعي را برگردانند مصرع ديگر بشود وآنرا مقلوب مستوي گويند چون من حافظ—

ذوق جهان ندارد بيدوست زنده گاني .·.
بي دوست زنده گاني ذوق جهان ندارد .·.
مصرع ثاني مقلوب اول است

اگربريان كند بهرام گوري .·. نه چون پاي ملخ باشد زموري .·.

(253)—'قصيده' در اصطلاح شعرا نظمي است كه هر دو مصرع بيت اول با مصرعهاي ثاني ابيات ديگرهم قافيه باشد و در آن مدح يا وعظ يا حكايت يا امثال آن باشد از غياث—

(254)—'غزل' و اين بمعني سخن گفتن با زنان و عشقبازي كردنست واقل آن پنج بيت واكثر آن پانزده بيت است و درآن ذكرحسن و عشق و محنت و فراق يار وغيره باشد

(255)—'قافيه' عبارتست ازمجموع آنچه تكرار يابد در الفاظ مشابهة الاواخر با لفظي متغاير المعاني كه واقع شوند در آواخر بيت ها وغيره چون من سعدي—

بزرگش نخوانند اهل 'خرد' .·.
كه نام بزرگان بزشتي 'برد' .·.

(256)—بدانكه 'تقطيع' درلغت بمعني پاره وقطع نمودنست و دراصطلاح اجزاي بيت را باجزاي اصول افاعيل موازنه كردنست چون من سعدي—

تمتع زهرگوشهٔ يافتم .·. زهر خرمني خوشهٔ يافتم .·.

تقطيع آن

ت مت تع	ز هر گو	ش ئي يا	ف تم
ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ —
فعولن	فعولن	فعولن	فعل
ز هر خر	م ني خو	ش ئي يا	ف تم
ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ —
فعولن	فعولن	فعولن	فعل

[مخفي

